

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

2022. IV. évfolyam 12. szám

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN APPRAKÉSZ!

MENEDZSER ÉRTEŚITŐ
STATISZTIKÁK
FELHÍVÁSFIGYELŐ
HIRDETMÉNYEK
HATÁROZATOK

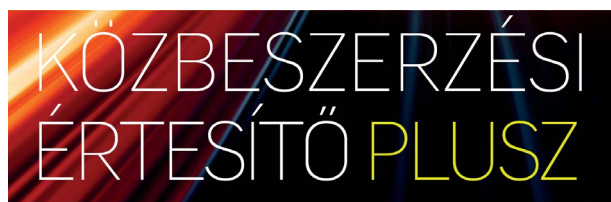

NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

2022. IV. évfolyam 12. szám

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ

Dr. Kovács László,
Közbeszerzési Hatóság, elnök

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr. Kovács László,
Közbeszerzési Hatóság, elnök

TISZTELETBELI SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI TAGOK:

Dr. Varga Zs. András

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar
tanszékvezető, egyetemi tanár

Dr. Tátrai Tünde

Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi tanár

Dr. habil. Boros Anita

Greenology Zöldinnovációs Fenntarthatósági Tudásközpont,
egyetemi tanár

Prof. Dr. Herbert Kupper

Institute of East European Law, Managing Director

Prof. Gustavo Piga

Professor of Economics at University of Rome Tor Vergata

Dr. György László

Gazdaságstratégiaért és szabályozásért felelős államtitkár

SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő:

Dr. Kugler Tibor

Közbeszerzési Hatóság, főtítkár

Szerkesztők:

Dr. Várhomoki-Molnár Márta

Miniszterelnökség, Közbeszerzési
Szabályozási Főosztály, főosztályvezető

Dr. Szeiffert Gabriella

Közbeszerzési Hatóság, osztályvezető

Olvasószerkesztő:

Dr. Kovács Dóra

Közbeszerzési Hatóság, elnöki
tanácsadó

Szerkesztőségi titkár:

Lónyainé Kaczur Piroska

Tördelés és

Online megjelenés:

Kovács Judit

Közbeszerzési Hatóság, informatikai
koordinátor

Lektorok:

Dr. Kugler Tibor

Közbeszerzési Hatóság, főtítkár

Dr. Várhomoki-Molnár Márta

Miniszterelnökség, Közbeszerzési
Szabályozási Főosztály, főosztályvezető

A Közbeszerzési Értesítő Plusz havi rendszerességgel
megjelenő lapszámaiban szereplő cikkek lektorálása
a nyílt lektorálás elvével történik.

TARTALOM

Szerkesztőbizottsági köszöntő (Dr. Kovács László)	2
A Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásai (Dr. Nyerges Éva)	3
Jogorvoslati aktualitások (Dr. Horváth Éva).....	15
D.253/25/2022. számú határozat	15
Közbeszerzési iránytű.....	27
A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás törvényességi ellenőrzésének tapasztalatai 3. (Dr. Szeiffert Gabriella)	27
Az Európai Unió Bíróságának a C-274/21. és C-275/21. számú EPIC Financial Consulting egyesített ügyekben hozott ítélete (Dr. Havas-Kovács Gabriella)	40
Statisztika (Rezső Orsolya)	
2021. évi közbeszerzési eljárások elemzése az ajánlatkérők típusa szerint	45

ISSN 2676-8860 (Nyomtatott)

ISSN 2631-1135 (Offline)

Honlap: <https://ertesitoplus.kozbeszerzes.hu/>
Szerkesztőségi email cím: ertesitoplus@kt.hu

Nyomdai előkészítés:
Classmate Studio Kft.

Nyomdai munkák:
Pátria Nyomda Zrt.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI KÖSZÖNTŐ

A Közbeszerzési Értesítő Plusz 2022. év decemberében megjelenő ezévi utolsó számának a *Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásait* bemutató rovata – többek között – foglalkozik a fordított bírálat jogintézményével, értékelési szempont alkalmazásával, közbeszerzési szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésével, önkormányzat által alapított költségvetési szervekkel és gazdasági társaságokkal, valamint a közbeszerzési eljárás eredménytelenné nyilvánításával összefüggő kérdésekkel is.

A *Jogorvoslati aktualitások* rovatban ismertetett döntésben a Közbeszerzési Döntőbizottság a nemzeti eljárásrendre irányadó azon rendelkezés körében foglalt állást, amely szerint az ajánlatkérő a Kbt. 2021. február 1-től hatályos rendelkezése értelmében nem köteles az aránytalanul alacsony ár és egyéb aránytalan vállalások vizsgálatára. Az ajánlatkérő a Kbt. vonatkozó előírása alapján ugyan nem köteles alkalmazni az indokoláskérési eljárásra vonatkozó törvényi előírásokat, annak alapján azonban csak akkor nyilváníthat egy ajánlatot érvénytelennek, ha az aránytalanul alacsony ár bírálatára vonatkozóan a törvényben foglaltaknak megfelelően járt el.

A *Közbeszerzési iránytű* rovat első írása a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás törvényességi ellenőrzésének tapasztalatait bemutató cikksorozat harmadik része. Jelen cikk célja, hogy bemutassa a rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságának egyes feltételeihez kapcsolódó törvényességi ellenőrzési gyakorlatot. Az elmúlt évek során csekélyebb számú eljárás indult ezen jogalapra hivatkozva, ennek ellenére számos jogértelmezési kérdést vetett fel és vet fel ma is a megfelelő és helyes alkalmazása. A második szakcikk az Európai Unió Bírósága C-274/21. és C-275/21. számú, EPIC Financial Consulting egyesített ügyekben hozott ítéletét mutatja be, mely fontos megállapításokat tartalmaz az egyenértékűség elvének értelmezése, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében foglalt hatékony jogorvoslatihoz való jog érvényesülése tekintetében.

A *Statisztika* rovat a 2021. évi közbeszerzési eljárások elemzése az ajánlatkérők típusa szerint.

Dr. Kovács László
felelős szerkesztő
Közbeszerzési Hatóság

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Nyerges Éva, osztályvezető, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2022.12.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Az Önkormányzat bölcsődei férőhelyek kialakítására támogatásban részesült, mellyel kapcsolatban feltételes közbeszerzési eljárás került lefolytatásra a műszaki tartalom módosítása miatt benyújtott támogatási szerződés módosítás kapcsán, melyet a támogató jóváhagyott. A felek a kivitelezési szerződést aláírták annak ellenére, hogy a támogatás nem nyújtott fedezetet a kivitelezési díjra. A szerződés előzményében rögzítésre került, hogy a „Megrendelő feltételes közbeszerzési eljárást folytatott le [...] A kivitelezési szerződés akkor lép hatályba, ha a szükséges fedezet Megrendelő rendelkezésére áll.” A szükséges többlettámogatást még nem kérelmezte az Önkormányzat. A többlettámogatás megítéléséről szóló döntés bevárása veszélyezteti a projekt megvalósíthatóságát.

A fenti tényállással kapcsolatos kérdés, hogy tekinthető-e a nyertes vállalkozóval kötött szerződés hatályosnak.

Amennyiben nem hatályos a szerződés, dönthet-e úgy az Önkormányzat, hogy a szerződésben foglalt feltétel teljesülése nélkül hatályossá teszi azt, a képviselő testület azon hatá-

rozatára hivatkozással, melyben a hiányzó forrás biztosításáról döntött? Amennyiben erre van lehetőség, akkor azt milyen módon lehet megtenni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint jelen esetben nem a szerződés hatályban léte az elsődleges kérdés, hanem annak esetleges érvénytelensége. A Kbt. 137. § (4) bekezdés értelmében a közbeszerzési szabályok megsértése - ideértve azt az esetet is, amikor a szerződés megkötésére nem az eljárásban közzétett végleges feltételek, a szerződéstervezet és az ajánlat tartalmának megfelelően kerül sor - felvetik a szerződés érvénytelenségét, ha a szerződés érvényessége a Kbt. céljaival és alapelveivel összeegyeztethetetlen lenne.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az Önkormányzat által lefolytatott feltételes közbeszerzési eljárást megalapozó feltétel egy olyan támogatási szerződésmódosítás volt, mely a beruházás műszaki tartalmára vonatkozott, és amelyet a támogató 2022-ben pozitívan elbírált. Tehát azon feltétel, amelyre hivatkozással a feltételes közbeszerzési eljárás eredménytelenné nyilvánítására az Önkormányzatnak a Kbt. 53. § (6) bekezdése alapján lehetősége lett volna, a képviselőtestület 2021 év végi döntésének időpontjában még nem következett be. A képviselőtestület nem élt az eljárás eredménytelenné nyilvánításával, hanem az eljárást eredményesnek nyilvánította. A fentieknek megfelelően a szerződéstervezetben az a feltétel szerepelhetett volna hatályba léptető feltételként a Kbt. 135. § (12) bekezdése szerint, hogy amennyiben a műszaki tartalom tekintetében elfogadásra kerül a támogatási szerződés módosítása, akkor a szerződés hatályba fog lépni, azonban ilyen feltételt a szerződéstervezet nem tartalmazott. A szerződéstervezet I.1. pontjának utolsó mondata így szól: „[...] Jelen szerződés a mindkét fél általi aláírással lép hatályba.” Tehát a felek a szerződéstervezetben nem tüntettek fel semmilyen feltételt, ami a

szerződés hatálybalépését az aláírás időpontjától elválasztotta volna, sőt az aláírással hatályba is kívánták léptetni a szerződést.

A Kbt. 131. § (1) bekezdése alapján a nyertes ajánlattevővel a szerződést a közbeszerzési eljárásban közölt végleges feltételek és a szerződéstervezet, valamint az ajánlat tartalma szerint kell megkötni. Tehát az EKR-ben közzétett szerződéstervezetet a nyertes ajánlattevő cégadataival és közbeszerzési megajánlásaival lehetett volna feltölteni, egyéb módosítás azon nem lett volna végezhető, azt az eredeti tartalommal kellett volna aláírni. Amennyiben a szerződés módosítása szükséges, akkor a Kbt. 141. §-ában írottak az irányadók a módosításra. Arra nincs lehetőség, hogy az ajánlatkérő önkényesen módosítsa a szerződéstervezetet és abban utólag hatálybaléptető feltételt (fedezet rendelkezésre állása) határozzon meg.

Az aláírt szerződésben található „Előzmények” pont azonban a fentiek ellenére a szerződés későbbi hatálybalépésére vonatkozott, bár az eredetileg nem szerepelt a közbeszerzési dokumentáció részét képező szerződéstervezetben, így annak utólagos beemelése a Kbt. 131. § (1) bekezdésébe ütközik.

Ha felek nem a Kbt. 131. §-ában foglalt előírások szerint kötik meg a szerződést, akkor az jogszabályba ütközik. Fontos kiemelni, hogy nem minden jogsértés következménye a szerződés érvénytelensége, csak azon esetekben beszélhetünk érvénytelenségről, ha a szerződés érvényessége a Kbt. céljaival és alapelveivel összeegyeztethetetlen lenne, ilyenkor a jogsértés súlyát és jellegét is mérlegelni kell. Továbbá a Ptk. 6:114. §-ára is figyelemmel kell lenni, miszerint ha az érvénytelenségi ok a szerződés meghatározott részét érinti, az érvénytelenség jogkövetkezményeit csak a szerződésnek az érvénytelenséggel érintett részére kell alkalmazni.

2. kérdés

2.1. *Ajánlatkérő a Kbt. 81. § (5) bekezdés szerinti fordított bírálatot kívánja alkalmazni és az első két ajánlatot kívánja bíráltni. Jól értelmezi-e ajánlatkérő, hogy ha az ajánlati ár az értékelési szempont, akkor a többi ajánlat ajánlati árát megalapozó dokumentumot (beárzott eszközlista, árazott költségvetés) is szükséges vizsgálnia számítási hiba és hiányzó beárázások tekintetében az értékelési sorrend megállapítását megelőzően? Ebben az esetben az is előfordulhat, hogy egy vagy több ajánlat már ezen vizsgálat során érvénytelen lesz.*

Jól értelmezi-e ajánlatkérő, hogy a sorrend meghatározásnál már ezeket az ajánlatokat nem lehet szerepeltetni?

2.2. *Jól értelmezi-e ajánlatkérő, hogy ha a szakember szakmai tapasztalata az értékelési szempont, akkor előzetesen nem szükséges vizsgálni a szakember önéletrajzát, hogy azzal valóban igazolni tudja-e a szakmai tapasztalat meglétét? Mivel a Kbt. 76. § (13) bekezdés szerint, amennyiben az értékelést követő bírálat során nem tudja a szakember igazolni a felolvasólapon szereplő szakmai tapasztalatot, akkor az az ajánlat érvénytelen, az ezen ajánlat érvénytelensége nem eredményezi az értékelési sorrend változását?*

2.3. *Jól értelmezi-e ajánlatkérő, hogy ha a hátrányos helyzetű munkavállalók teljesítésbe bevonása az értékelési szempont, akkor nem szükséges vizsgálni a munkavállalókról benyújtott dokumentumok megfelelőségét? Tekintettel arra, hogy az értékelési sorrend megállapítását követően a bírálat folyamán az esetleges nem megfelelően alátámasztott megajánlás esetén az adott ajánlat érvénytelen lesz, és ez nem változtatja meg az értékelési sorrendet, csak az adott ajánlat fog kiesni a sorrendből?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

2.1. **A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 81. § (5) bekezdésének alkalmazása esetén az ajánlatkérő az értékelést megelőzően el kell, hogy végezze a Kbt. 71. § (11) bekezdése szerinti számítási hiba javítását vagy a hiányzó tételek kapcsán az esetleges hiánypótlást, ha ez utóbbi nem ütközik a Kbt. 71. § (8) bekezdésében írott korlátokba. Az érvénytelen ajánlatot az értékelés során nem kell figyelembe venni, az nem befolyásolja az értékelési sorrendet.**

2.2. **A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az ajánlatkérőnek meg kell győződnie az értékelési szakaszban minden értékelési szempontra tett megajánlás alátámasztottságáról, így arról is adott esetben, hogy a felolvasólapon szereplő megajánlásokat az ajánlattevő megfelelően alátámasztotta-e, mely adott esetben a szakember szakmai önéletrajzának ellenőrzését és a felolvasólappal történő összevetését is jelenti. A Kbt. 71. § (9) bekezdés a) pont szerint érvénytelenné nyilvánított ajánlat nem kerül értékelésre, így ennek kiesése sem befolyásolja az értékelési sorrendet.**

2.3. **A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint hátrányos helyzetű munkavállalók teljesítésbe történő bevonása kapcsán a 2.2. kérdésre adott válaszban leírtakhoz hasonlóan kell eljárni, tehát ajánlatkérő-**

nek az értékelési szakaszban ellenőriznie kell a felolvasólapon megajánlott értékeket és az azokat alátámasztó dokumentumokat, hiszen ezek nélkül nem tudja ajánlatkérő az értékelést megalapozottan elvégezni és az értékelési sorrendet felállítani.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak a hiánypótlás szabályairól szóló útmutatója (2021. július 5.) alapján a Kbt. 81. § (5) bekezdése szerinti ún. fordított bírálat esetében a megajánlás megalapozottságának vizsgálatához feltétlenül szükséges bírálati cselekmények elvégzésére – így a hiánypótlásra is – lehetőség van már az értékelési szakaszban is. A számítási hiba kijavítása adott esetben a megajánlás megalapozottságának vizsgálatához szükséges eljárási cselekmény lehet, tehát ezt is el kell végeznie az ajánlatkérőnek az értékelést megelőzően.

Amennyiben az ajánlatban számítási hibát talál az ajánlatkérő és felhívja az ajánlattevőt ennek javítására, azonban a hiba kijavítását nem, vagy nem megfelelően, vagy határidőn túl teljesíti az ajánlattevő, akkor az ajánlata érvénytelen. Hasonlóképpen érvénytelen lehet az ajánlat, ha az értékelési szempontokat (pl. árazott költségvetést) érintő hiánypótlás a Kbt. 71. § (8) bekezdésébe ütközik. Az érvénytelen ajánlatot az értékelés során nem kell figyelembe venni, az nem befolyásolja az értékelési sorrendet.

Ahhoz, hogy ajánlatkérő el tudja végezni az ajánlatok értékelését, nem elegendő a felolvasólap tartalmát alapul venni, hanem arról is meg kell győződnie, hogy a felolvasólapon szereplő megajánlásokat az ajánlattevő megfelelően alátámasztotta-e. Ezt a követelményt támasztja az értékelés körében rögzített Kbt. 76. § (13) bekezdés is. Tehát adott esetben, ha a szakember szakmai tapasztalata az egyik értékelési szempont, és ezt a szakember szakmai önéletrajzával kell alátámasztani, akkor ajánlatkérőnek kötelessége az önéletrajz és a felolvasólap összevetése és szükség esetén felvilágosítás vagy hiánypótlás elrendelése is.

Abban az esetben, ha a Kbt. 71. § (9) bekezdés a) pont szerint ellentmondás van a felolvasólap és a szakmai önéletrajz között, és hiánypótlás vagy felvilágosítás során sem sikerül az ajánlattevőnek a felolvasólapon tett adatot alátámasztania, akkor az ajánlatot érvénytelenné kell nyilvánítani. Ez az érvénytelenné nyilvánítás még az értékelési – és nem a bírálati – szakaszban történik,

tehát ajánlatkérőnek az így érvénytelenné nyilvánított ajánlatot már nem kell figyelembe vennie az értékelési sorrend megállapításánál.

3. kérdés

Az Önkormányzat a bölcsődei férőhelyek növelése érdekében intézményi bővítést tervez. Felmerült annak a lehetősége, hogy az önkormányzat egy jelenleg más tulajdonában lévő területre vonatkozóan előszerződést kötne a tulajdonossal, aki a saját beruházásában megépülő bölcsődét annak felépülése után az önkormányzat részére adásvétel útján értékesítené. Abban a kérdésben kéri a Közbeszerzési Hatóság állásfoglalását, hogy ez a megoldás nem ütközik-e a közbeszerzési szabályokba.

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a tárgyi esetben a Kbt. 8. § (3) bekezdés c) pontja szerinti építési beruházás kivitelezése történe, a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ajánlatkérő megbízásából, így közbeszerzési eljárás lefolytatása szükséges a tárgyi esetben. A Kbt. 9. § (8) bekezdés a) pontja szerinti kivételi kör kizárólag meglévő építmény vagy ingatlan vételére, arra vonatkozó egyéb jog megszerzésére vonatkozik. Amennyiben a kivételi kör alkalmazása jogszerűtlen (építési beruházás leplezése), akkor az a Kbt. jogellenes mellőzésének minősül.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 8. § (3) bekezdése nevesíti azt a három esetet, melyek építési beruházásnak minősülnek. A kérdéses esetben azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó bölcsőde beruházás beleillik-e valamelyik fenti törvényi fordulatba, hiszen bármelyik fordulat szerinti építési munkák, illetve építmény megvalósítása esetén a szerződés - tárgyi szempontból - építési beruházásnak minősül és közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettségét vonja maga után.

A Kbt. 8. § (3) bekezdés a) pontja a Kbt. 1. melléklete szerinti szakipari munkákat foglal magában, melyek jellemzően egy felújítási jellegű építési beruházás kapcsán bírnak relevanciával. A Kbt. 8. § (3) bekezdés b) pontja hatálya alá az ajánlatkérő által megrendelt kivitelezés, vagy kivitelezés és tervezés tartozik, míg a Kbt. 8. § (3) bekezdés c) pontja alá tartozik minden olyan építési beruházás, ahol az ajánlatkérő határozza meg a

felépítésre kerülő épületre vonatkozó követelményeket. Így a jelen esetben ez utóbbi fordulat kiemelt vizsgálata szükséges.

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak az építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások szabályairól kiadott útmutatója (2021. szeptember 30.) kiemeli, hogy „Az építési beruházás fogalma utolsó fordulatának értelmezéséhez az Európai Unió Bíróságának gyakorlata ad támpontot. A Bíróság egyik ítéletében kifejtette, hogy az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés fogalma minden olyan ügyletet magában foglal – függetlenül attól, hogy a felek azt pl. bérleti szerződésnek minősítik –, amellyel visszatérő szerződés jön létre az ajánlatkérő és egy gazdasági szereplő között, és amelynek tárgya építmény ez utóbbi általi kivitelezése. Az alapvető szempont az, hogy ezen építményt az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő módon kivitelezék, viszont az ennek végrehajtása érdekében használt eszközök nem bírnak jelentőséggel (C-536/07. Bizottság v. Németország ügyben hozott ítélet, mely aztán a 2014/24/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdés 6. pont c) alpontjába, valamint a Kbt. 8. § (3) bekezdés c) pontjába épült be).”

Következő az uniós bírósági gyakorlat a tekintetben, hogy egy építési beruházás közbeszerzés hatálya alá tartozását megalapozza az a tény is, ha az ajánlatkérő határozza meg a megépítésre kerülő építmény műszaki, szakmai paramétereit, követelményeit, az épület által betölteni kívánt funkciót, viszont az már nem bír relevanciával, hogy a kivitelezés milyen módon, eszközökkel történik. Tehát abban az esetben, mikor a kivitelező nem az ajánlatkérő tulajdonában álló földingatlanon, ugyanakkor az ajánlatkérő által meghatározott követelmények szerint építkezik, majd ellenérték fejében átruházza a földingatlanral együtt az elkészült beruházást az ajánlatkérőre, építési beruházásról van szó.

Feltehetően az Önkormányzatnak, mint a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pont szerinti ajánlatkérőnek a beszerzési igénye a bölcsőde megépítése, ő fogja annak követelményeit, paramétereit meghatározni, és a kivitelező ezen igények alapján fogja a bölcsődét megépíteni, amelyet utóbb ellenérték fejében fog átruházni az Ön-

kormányzatra. Felek az építésre vonatkozó igényt és feltehetően a konstrukció további részleteit előszerződésként szeretnék rögzíteni, melyben vélhetően a kivitelező a bölcsőde megépítésére, majd a tulajdonjog átruházására, az Önkormányzat pedig az ellenérték megfizetésére vállalna kötelezettséget. A fentiek alapján a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a tárgyi esetben a Kbt. 8. § (3) bekezdés szerinti építési beruházás kivitelezése történne, a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pont szerinti ajánlatkérő javára, így közbeszerzési eljárás lefolytatása szükséges a tárgyi esetben.

A Kbt. hatálya alól – többek között – kivételt képez a meglévő építmény vagy egyéb ingatlan vétele, arra vonatkozó egyéb jog megszerzése [Kbt. 9. § (8) bek. a) pont]. A kivételi kört az indokolja, hogy az ingatlanok természetszerűleg egy adott földrajzi helyhez kapcsolódnak, így a verseny esetükben fogalmilag kizárt. A Kbt. szerinti kivételi körök minden esetben megszorítóan értelmezendők, így a Kbt. 9. § (8) bekezdés a) pontja alapján nincs lehetőség építési beruházás megrendelésére, hiszen amennyiben a látszólagosan ingatlan vételére, vagy egyéb arra vonatkozó jog megszerzésére irányuló szerződés egy építési beruházást leplez, úgy a kivételi kör nem alkalmazható, az a Kbt. jogellenes mellőzésének minősül.

4. kérdés

Építési beruházás tárgyú közbeszerzési szerződés közös meg egyezéssel történő megszüntetése és az elvégzett munkák elszámolása mellett döntöttek a felek, mivel úgy ítélték meg, hogy a szerződés olyan mértékű módosítása vált szükségessé, mely nem feleltethető meg a Kbt. 141. §-ának.

Tekintettel arra, hogy a megszüntetés során szükséges elszámolás miatt a vég számla kiállításának teljesítéséül szolgáló teljesítési fok módosul, szükséges-e a megszüntetésre vonatkozó dokumentumot szerződésmódosításnak tekinteni?

Amennyiben szerződésmódosításnak kell tekinteni, abban az esetben a szerződésmódosítás jogalapja a Kbt. 141. § (8) bekezdése lesz?

Amennyiben szerződésmódosításnak kell tekinteni, abban az esetben szükséges-e a Kbt. 37. § (1) bekezdés j) pontja szerinti szerződésmódosításról szóló tájékoztató hirdetmény közzététele?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint egy szerződés megszüntetésére vonatkozó dokumentum nem tekinthető szerződésmódosításnak, így azt a Kbt. 141. § szerinti szerződésmódosítási jogalpnak sem kell megfeleltetni, illetve ebből következően tájékoztató hirdetményt sem kell a módosításról feladni. Azonban ebben az esetben is közzé kell tenni a Kbt. 43. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szerződés teljesítésére vonatkozó adatokat az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (továbbiakban: EKR).

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Amennyiben olyan helyzet áll elő, amikor olyan lényeges szerződésmódosítás lenne feltétlenül szükséges, amely már nem tehető meg jogszerűen, tehát nem módosítható a szerződés a Kbt. 141. §-ával összhangban, és új közbeszerzési eljárást kell lefolytatni, akkor az ajánlatkérőnek lehetősége van a szerződést felmondani vagy attól elállni. A Ptk. 6:213. § (1) bekezdés szerint felmondással vagy elállással az ajánlatkérő a másik félhez intézett jognyilatkozattal szüntetheti meg a szerződést. A szerződés felmondása esetén a szerződés megszüntetésének, elállás esetén a szerződés felbontásának a szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy elállásra az ajánlatkérő akkor jogosult, ha az általa kapott szolgáltatás egyidejű visszaadását felajánlja. Azonban fontos kiemelni, hogy az ajánlatkérő részéről a szerződés megszüntetése nem lehet rosszhiszemű, mert akkor felvetődik a Kbt. alapelveinek, különösen a Kbt. 2. § (3) bekezdésében rögzített joggal való visszaélés tilalmának a sérelme.

Tehát, ha adott esetben a Kbt. 143. § (1) bekezdés alapján azért kerül sor a szerződés megszüntetésére, mert a szerződés módosítására nincs jogszerű lehetőség, a szerződés bármilyen jellegű módosításáról beszélni fogalmilag kizárt. Amennyiben szerződésmódosításról lenne szó, akkor sem lehetne annak alapja a kérdésben hivatkozott Kbt. 141. § (8) bekezdése, tekintettel arra, hogy az nem szerződésmódosítási jogalap, hanem új közbeszerzési eljárás lefolytatását teszi kötelezővé – értelemszerűen a korábbi szerződés megszüntetését követően –, ha a szerződés jogszerű módosítására nincs lehetőség.

A szerződés megszüntetésére vonatkozó sajátos rendelkezéseket a Kbt. 143. §-a tartalmazza, amely nem ren-

delkezik a közös megegyezés esetéről. A Kbt. 2. § (8) bekezdése szerint a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre a Kbt.-ben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. 6:212. § (1) bekezdése szerint a felek közös megegyezéssel a szerződést a jövőre nézve megszüntethetik vagy a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal felbonthatják. A szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésének a feltétele tehát a felek egyező, erre irányuló akarata, amely, ha fennáll, akkor – mivel a Kbt. ezzel kapcsolatos további többletkövetelményt nem tartalmaz – a szerződés megszüntethető.

Amennyiben a felek a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szóló dokumentumban rendelkeztek az elszámolás szabályairól, az ajánlatkérő által elismert teljesítés mértékéről és ellenértékéről, akkor a szerződés megszüntetése kapcsán ezen dokumentum lesz az irányadó, nem pedig a korábbi szerződésben számlázási feltételként rögzített teljesítési fok. A szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetése abban az esetben nem fog szerződésmódosításnak minősülni, ha annak keretében a felek kizárólag csak az említett elszámolásról, a megszüntetés pillanatáig elvégzett teljesítés arányának és az azért járó ellenérték mértékének meghatározásáról rendelkeznek. Tehát a szerződés megszüntetése és a jogviszony lezárásával kapcsolatos kérdések rögzítése önmagában véve nem minősül szerződésmódosításnak, azonban a megszüntetésre vonatkozó megállapodás ezeken a kérdéseken nem mutathat túl.

5. kérdés

Az Önkormányzat egyrészt olyan költségvetési szervek fölött gyakorol alapítói, irányítói, fenntartói jogokat, amelyek saját gazdasági szervezettel rendelkeznek, másrészt olyan költségvetési szervek felett is, amelyek gazdasági szervezettel nem rendelkeznek. A költségvetési szerveken kívül az Önkormányzat tulajdonosként az önkormányzati törvényben meghatározott feladatai ellátása érdekében önálló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságokat is létrehozott. Ezen gazdasági társaságok önálló jogi személyek, akik saját gazdasági szervezettel és működési költségvetésük felett önálló rendelkezési joggal bírnak.

- 5.1. Az Önkormányzat által alapított költségvetési szervek a közbeszerzési jogszabályok által meghatározott „szervezeti egységnek” minősíthetők-e?
- 5.2. A közbeszerzési jogszabályok tekintetében az Önkormányzat által alapított gazdasági társaságok „önálló ajánlatkérőknek” minősülnek-e, vagy „szervezeti egységnek” minősíthetők-e?
- 5.3. A szervezeti egység szintjén számítható becsült érték tekintetében a Kbt. 16. § (4) bekezdésében megkövetelt „saját gazdasági szervezettel való rendelkezés” hogyan értelmezendő, tekintettel arra, hogy ez a követelmény sem az Európai Parlament és a Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU irányelvre (továbbiakban: Irányelv) preambulumának (20) bekezdésében, sem az 5. cikk (2) bekezdésében nem szerepel?
- 5.4. Ha valamely szervezet (működési egység), akár az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.) 10. § (4) bekezdése szerint, akár a gazdasági társaságokra irányadó jogszabályok alapján saját gazdasági szervezettel rendelkezik és működési költségvetése felett önálló rendelkezési joggal bír, továbbá teljesíti az Irányelvben előírt valamennyi feltételt, akkor a közbeszerzés becsült értékét az érintett különálló működési egység szintjén is meg lehet-e határozni?
- 5.5. Ha valamely szervezet (működési egység) az Áht. 10. § (4a) és (4b) bekezdése, valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 9. § (5) bekezdése szerint „gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szervnek” minősül, de működési költségvetése felett önálló rendelkezési joggal bír és teljesíti az Irányelvben előírt valamennyi feltételt, akkor a közbeszerzés becsült értékét az érintett különálló működési egység szintjén is meg lehet-e határozni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

- 5.1. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az Önkormányzat által alapított költségvetési szervek a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján saját jogukon ajánlatkérő szervezetnek minősülnek, így irreleváns a Kbt. 16. § (4) bekezdés szerinti feltételek vizsgálata.**
- 5.2. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az Önkormányzat által alapított gazdasági társaságok önálló jogi személyek, így szervezeti egységnek nem minősíthetők, az ajánlatkérői minőségük a Kbt. 5. § (1) bekezdés d)-e) pontjai vagy a (2) bekezdés alapján**

állhat fenn, mely feltételek fennállásának vizsgálata az érintett gazdasági társaságok kötelezettsége. Továbbá a Kbt. 5. § (4) bekezdése alapján önkéntesen is vállalhatják közbeszerzési eljárás lefolytatását.

5.3.-5.5. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint költségvetési szervek tekintetében az Áht. határozza meg, hogy - az Áht. 10. § (4a) és (4b) bekezdésében írott kivételen túl - minden költségvetési szerv rendelkezik gazdasági szervezettel. Tehát a saját gazdasági szervezettel rendelkezés költségvetési szervek esetén az Áht. alapján értelmezendő.

Amennyiben egy ajánlatkérő önálló szervezeti/működési egysége - és nem pedig egy önálló költségvetési szerv vagy gazdasági társaság - saját gazdasági szervezettel és működési költségvetése felett önálló rendelkezési joggal bír, akkor az ajánlatkérőnek lehetősége van a becsült érték működési/szervezeti egység szintjén történő meghatározására. Ha a szervezeti/működési egység vagy saját gazdasági szervezettel, vagy a működési költségvetése felett önálló rendelkezéssel nem bír, akkor nincs lehetőség a Kbt. 16. § (4) bekezdésében írottak alkalmazására.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 5. § határozza meg azt, hogy mely szervezetek tekinthetők ajánlatkérőnek. Így többek között a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján minden költségvetési szerv ajánlatkérőnek minősül. Az ajánlatkérői minőség tekintetében nincs relevanciája annak, hogy az adott költségvetési szerv önálló gazdasági szervezettel rendelkezik-e, mivel a költségvetési szerv jelleg önmagában megalapozza az ajánlatkérői minőséget.

A Kbt. 16. § (4) bekezdése arra az esetre vonatkozik, ha egy adott ajánlatkérőnek a működési vagy szervezeti egységei nem önálló jogi személyek, de saját gazdasági szervezettel és működési költségvetésük felett önálló rendelkezési joggal bírnak, tehát ebből következően önálló döntési joguk van. Ez esetben az ajánlatkérőnek lehetősége van arra, hogy a beszerzési becsült értékét saját működési vagy szervezeti egysége szintjén határozza meg. Az önálló jogi személyek ajánlatkérői minősége saját jogukon lehet megalapozott, hiszen nem tekinthetők az ajánlatkérő Önkormányzat szervezeti egységeinek.

A gazdasági társaságoknak az ajánlatkérői minőségük tekintetében szükséges megvizsgálniuk a Kbt. 5. § (1)

bekezdés d) pont szerinti feltételeket. A Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltételek a Kbt. 9. § (1) bekezdés h)-i) pontjai szerinti jogi személy(ek)hez kötődnek, tehát amennyiben egy gazdasági társaság és az Önkormányzat között fennáll az in-house jogviszony, akkor a gazdasági társaság a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontjának hatálya alá kerül. Ebben az esetben a gazdasági társaság valamennyi beszerzése tekintetében ajánlatkérőnek minősül és közbeszerzési eljárás lefolytatására lesz kötelezett, nem csak az ajánlatkérői státuszt megalapozó in-house szerződéssel összefüggő beszerzések tekintetében áll fenn az ajánlatkérői minősége.

Továbbá vizsgálандó a gazdasági társaságok részéről a Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja szerinti klasszikus ajánlatkérői minőség, melynek megállapításához az alábbi feltételeknek kell teljesülniük: jogképesség; kifejezetten közérdekű, nem ipari vagy kereskedelmi jellegű tevékenység folytatása, illetőleg ilyen célból történő létrehozatal; a Kbt. 5. § (1) bekezdés a)-f) pontban meghatározott egy vagy több szervezet, az Országgyűlés vagy a Kormány meghatározó befolyása vagy többségi finanszírozása. Lényeges kritérium, hogy a fenti feltételek konjunktív jellegűek, azaz, ha bármelyik feltétel részben vagy egészben hiányzik, akkor a Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja alapján nem áll fenn ajánlatkérői minőség.

Amennyiben az adott gazdasági társaság körültekintő vizsgálatot követően azt állapítja meg, hogy nem minősül a Kbt. 5. § (1) bekezdés - különösen annak d)-e) pontja - szerinti ajánlatkérőnek, abban az esetben szükséges megvizsgálni a Kbt. 5. § (2) bekezdés alapján esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettséget is.

A Kbt. 16. § (4) bekezdése értelmében azon önálló működési vagy szervezeti egység tekintetében van lehetőség a becsült érték működési/szervezeti egység szintjén történő meghatározására, amely saját gazdasági szervezettel és működési költségvetése felett önálló rendelkezési joggal bír. Tekintettel arra, hogy a Kbt. nem definiálja a gazdasági szervezet fogalmát, így e tekintetben az egyéb jogszabályok rendelkezései veendőek figyelembe.

Az Áht. 10. § (4) bekezdése kimondja, hogy a költségvetési szerv - a (4a) és (4b) bekezdésben meghatározott kivétellel - gazdasági szervezettel rendelkezik. Költségvetési szervek tekintetében az Áht. határozza meg a

gazdasági szervezetet, illetve mondja ki, hogy az Áht. 10. § (4a) és (4b) bekezdésében írott kivételen túl minden költségvetési szerv rendelkezik gazdasági szervezettel.

6. kérdés

Ajánlatkérő hat - műszaki és gazdasági szempontból funkcionális egységet képező építési beruházás tárgyú - közbeszerzési eljárást folytatott le - a Kbt. Harmadik Rész szerinti - nemzeti eljárásrendben. Az építési beruházások becsült értéke az összes eljárás értékét figyelembe véve - a részekre bontás tilalmára tekintettel - sem érte el az uniós értékhatárt. Az ajánlatok bírálatát követően a legjobb ár-érték arányt megjelenítő érvényes ajánlatot benyújtó ajánlattevőkkel a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötni kívánt szerződések összértéke azonban már meghaladja az uniós értékhatárt. A közbeszerzési eljárások közül azonban az egyik eljárásban az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevő ajánlati ára meghaladja a rendelkezésre álló fedezet összegét.

Jogszerűen jár-e el az Ajánlatkérő, ha a fent ismertetett közbeszerzési eljárások közül azon eljárását, amelyben az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevő ajánlati ára meghaladja a rendelkezésre álló fedezetet, a Kbt. 75. § (2) bekezdés b) pontja alapján a rendelkezésre álló anyagi fedezet hiányára tekintettel eredménytelenné nyilvánítja és egyben a beszerzési igénytől végérvényesen eláll, a többi közbeszerzési eljárást - amelyben az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevők ajánlati ára nem haladja meg a rendelkezésre álló fedezetet, valamint a megkötni kívánt szerződések összértéke így nem haladja meg az uniós értékhatárt - eredményessé nyilvánítja, vagy ebben az esetben ajánlatkérőnek mind a hat közbeszerzési eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania a Kbt. 114. § (8) bekezdésére tekintettel?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a kérdéses esetben a megkötendő szerződések értéke külön-külön ugyan nem, de együttesen eléri az uniós értékhatárt, ezért az ajánlatkérő köteles mind a hat közbeszerzési eljárás vonatkozásában alkalmazni a Kbt. 114. § (8) bekezdését, és mind a hat közbeszerzési eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 114. § (8) bekezdése egy olyan különleges eredménytelenségi okot határoz meg, amely a Kbt. 75. §-ában rögzített eredménytelenségi okoktól független.

Abban az esetben, ha a legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevővel megkötendő szerződés értéke oly mértékben haladja meg a becsült értéket, hogy a szerződéses érték alapján az ajánlatkérő által alkalmazott eljárási szabályok már eredetileg sem lettek volna alkalmazhatók, az ajánlatkérő köteles az eljárást eredménytelenné nyilvánítani.

A tárgybeli eljárásban ajánlatkérő a becsült érték számításánál hat építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárás becsült értékének összegét vette alapul, tekintettel a Kbt. 16-19. §-aiban foglalt részekre bontás tilalmi és becsült érték meghatározási szabályokra. A hat építési beruházás nem egy közbeszerzési eljárás keretében, részajánlattétel biztosításával, hanem hat külön közbeszerzési eljárásként került lebonyolításra, azonban ez nem befolyásolja azon tény, hogy a hat építési beruházás műszaki és gazdasági funkcionális egységet képez, tehát egy közbeszerzésnek (beszerzési igénynek) minősül, aminek a becsült értékét egyben kell meghatározni.

A Kbt. 114. § (8) bekezdése nem tesz kivételt az alkalmazása tekintetében arra az esetre sem, ha az egységes beszerzési igény több közbeszerzési eljárás keretében kerül beszerzésre. Tehát abban az esetben is alkalmazandó a Kbt. 114. § (8) bekezdése szerinti eredménytelenségi ok, ha több nyertes ajánlattevő van – tekintettel a több lefolytatott közbeszerzési eljárásra – és a szerződések összesített értéke egyrészt meghaladja a becsült értéket, másrészt pedig nemzeti eljárásrend helyett uniós eljárásrendben kellett volna a közbeszerzéseket lebonyolítani, ha a szerződések alapján határozták volna meg a becsült értéket.

A kérdéses esetben ajánlatkérő a hat közbeszerzési eljárás összesített értéke alapján nemzeti eljárásrendet határozott meg, tehát a becsült érték nem érte el az uniós értékhatárt. A kérdésben írottak alapján „a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötni kívánt szerződések összértéke azonban már meghaladja az uniós értékhatárt”. Tehát a Kbt. 114. § (8) bekezdésének első feltétele teljesül, hiszen a szerződések értéke meghaladja a becsült értéket, továbbá a fentiek alapján a második feltétel is teljesül, hiszen nemzeti eljárást indított az ajánlatkérő, de uniós eljárást kellett volna lefolytatnia.

Tekintettel arra, hogy a Kbt. 114. § (8) bekezdés nem enged eltérést és a kérdéses esetben a megkötendő

szerződések értéke külön-külön nem, de együttesen eléri az uniós értékhatárt, az ajánlatkérő köteles mind a hat közbeszerzési eljárás vonatkozásában alkalmazni a Kbt. 114. § (8) bekezdését, figyelemmel arra, hogy a Kbt. 16. § (1) bekezdése értelmében a becsült értékbe a közbeszerzés megkezdésekor meghatározott teljes ellenszolgáltatást bele kell számítani. A fentiek alapján a kérdéses esetben annak nincs relevanciája, hogy az egyik közbeszerzési eljárás önmagában a Kbt. 75. § (2) bekezdés b) pontja alapján eredménytelenné lenne nyilvánítható, hiszen az együttesen megállapított becsült értékre tekintettel a Kbt. 114. § (8) bekezdés szerinti eredménytelenségi ok minden eljárásra alkalmazandó.

A fentieket támasztja alá a Közbeszerzési Döntőbizottságnak a D.571/8/2017. számú határozata is. A D.571/8/2017. számú határozat alapjául szolgáló ügyben az ajánlatkérő a Kbt. 113. § szerinti eljárást folytatott le hat részajánlati körben. Ezen eljárásfajta lefolytatására akkor lett volna lehetősége, ha az építési beruházásnak a becsült értéke a nettó 700 millió forintot nem éri el, azonban a benyújtott érvényes ajánlatok alapján a szerződések összesített értéke a Kbt. 113. § (5) bekezdés a) pontjában hivatkozott értéket meghaladta. A Közbeszerzési Döntőbizottság a határozatában kimondta, hogy a Kbt. 114. § (8) bekezdése alapján az eljárást jogsértően nem nyilvánította eredménytelenné az ajánlatkérő, tekintettel arra, hogy a legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevőkkel történő szerződéskötés esetén a szerződések értéke összesen 819.974.957.-Ft volt, amely meghaladta a Kbt. 113. § (5) bekezdés a) pontjában meghatározott hétszázmillió forintos maximált becsült értéket.

7. kérdés

A Központi Konyha a Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja alapján ajánlatkérőnek minősül. A Központi Konyha évek óta folyamatosan folytatott és folytat közbeszerzéseket az ételek elkészítéséhez szükséges étkezési nyersanyagok, főzési alapanyagok, hideg élelmiszer beszerzése tárgyában, jellemzően 12 hónapos időtartamokban. A becsült értékek és a tényleges nyertes ajánlatok alapján az egyes árucsoportok (mirelit termékek, gyümölcs-zöldség, kenyér és pékáru, húсок és húskészítmények, stb.) vonatkozásában kötött szerződések értékei is mindig az uniós közbeszerzési értékhatár felett voltak és vannak. A fenntartó részéről felmerült kérdésként, hogy szükséges-e a közbeszerzés lefolytatása, mivel ismereteik szerint más, hasonló nagyságrendű étkezőkkel rendelkező települések nem

folytatnak le közbeszerzéseket, a főzési alapanyagokat, nyersanyagokat egyéb módokon szerzik be. Felmerült továbbá a rövid étképzési lánc kérdése is. A közétkeztetési rövid ellátási lánc megítélésük szerint egy, a közétkeztetési tárgyú közbeszerzések során a szerződés teljesítésére kötelezően előírandó feltétel és nincs összefüggésben azzal, hogy a fenti bekezdésben kifejtettek alapján intézményük köteles-e lefolytatni közbeszerzési eljárást.

Fentiekkel kapcsolatos kérdésük, hogy helyes-e azon jogértelmezésük, hogy a Központi Konyha a főzési alapanyagok beszerzése tárgyában közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett, illetve, hogy a közétkeztetési rövid ellátási lánc arra a kérdésre nincs ráhatással, hogy közbeszerzési eljárást kell-e lefolytatni, vagy sem.

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a különféle élelmiszerek (főzési alapanyagok) hasonló felhasználási célra szolgálnak, így az ajánlatkérőnek az összes élelmiszer (főzési alapanyag) beszerzését figyelembe véve szükséges megállapítania a becsült értéket a Kbt. 19. § (3) bekezdése alapján, és amennyiben ez a becsült érték az uniós értékhatárt eléri vagy meghaladja, közbeszerzési eljárás lefolytatására köteles az ajánlatkérő.

A közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól szóló 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet (a 7. kérdés tekintetében a továbbiakban: Korm. rendelet) kizárólag közétkeztetési szolgáltatás beszerzése esetén irányadó, így élelmiszerek (főzési alapanyagok) beszerzése esetén nem kell alkalmazni az előírásait, így többek között a Korm. rendelet 4. § (2) bekezdésében a rövid ellátási láncra vonatkozóan írott előírások sem alkalmazandók. A közbeszerzési kötelezettséget a Kbt. alapján szükséges megállapítani, arra a rövid ellátási láncból történő beszerzésre vonatkozó előírások közétkeztetés tárgyú közbeszerzés esetén sincsenek hatással, kizárólag kiegészítik a Kbt. szabályait.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 111. § f) pontja értelmében az ajánlatkérő kizárólag abban az esetben mentesül a közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettsége alól, ha a kivételi körbe tartozó beszerzésének a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti részekre bontási tilalmi szabályok alapján kiszámított

értéke nem éri el az uniós közbeszerzési értékhatárt. Amennyiben az érték eléri vagy meghaladja ezen értékhatárt, az ajánlatkérőnek a Kbt. Második Része szerinti eljárás keretében szükséges beszerzését megvalósítani. A Kbt. 111. § f) pont szerinti kör sajátos, kizárólag hideg élelmiszer és főzési alapanyag, friss, illetve feldolgozott zöldség és gyümölcs, tej és tejtermék, gabonafélék, kenyér, pékáru, méz, tojás, és kertészeti növény beszerzését veszi ki a közbeszerzési törvény hatálya alól – a hivatkozott értékhatár alatt.

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a becsült érték számítása, a részekre bontás tilalma és a beszerzési igények mesterséges egyesítése tárgyában kiadott útmutatója (2021. október 7.) is kitér a részekre bontás tilalmi szabályok között az árubeszerzésekre, azon belül is a Kbt. 19. § (3) bekezdésében írott hasonló felhasználási cél megítélésére. „Az azonos áruk megítélése nem igényel különösebb magyarázatot. Áruk tekintetében hasonló felhasználásra szolgálhatnak például különféle élelmiszerek vagy különböző irodabútorok. Tipikusan egy az adott területen működő gazdasági szereplő tartana ilyen termékeket árukészletében.” Fentiekből következik, hogy a különféle élelmiszerek hasonló felhasználási célra szolgálnak, így az ajánlatkérőnek az összes élelmiszer (főzési alapanyag) beszerzését figyelembe véve szükséges megállapítania a becsült értéket, és amennyiben ez a becsült érték az uniós értékhatárt eléri vagy meghaladja, közbeszerzési eljárás lefolytatására köteles az ajánlatkérő.

A fentieket támasztja alá a Közbeszerzési Döntőbizottság D.403/30/2021. számú határozata is. „A Döntőbizottság a beszerzések tekintetében vizsgálta a műszaki-gazdasági funkcionális egység fennálltát, melynek körében az alábbi megállapítást tette. A Döntőbizottság visszautalva a tárgyi határozat 63. pontjában foglaltakra rögzíti, hogy nem vitásan a beszerző a vizsgált szerződéseivel egységesen élelmiszeri alapanyagot szerzett be közétkeztetési feladatának teljesítése érdekében. A felhasználás célja az intézmények részére nyújtott étkeztetéshez kapcsolódott. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható volt, hogy a beszerző hasonló felhasználásra szánt árukat szerzett be, hiszen azok azonos célt, a beszerző élelmiszeri feladatainak ellátását biztosították. A beszerzések egységességének fennállta így kétség kívül megállapítható volt. Ezen egységesség pedig nem bontható meg – a beszerző által hivatkozott – olyan szempontok mentén, melyek a beszerzett áru készültégi fokára vonatkoznak (késztermék vagy alapanyag) és így külön

lennének számítandók azok az áruk, melyek feldolgozásra kerülnek és azok, melyek feldolgozás nélkül tízórai vagy uzsonna keretében kerülnek kínálatra. Úgyszintén nem bonthatja meg az egységességet az sem, hogy az adott áruk mely korosztály tekintetében kerülnek felhasználásra, hogy az egyes áruk beszerzése mely vállalkozói körtől lehetséges, ahogy az sem, hogy a beszerző mely tevékenysége körében (vállalkozási tevékenység, közétkeztetési feladat) kerül felhasználásra. Mindezek mellett az egységesség megállapíthatósága tekintetében nem volt figyelmen kívül hagyható a további kiegészítő szempontok fennállta sem. Ezen további szempontok a beszerzéssel kapcsolatos egységes tervezés és döntés, ugyanazon ajánlatkérő személye, azonos jogalap, valamint az időbeli összefüggés.” [67. pont]

A Korm. rendelet 3. § szerint a közétkeztetési szolgáltatás közbeszerzésére irányuló eljárásra a Kbt. szabályait a Korm. rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Korm. rendelet 4. § (2) bekezdés a) pontja egyrészt a közétkeztetési szolgáltatást beszerző ajánlatkérőre ró kötelezettséget a szerződéses feltétel előírása tekintetében, másrésztől – közvetve – a közétkeztetési szolgáltatást nyújtó nyertes ajánlattevőre nézve határoz meg kötelezettséget, aki köteles a közbeszerzési szerződést e szerződéses feltétel szerint teljesíteni. Azonban az ajánlatkérőnek az élelmiszerbeszerzés (főzési alapanyag) tárgyú közbeszerzései nem keletkeztetik a Korm. rendelet alkalmazásának kötelezettségét.

8. kérdés

Ajánlatkérő építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárásban előírta a Kbt. 65. § (10) bekezdés alkalmazását, a felelős műszaki vezető megléte alkalmassági követelményként került előírásra. Az egyik ajánlattevő az ajánlatában a felelős műszaki vezetőre alvállalkozót jelölt meg, akit kapacitást biztosító szervezatként vont be. Ajánlatkérő felvilágosítás keretében kérte annak tisztázását, hogy ez mennyiben felel meg az ajánlatkérő előírásának a Kbt. 65. § (10) bekezdésére tekintettel. Ajánlattevő felvilágosításában közölte, hogy a kapacitást biztosító szervezet közös ajánlattevőként kerül bevonásra és ennek megfelelően javította is az EKR-ben az adatokat.

A Kbt. szövegében nem található arra vonatkozó tételes szabályozás, hogy az ajánlattevő személye hiánypótlás során hogyan változhat, ezért kéri a Hatóság állásfoglalását abban a kérdésben, hogy kapacitásként bevont szakember hiánypótlás, felvilágosítás nyújtása során megjelenhet-e közös

ajánlattevőként, változhat-e az ajánlattevő személye a közbeszerzési eljárás során?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint közbeszerzési eljárásban - hiánypótlás vagy felvilágosításkérés során - nem lehet új közös ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt megjelölni, tekintettel a Kbt. 2. § (7) bekezdésében írott kógenciára, illetve arra, hogy a Kbt. 35. § (7) bekezdés csak arra ad lehetőséget, hogy a közös ajánlattevők valamelyike - az ott írt feltételek fennállása esetén - kiváljon.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Közös ajánlattételnek az minősül, ha kettő vagy több ajánlattevő közösen nyújt be ajánlatot a közbeszerzési eljárásban, tehát többen együtt vesznek részt a közbeszerzési eljárásban, közösen tesznek eleget az ajánlatkérő előírásainak, és közösen vállalnak kötelezettséget az ajánlatkérő felé. A közös ajánlattevők egyetlen, közös ajánlatot nyújtanak be.

A Kbt. 81. § (11) bekezdése nyílt eljárás esetére - a tárgyalásos, meghívásos eljáráshoz hasonlóan - szabályozza az ajánlati kötöttséget, miszerint az ajánlattevő az ajánlatához az ajánlati kötöttség időpontjától kötve van. Ennek megfelelően a felolvasólapon megtett ajánlata mind műszaki-szakmai tartalmában, mind a megajánlott árban, de az ott feltüntetett ajánlattevők személyében is kötöttséget eredményez. Ennek megfelelően a közös ajánlattevők személyében alapvetően nem következhet be változás, csak a Kbt. 35. § (7) bekezdés szerinti - kivételes - esetben.

A Kbt. 35. § (7) bekezdés arra ad lehetőséget, hogy az ajánlati kötöttség időtartama alatt a közös ajánlattevők valamelyike kilépjen ebből a kötöttségből, de erre csak abban az esetben van lehetőség, ha a többi ajánlattevő nélküle is megfelel az előírt alkalmassági feltételeknek és ez nem jár a verseny tisztaságának sérelmével. Tehát a Kbt. azt engedi meg, hogy a közös ajánlattevők valamelyike kilépjen, kiváljon, azt nem, hogy közös ajánlattevők személye csere által változzon, de azt se, hogy utóbb közös ajánlattevőként valaki belépjen a közbeszerzési eljárásba. Ebből következően a közbeszerzési eljárásban - hiánypótlás vagy felvilágosításkérés során - nem lehet az eredeti ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt lecserélni, mint ahogy új közös ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt sem lehet megjelölni.

A fentiek mellett kiemelés érdemel a Kbt. 2. § (7) bekezdése, miszerint a Kbt. kógens, attól eltérni csak abban az esetben lehet, ha a Kbt. maga ad erre lehetőséget. Tekintettel arra, hogy a Kbt. 35. § (7) bekezdése csak a kiválásról rendelkezik, új ajánlattevő belépéséről nem, ezért erre vonatkozó Kbt. felhatalmazás hiányában nincs lehetőség arra, hogy hiánypótlás során új ajánlattevő kerüljön megjelölésre az ajánlatban.

9. kérdés

Egy szolgáltatási szerződés alapján a nyertes ajánlattevő a szerződés 6 hónapos időtartama alatt havonta két alkalommal jogosult számlát kiállítani, valamint a teljesítés igazolását kérni, azaz a nyertes ajánlattevő a szerződés időtartama alatt összesen 12 alkalommal végez egymástól jól elkülöníthető, az Ajánlatkérő álláspontja szerint a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rend. (a 9. kérdés tekintetében a továbbiakban: Korm. rendelet) 21/A. § szakasznak megfelelő részteljesítést. Nyertes ajánlattevő a szerződés időtartama alatt az így meghatározható és elkülöníthető 12 darab részteljesítés közül 1 alkalommal nem szerződésszerűen teljesített, melyre tekintettel a nyertes ajánlattevővel szemben Ajánlatkérő a szerződés alapján alkalmazható egyéb jogkövetkezményt, azaz szerződést biztosító mellékkötelezettséget (kötvért) érvényesített, melyet a nyertes ajánlattevő nem vitatott.

9.1. Amennyiben a nyertes ajánlattevő az egyes – egymástól elhatárolható – (rész)teljesítések közül egy alkalommal nem szerződésszerűen teljesített, Ajánlatkérő a nyertes ajánlattevő részére az egyes (rész)teljesítéseket egymástól külön kezelve, jogszerűen állíthat-e ki a már teljesített szerződés tekintetében szerződésszerű teljesítésről referencia-igazolást, akképpen, hogy az egy szerződés egymástól jól elkülöníthető részteljesítései tekintetében kiállítja a referencia-igazolást a szerződésszerű teljesítésről, míg azon részteljesítés tekintetében, ahol a szerződés alapján alkalmazható egyéb jogkövetkezményt alkalmazott, akképpen állítja ki a referencia-igazolást, hogy a teljesítés nem szerződésszerűen történt?

9.2. Amennyiben az 1. pontban ismertetett kérdésre a Közbeszerzési Hatóság válasza nemleges, helyesen értelmezi-e Ajánlatkérő, hogy a referencia-igazolást a már teljesített teljes szerződést alapul véve szükséges kiállítania, azaz az egyes részteljesítések közül akár egy esetben történő, a szerződés alapján alkalmazható egyéb jogkövetkezmény alkalmazása esetén Ajánlatkérőnek a teljes

szerződés tekintetében akképpen szükséges kiállítania a referenciaigazolást, hogy a teljesítés nem szerződésszerűen történt?

9.3. Amennyiben a 2. pontban ismertetett kérdésre a Közbeszerzési Hatóság válasza egyetértő, Ajánlatkérőnek milyen módon van jogszerű lehetősége – egy még nem teljesített, azaz folyamatban lévő – szerződés teljesítésével összefüggésben részteljesítés tekintetében szerződésszerű teljesítésről referenciaigazolást kiállítania, amennyiben még – mivel a szerződés teljes teljesítése nem történt meg – Ajánlatkérő számára nem áll rendelkezésre azon információ, hogy a nyertes ajánlattevő a teljesítésigazolással érintett szerződés tekintetében a szerződés teljes időtartama alatt szerződésszerűen fog-e teljesíteni vagy sem?

9.4. Ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés alapján alkalmazható a nyertes ajánlattevő által nem vitatott egyéb jogkövetkezmény, azaz szerződést biztosító mellékkötelezettség (kötvért) érvényesítését be kell-e jelentenie a Közbeszerzési Hatóságnak a Kbt. 142. § (5) bekezdése alapján, és amennyiben igen, egy még folyamatban lévő – nem teljesített – szerződés alapján ezen bejelentési kötelezettségének a jogkövetkezmény érvényesítését követően, vagy kizárólag a teljes szerződés teljesítését követően kell eleget tennie?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

9.1.-9.3. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint amennyiben egy szerződés terhére teljesített szolgáltatás tárgyú havi – két alkalommal történő – teljesítések önálló részteljesítésnek tekinthetők és ennek megfelelően külön teljesítésigazolás társul hozzájuk, a referenciaigazolás kiállítása részteljesítésenként vizsgálendő. Fentiek alapján amennyiben volt olyan részteljesítés, amely nem szerződésszerűen teljesült, akkor magáról a szerződésről sem állítható a szerződésszerű teljesülés, de ez nem képezi akadályát annak, hogy a szerződésszerűen teljesített részteljesítésekről külön, a szerződésszerű részteljesítést tanúsító referenciaigazolás kerüljön kiállításra.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Korm. rendelet 21/A. §-a kitér azokra az esetekre is, amikor a szerződés teljesítése több szakaszban, több részteljesítés keretében valósult meg, ilyen esetben az ajánlatkérő köteles elfogadni a részteljesítéseket is referenciaként. Ezzel lehetősége van arra az ajánlattevőknek, hogy olyan részteljesítésekkel igazolják alkal-

masságukat, ahol a részteljesítés időszaka megfelel az ajánlatkérő által az alkalmassági követelmények körében előírt vizsgált időszaknak, illetve a teljesítés tárgyában és mennyiségében is megfelel az elvárt alkalmassági követelménynek, függetlenül attól, hogy a teljes szerződés teljesítése során esetleg voltak nem szerződésszerűen teljesített részek, vagy attól, hogy az egész szerződés teljesült-e vagy még folyamatban van annak teljesítése. Tehát ajánlatkérőnek van arra lehetősége, hogy a teljesített szolgáltatásokról részteljesítési igazolásokat állítson ki, amennyiben ezek a szolgáltatások a szerződésben elkülönültek, és a teljesítés-igazolás, számlázás is részletekben kell, hogy történjen a szerződés alapján. A kérdésben írottak alapján a szerződés folyamatos, havi két alkalommal történő teljesítéssel valósult meg, tehát minden hónap vonatkozásában rendelkezésre áll két teljesítésigazolás, mely a teljesítés megtörténtét igazolja, így lehetőség van a részteljesítések tekintetében is a kiadott teljesítésigazolások alapján referenciaigazolás kiállítására.

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

9.4. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 142. § (5) bekezdés szerint a súlyos szerződésszegés tényét kell a Közbeszerzési Hatóság felé bejelenteni, amennyiben az a szerződés felmondásához vagy elálláshoz, kártérítés követeléséhez vagy a szerződés alapján alkalmazható egyéb jogkövetkezmény érvényesítéséhez vezetett, valamint ha a nyertes ajánlattevőként szerződő fél olyan magatartásával, amelyért felelős, részben vagy egészben a szerződés lehetetlenülését okozta. Tehát abban az esetben, ha a kötbér kiszabására nem a Kbt. 142. § (5) bekezdése szerinti esetekben került sor, nem kell bejelentéssel élni a Közbeszerzési Hatóság felé. A bejelentésnek a szerző-

désszegést, lehetetlenülést követően kell megtörténnie függetlenül attól, hogy esetleg a szerződés valamely részeinek teljesítése még folyamatban van.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 142. § (5) bekezdése alapján nem minden szerződésszegés, tehát nem minden, adott esetben kötbér kiszabásával büntetett késedelem vagy hibás teljesítés vonja maga után a Közbeszerzési Hatóság értesítési kötelezettségét. Az ajánlatkérőt terhelő bejelentés egyik feltétele, hogy a szerződésszegés súlyosnak minősüljön, a másik feltétele, hogy az a szerződés felmondásához vagy elálláshoz, kártérítés követeléséhez vagy a szerződés alapján alkalmazható egyéb jogkövetkezmény érvényesítéséhez vezessen. E két feltétel együttes teljesülése esetén, illetve abban az esetben, ha a nyertes ajánlattevőként szerződő fél olyan magatartást követett el, amelyért felelős, és ezzel részben vagy egészben a szerződés lehetetlenülését okozta, köteles az ajánlatkérő a Közbeszerzési Hatóság felé bejelentéssel élni. Értelmezési és egyben mérlegelési kérdést vet fel annak megítélése, hogy mi tekinthető súlyos szerződésszegésnek. Célszerű, hogy az ajánlatkérők már a közbeszerzési dokumentumok részét képező szerződés-tervezetben egyértelműen szabályozzák a súlyos szerződésszegés eseteit, ennek hiányában a szerződésszegés súlyos volta és az arra alapított jogkövetkezmények jogszerű alkalmazása a felek között fokozottan jogvita tárgyát képezheti. A Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy alapvetően az ajánlatkérőnek kell eldöntenie, hogy mit tekint súlyos szerződésszegésnek, amely nem lehet ellentétes azzal, amelyet a szerződés-tervezetben súlyos szerződésszegés esetköreiként megjelölt.

JOGORVOSLATI AKTUALITÁSOK

Dr. Horváth Éva, közbeszerzési biztos, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2022.12.2

A Közbeszerzési Értesítő Plusz jelen számában ismertetett döntésében a Döntőbizottság a nemzeti eljárásrendre irányadó azon rendelkezés körében foglalt állást, amely szerint az ajánlatkérő a Kbt. 2021. február 1-től hatályos rendelkezése értelmében nem köteles az aránytalanul alacsony ár és egyéb aránytalan vállalkások vizsgálatára. Az ajánlatkérő a Kbt. vonatkozó előírása alapján ugyan nem köteles alkalmazni az indokoláskérési eljárásra vonatkozó törvényi előírásokat, annak alapján azonban csak akkor nyilváníthat egy ajánlatot érvénytelennek, ha az aránytalanul alacsony ár bírálatára vonatkozóan a törvényben foglaltaknak megfelelően járt el.

D.253/25/2022. számú határozat

A jogorvoslati ügyel érintett tárgyak: A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlattevő az árindokolásában, kiegészítő árindokolásaiban nem adta meg az árindokoláskérésben, kiegészítő árindokoláskérésben meghatározott ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, az ajánlatkérő megsértette a bírálat során a Kbt. 73. § (2) bekezdésére és a Kbt. 72. § (3) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (2) bekezdését.

Tényállás

Az ajánlatkérő gépjárművek szervizelése, javítása, karbantartása szolgáltatásmegrendelés tárgyában a Kbt. Harmadik Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított. Az ajánlati felhívást 2022. március 28-án adta fel.

Az eljárást indító felhívás rögzítette a közbeszerzés rövid ismertetését, a részekre bontás lehetőségét, a teljesítés helyét, a közbeszerzés mennyiségét, az értékelési szempontokat, a szerződés időtartamát, a jogi, gazdasági, pénzügyi és műszaki információkat.

Az ajánlatkérő dokumentációt is készített, mely tartalmazta az útmutatót, a szerződéstervezetet, a formanyomtatványokat, a közbeszerzési műszaki leírást és az ártáblázatot.

- A műszaki leírás rögzítette a jogorvoslattal érintett 1. részre vonatkozóan az elvégzendő munkák leírását, részletezését, a szervizzel/műhellyel kapcsolatos műszaki követelményeket, a gépjárművek gyártmány, típus és telephely szerinti összetételét.
- Az 1. részre vonatkozó ártáblázat többek között tartalmazta a következőket:

ÁRTÁBLA		
Gépjárművek szervizelése, javítása, karbantartása és egyéb szolgáltatások nyújtása		
1. rész		
1. ÁRTÁBLÁZAT		
Ssz.	Tételek elnevezése	Tételek nettó összára
1.	Alap szervízcsomag szolgáltatás (50 db autó tekintetében 2 alkalomra)	
2.	Fix áras műveletcsoportok képzett mennyiségi ára	
Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)-képzett ár		- Ft

Az ártábla rögzítette továbbá a képzett ár tételeinek alábontását, és a fix áras műveletcsoportok képzett mennyiségi árát.

Az ajánlatkérő 3 alkalommal kiegészítő tájékoztatást nyújtott.

Az ajánlattételi határidőre az 1. részre 5 ajánlat érkezett.

Az ajánlatkérő 3 ajánlattevőt, köztük a jelen ismertetés szerint Sz Kft.-t (a továbbiakban: érdekelt) és a kérelmezőt a Kbt. 72. § (1) bekezdése szerinti árindokolás benyújtására szólította fel.

Az indokoláskérés az érdekelt esetében a következőket rögzítette:

„Kérjük a Tisztelt Ajánlattevőt, hogy objektív adatokkal, lehetőség szerint iratokkal alátámasztott részletes írásbeli indokolását szíveskedjen olyan részletességgel elkészíteni, hogy abból az árképzés elemei kiderüljenek, és annak alapján az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról, illetve az indokolás gazdasági észszerűségével összeegyeztethető mivoltáról, azaz arról, hogy a megajánlott árakon a szerződés teljesíthető.

Kérjük az ajánlattevő ár-indokolása összeállításánál különös figyelemmel legyen az alábbiakra: 1. értékelési szempont 1.1 alap szervízcsomag árajánlati elem tekintetében nettó összára (HUF)-képzett ár]: Ajánlattevő megajánlása: 3.500.000.-Ft."

Ajánlatkérő a beérkezett ajánlat vizsgálatát követően megállapította, hogy a benyújtott ár-táblázatban „Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)- képzett ár” sorában szereplő összeg, azon belül is az „Alap szervízcsomagra szolgáltatás”-ra tett megajánlás aránytalanul alacsony vállalatot tartalmaz.

Erre tekintettel az ajánlatkérő részletes indokolást vár el az ajánlattevő részéről: - az alap szervízcsomag szolgáltatás tekintetében. „Felhívjuk az ajánlattevő figyelmét, hogy az 1. értékelési szempont alap szervízcsomagra szolgáltatás árajánlati elem tekintetében az ajánlati árak az alábbi - műszaki leírásban és közbeszerzési dokumentumokban részletesen meghatározott - feladatokra szükséges fedezetet biztosítani:

1. Alap szervízcsomag szolgáltatás: Az alap szervízcsomag az alábbi szolgáltatásokat szükséges, hogy magában foglalja és a megajánlott egységárat is ezen feladatok figyelembevételével szükséges megadni:

Motorolaj- és szűrő (ALKATRÉSSZEL)	Csere
Pollenszűrő (ALKATRÉSSZEL)	Csere
Levegőszűrő (ALKATRÉSSZEL)	Csere
Szervizperiódus nullázás, hibatároló kiolvasás és értékelés	Ellenőrzés és diagnosztika
Ablakmosó tartályok (ALKATRÉSSZEL)	Feltöltés évszaknak megfelelő 3 liter ablakmosó folyadékkal (áprilistól szeptemberig nyári, októbertől márciusig téli -legalább -20 °C szélvédőmosó szükséges)
Klímarendszer	Ózonos fertőtlenítés és működésellenőrzés (munkalapon, vagy vizsgálólapon a hűtési hőmérséklet dokumentálása)
Gépjármű külső mosása	Nagy nyomású tisztítóval, autósamponnal vagy gépi mosóval
Gépjármű belső takarítása	Porszívózás, üvegfelületek és műanyagok tisztítása
Fékrendszer	Fékmérés jegyzőkönyvvel mellékelve, fékbetét, féktárcsa, fékdob kopásellenőrzés, fékfolyadék forráspontjának ellenőrzése
Kézifék	Működésellenőrzés

Ablakmosó, ablaktörlő lapátok	Működésellenőrzés
Szélvédő	Állapotfelmérés
Külső és belső világítás, műszerfal világítás	Működés- és állapotellenőrzés
Biztonsági övek	Csatolási pont állapota és működésellenőrzés
Motor, sebességváltó és hátsó tengely	Sérülés és szivárgásvizsgálat (ahol látható)
Csővek, tömlők, vezetékek, olaj- és üzemanyag-ellátó vezetékek, kipufogó	Kábelvezetés, sérülés, kopás és szivárgásvizsgálat (ahol látható)
Alváz	Állapotellenőrzés
Vezetékek, csövek, tömlők, olaj és üzemanyagellátó vezetékek	Kábelvezetés, sérülés, kopás és szivárgásvizsgálat (ahol látható)
Motor, vákuumszivattyú, fűtés és hűtő	Sérülés és szivárgásvizsgálat
Hűtőfolyadék tágulási tartály, fékfolyadék tartály	Ellenőrzés
Akkumulátor	Ellenőrzés és diagnosztika
Gumiabroncsok+ pótkerék	Kopás- és állapotellenőrzés, oldalfal és profilmélység vizsgálata, eredmény rögzítése a munkalapon, légnyomás beállítás, keréknyomás ellenőrző rendszer nullázása.
Kerékanyák	Nyomatékellenőrzés
Gyártói visszahívási akciók	Ellenőrzés és végrehajtás
Vízvályú, kifolyónyílások	Ellenőrzés és tisztítás

Kérjük, indokolásában térjen ki az ajánlati árat megalapozó valamennyi tényezőre a fentiekben hivatkozott 1. értékelési szempont tekintetében, azaz kérjük, szíveskedjen egyértelműen levezetni a megajánlott díj megalapozottságát, különös tekintettel, de nem kizárólagosan az alábbiakra: • az innovációért és technológiáért felelős miniszter 56/2021. (XI. 19.) ITM rendeletének 1. sz. mellékletében foglalt költségnemek és értékek bemutatása a munkadíjra vetítetten • amennyiben releváns az alkatrészek ára • további közvetett és közvetlen költségek • szolgáltatásban szereplő tételek norma ideje • tájékoztatás a felhasznált anyagok minőségével kapcsolatosan • nyereség mértéke.”

Az érdekelt ár-indokolása a következőket tartalmazta:

„Az 1. értékelési szempont 1.1 alap szervizcsomag ajánlati elem tekintetében képzett nettó összértékre megajánlott 3.500.000.-Ft-os összeg az 1. értékelési szempont alap szervizcsomag szolgáltatás műszaki leírásban és közbeszerzési dokumentumokban részletesen meghatározott feladatokra szükséges fedezetet nyújt az alábbiak szerint:

- az alap szervizcsomag szolgáltatás részletesen meghatározott feladataiban szereplő, alkatrész igénybevételével kapcsolatos feladatok díja nettó 20.000.-Ft
- szerződéses partnerek részére egyes ellenőrzési és diagnosztikai feladatok elvégzése – amennyiben tényleges javítás és/vagy alkatrészbeszer-

zés történik - a javítás és/vagy alkatrészbeszerzés ára magában foglalja, így az alap szervízcsomag szolgáltatás egyéb szolgáltatásaira vonatkozó feladatok munkadíja nettó 15.000.-Ft

Fentiek tekintetében a megajánlott egységár összesen nettó 35.000.-Ft, mely 50 gépjármű esetén, 2 alkalomra vetítve összesen nettó 3.500.000.-Ft.”

Az ajánlatkérő a Kbt. 71. § (1)-(6) bekezdése szerint hiánypótlási felhívást, illetve felvilágosítás-kérést intézett az ajánlattevőkhöz, melynek az érdekeltre vonatkozó 4. pontja szerint:

„Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumok 8.2. 1. értékelési szempontra vonatkozó pontjában a következőt írta elő: „Az EKR felolvasólapján RÉSZENKÉNT az ártáblázat „Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)-képzett ár” sorában szereplő összeget kell feltüntetni.” Ajánlattevő ajánlatában benyújtotta a felolvasólapot, valamint az 1. értékelési szempont alátámasztására szolgáló ártáblázatot is, azonban a felolvasólapon az 1. értékelési szempont tekintetében nem RÉSZENKÉNT az ártáblázat „Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)- képzett ár” sorában szereplő összeg került feltüntetésre. Kérjük ajánlattevőt, hogy hiánypótlás keretében nyújtsa be a felolvasólapot oly módon, hogy az 1. értékelési szempont (Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)-képzett ár) tekintetében az ártáblázata „Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)-képzett ár” sorában szereplő összeget tünteti fel.” Az érdekelt a felvilágosításában az eredeti ártáblázattal egyezően feltüntette a következőt: „Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF) - képzett ár 5.204.000.-Ft”.

Az ajánlatkérő az érdekeltet a Kbt. 72. § (3) bekezdése szerint további ár-indokolás benyújtására szólította fel, a következők szerint:

„1. értékelési szempont 1.1. alap szervízcsomag árajánlati elem tekintetében nettó összára (HUF)-képzett ár]: Ajánlattevő megajánlása: 3.500.000.-Ft. Tisztelt ajánlattevő beérkezett ár-indokolása azt tartalmazza, hogy az

alapszervízcsomag esetében autónként és alkalmanként 35.000 forintért tudja biztosítani az alap szervízcsomag szolgáltatást. További ár-indokolás keretében kérjük, hogy részletesen és tételesen támassza alá állítását, miszerint reálisan hogyan tudja 35.000 forintból biztosítani az alap szervízcsomag szolgáltatást autónként. Ár-indokolásában térjen ki legalább, de nem kizárólagosan minden az alap szervízcsomagban szereplő elemre, gyári időnormákra, alkatrész árak tételes bemutatására, valamint a közvetlen és közvetett szolgáltatás nyújtások díjaira is (pl.: víz, energia felhasználás, anyaghasználat, tisztítószer), valamint az önköltségre, annak érdekében, hogy az ajánlati árának a megalapozottságáról az ajánlatkérő meggyőződhesse. Felhívjuk ajánlattevők figyelmét, hogy az indokolás minden elemének összhangban kell állnia az ajánlatával, korábbi ár-indokolásával, továbbá a felhívásban és a dokumentációban előírt valamennyi előírással, feltétellel és követelménnyel!”

Az érdekelt további ár-indokolása a következőket tartalmazta:

„...további ár-indokláskérés tárgyában kelt levelére az alábbi választ adjuk.

Az 1. értékelési szempont 1.1. alap szervízcsomag árajánlati elem tekintetében képzett nettó összértékre megajánlott 3.500.000.-Ft-os összeg az 1. értékelési szempont alap szervízcsomag szolgáltatás műszaki leírásban és közbeszerzési dokumentumokban részletesen meghatározott feladatokra szükséges fedezetet nyújt az alábbiak szerint:

- az alap szervízcsomag szolgáltatás részletesen meghatározott feladataiban szereplő, alkatrész igénybevételeivel kapcsolatos feladatok díja nettó 20.000.-Ft,
- szerződéses partnerek részére egyes ellenőrzési és diagnosztikai feladatok elvégzése – amennyiben tényleges javítás és/vagy alkatrészbeszerzés történik - a javítás és/vagy alkatrészbeszerzés ára magában foglalja, így az alap szervízcsomag szolgáltatás egyéb szolgáltatásaira vonatkozó feladatok munkadíja nettó 15.000.-Ft.

Részletezés:

Motorolaj- és szűrő (ALKATRÉSSZEL)	Csere	13.500.-Ft
Pollenszűrő (ALKATRÉSSZEL)	Csere	2.800.-Ft
Levegőszűrő (ALKATRÉSSZEL)	Csere	2.700.-Ft
Szervizperiódus nullázás, hibatároló kiolvasás és értékelés	Ellenőrzés és diagnosztika	500.-Ft
Ablakmosó tartályok (ALKATRÉSSZEL)	Feltöltés évszaknak megfelelő 3 liter ablakmosó folyadékkal (áprilistól szeptemberig nyári, októbertől márciusig téli -legalább -20 °C szélvédőmosó szükséges)	500.-Ft
Klímarendszer	Ózonos fertőtlenítés és működésellenőrzés (munkalapon, vagy vizsgálólapon a hűtési hőmérséklet dokumentálása)	3.500.-Ft
Gépjármű külső mosása	Nagy nyomású tisztítóval, autósamponnal vagy gépi mosóval	3.500.-Ft
Gépjármű belső takarítása	Porszívózás, üvegfelületek és műanyagok tisztítása	3.500.-Ft
Fékrendszer	Fékmérés jegyzőkönyvvel mellékelve, fékbetét, féktárcsa, fékdob kopásellenőrzés, fékfolyadék forráspontjának ellenőrzése	1.000.-Ft
Kézifék	Működésellenőrzés	1.000.-Ft
Ablakmosó, ablaktörlő lapátok	Működésellenőrzés	1.000.-Ft
Szélvédő	Állapotfelmérés	1.000.-Ft
Külső és belső világítás, műszerfal világítás	Működés- és állapotellenőrzés	500.-Ft
Biztonsági övek	Csatolási pont állapota és működésellenőrzés	100.-Ft
Motor, sebességváltó és hátsó tengely	Sérülés és szivárgásvizsgálat (ahol látható)	400.-Ft
Csővek, tömlők, vezetékek, olaj- és üzemanyag-ellátó vezetékek, kipufogó	Kábelvezetés, sérülés, kopás és szivárgásvizsgálat (ahol látható)	500.-Ft
Alváz	Állapotellenőrzés	500.-Ft
Vezetékek, csövek, tömlők, olaj és üzemanyagellátó vezetékek	Kábelvezetés, sérülés, kopás és szivárgásvizsgálat (ahol látható)	200.-Ft

Motor, vákuumszivattyú, fűtés és hűtő	Sérülés és szivárgásvizsgálat	300.-Ft
Hűtőfolyadék tágulási tartály, fékfolyadék tartály	Ellenőrzés	200.-Ft
Akkumulátor	Ellenőrzés és diagnosztika	100.-Ft
Gumiabroncsok+ pótkerék	Kopás- és állapotellenőrzés, oldalfal és profilmélység vizsgálata, eredmény rögzítése a munkalapon, légnyomás beállítás, keréknyomás ellenőrző rendszer nullázása.	100.-Ft
Kerékanyák	Nyomatékellenőrzés	200.-Ft
Gyártói visszahívási akciók	Ellenőrzés és végrehajtás	0.-Ft
Vízvályú, kifolyónyílások	Ellenőrzés és tisztítás	100.-Ft

Fentiek tekintetében a megajánlott egységár összesen nettó 35.000.-Ft, mely 50 gépjármű esetén, 2 alkalomra vetítve, Összesen nettó 3.500.000.-Ft.”

Az ajánlatkérő az érdekelteket a Kbt. 72. § (3) bekezdése szerinti kiegészítő árindokolás benyújtására szólította fel, a következők szerint:

„Az ajánlatkérő megállapította, hogy az ajánlattevő által megadott ár-indokolás tartalmazza az alap szervizcsomag egyes tételei tekintetében az egyösszegű árakat. Ugyanakkor a táblázatból nem állapítható meg, hogy - az egyes feladatoknak az alkatrészigényét miként, milyen (alátámasztott) alkatrész-költséggel, - milyen normaidővel, díjjal kalkulálta, amint az óradíj sem.

Kérjük a fentiekre tekintettel kiegészítő ár-indokolásában térjen ki feladatonként külön-külön a felhasznált alkatrészek díjára (annak alátámasztására), amely feladat tekintetében releváns, a feladat elvégzéséhez szükséges normaidőre és az óradíjra is.”

Az érdekeltektől kiegészítő ár-indokolása a következőket tartalmazta:

„Az 1. értékelési szempont 1.1 alap szervizcsomag árajánlati elem tekintetében az alap szervizcsomag egyes feladatainak alkatrészigénye, valamint munkadíja az alábbiak szerint oszlik meg:

Részletezés:

Motorolaj		10.300.-Ft
Olajszűrő	Csere	2.200.-Ft
Munkadíj		1.000.-Ft
Pollenszűrő	Csere	2.300.-Ft
Munkadíj		400.-Ft
Levegőszűrő	Csere	2.500.-Ft
Munkadíj		300.-Ft
Ablakmosó folyadék	Feltöltés évszaknak megfelelő 3 liter ablakmosó folyadékkal	350.-Ft
Feltöltés munkadíja	(áprilistól szeptemberig nyári, októbertől márciusig téli legalább 20 °C szélvédőmosó szükséges)	150.-Ft

Az írásbeli összegezést elkészítette és megküldte az ajánlatkérő.

Az 1. részben 4 érvényes ajánlatot nyújtottak be, köztük a kérelmező és az érdekelt. A nyertes ajánlattevő az érdekelt lett. A második legkedvezőbb ajánlatot az értékelési pontszámok szerint a kérelmező tette.

Az írásbeli összegezés V.2.2) pontjában az érdekelt vonatkozásában a következő került rögzítésre:

„Ajánlattevő ajánlata megfelelő, valamint érvényes, tekintettel arra, hogy ajánlattevő ajánlata megfelel az ajánlati felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

Ajánlata értékelési szempont szerinti tartalmi elemei: 1. Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)-képzett ár: 5.204.000.-Ft 2. Javítási rezsióradíj (nettó Ft/óra): 7.800.-Ft/óra 3. Alkatrészek árából adott kedvezmény mértéke (%): 20 %. 4. Az M2.1 alk. köv. igazolására bemutatott autószerelő szakmunkás képesítéssel, vagy azzal egyenértékű végzettséggel rendelkező szakember 12 hónap (alk. követelmény) felüli többlettapasztalata (12-48 hónap): 48 hónap.”

A kérelmező iratbetekintési kérelmet nyújtott be, melyben többek között az érdekelt ajánlatában benyújtott ár-táblázatot, valamint ár-indokolásokat és kiegészítő ár-indokolásokat kívánta megtekinteni. Az iratbetekintésre sor került.

A kérelmező előzetes vitarendezési kérelmet terjesztett elő, amely szerint a nyertes ajánlat nem tartalmaz szakmai ajánlatot. Az előzetes vitarendezési kérelem szerint az ajánlatkérő az ajánlatok bírálata során megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, figyelemmel a Kbt. 72. § (3)-(4) bekezdésére és a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjára. Előadta, hogy az érdekelt „ajánlattevő ár-indokolásában csak arra adott magyarázatot, hogy az általa az 1.1. értékelési részszerpontra tett megajánlás alapját képező ár-elemek felhasználásával az ajánlati ár matematikailag hogyan kapható meg, mi alapján került kalkulálásra az ajánlattevő részéről.”

Az ajánlattevő ár-indokolása nem tartalmazott semmilyen információt az

- innovációért és technológiáért felelős miniszter 56/2021. (XI. 19.) ITM rendeletének 1. sz. mellékletében foglalt költségnemek és értékek (releváns elemeinek) bemutatására a munkadíjra vetítetten

- semmilyen más módon sem mutatta be a munkabér költségeket és járulékokat

- az alkatrész árakat

- további közvetett és közvetlen költségeket (pl. elvart szoftverek költségeit)

- szolgáltatásban szereplő tételek norma idejét

- tájékoztatást a felhasznált anyagok minőségével kapcsolatosan

- nyereség mértékét

- képzett tartalékot.

Ajánlattevő nem ár-indokolást nyújtott be, hanem az 1.1. értékelési részszerpontra tett megajánlás matematikai levezetését adta meg.

Az ajánlatkérőnek az „ajánlattevő ár-indokolását áttanulmányozva meg kellett volna állapítania, hogy az indokoláskérésben kért adatok közül elmulasztotta bemutatni önállóan és tételesen a munkaerő költségeket, valamint az erőforrásigényt és az ennek igénybevételel felmerült összes személyi és dologi jellegű költséget, továbbá a közvetett és közvetlen költségeket, a nyereség mértékét és a képzett tartalékot.”

Kérte az ajánlatkérőt, hogy „az előzetes vitarendezési kérelemben kifejtett indokokra tekintettel az ajánlattevő ajánlatát a közbeszerzési eljárás 1. része tekintetében – figyelemmel a Kbt. 72. § (3) és (4) bekezdésében foglaltakra – a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján nyilvánítsa érvénytelennek, mivel az ajánlat nem felel meg az eljárást megindító felhívás és a közbeszerzési dokumentumok, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.”

Az ajánlatkérő az előzetes vitarendezési kérelmet elutasította.

Közölte, hogy az ár-indokoláskérési felhívásoknak a kérelmező részére történt kézbesítést követő Kbt. 80. § (3) bekezdése szerinti 3 munkanapos előzetes vitarendezési és 15 napos Kbt. 148. § (3) bekezdése szerinti jogvesztő jogorvoslati határidő letelt, a kérelmező e határidőkön belül nem kifogásolta egyik ár-indokoláskérési felhívást sem.

Az ajánlatkérő eljárásjogi okból és érdemben is elutasította az előzetes vitarendezési kérelemben foglalt azon kérelmi elemet, miszerint nem volt helye kie-

gészítő ár-indokoláskérésnek a nyertes ajánlattevő tekintetében.

A kérelmező előzetes vitarendezési kérelmében – iratbetekintést követően - nem jelölte meg jogsértésként a Kbt. 73. § (2) bekezdését, azaz nem hivatkozott arra, hogy a nyertes ajánlata amiatt érvénytelen, mert aránytalanul alacsony ellenszolgáltatásért nem teljesíthető a szolgáltatás.

A Kbt. 73. § (1) bekezdése e) pontja szerinti érvénytelenségi okot jelölte meg.

A kérelmező előzetes vitarendezési kérelmében foglaltak nem tartalmazzák arra vonatkozó adatokat, indokolást (pedig saját maga e piacon szolgáltató!), hogy miért tartja nem teljesíthetőnek az alapszervíz csomag ajánlati elemet, a nyertes ajánlattevő által megajánlott árért.

Az ajánlatkérő szerint a nyertes ajánlatban benyújtott alapszervíz csomag beárazás összhangban volt a korábban benyújtott alapadatokkal, a díjak megfelelőek és kellően alátámasztottak.

Az ajánlatkérő közölte, hogy a Kbt. Harmadik Része szerinti eljárásrendben a Kbt. 114. § (6a) bekezdése alkalmazandó előírás, így erre tekintettel az ajánlatkérővel szemben aránytalanul alacsony ár miatt, annak nem alkalmazása, érvénytelenné nyilvánítás elmaradása miatt nem állapítható meg jogsértés.

A jogorvoslati kérelem

A kérelmező eredeti jogorvoslati kérelme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését és a Kbt. 72. § (3) bekezdését, figyelemmel a Kbt. 73. § (2) bekezdésében és/vagy a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakra.

A kérelmező a hiánypótlásában a következő 2 kérelmi elemet jelölte meg:

1. kérelmi elem

Az ajánlatkérő által megsértett jogszabályhelyek: a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdése, a Kbt. 72. § (3) bekezdés második tagmondata, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja.

2. kérelmi elem

Az ajánlatkérő által megsértett jogszabályhelyek: a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdése, a Kbt. 72. § (3) bekezdés harmadik tagmondata, a Kbt. 73. § (2) bekezdése.

Az ajánlatkérő észrevétele

Az ajánlatkérő a jogorvoslati kérelemre benyújtott észrevételében eljárásjogi kifogást terjesztett elő, érdemben alaptalanság miatt a jogorvoslati kérelem elutasítását kérte.

Az érdekelt észrevétele

Nyilatkozott, hogy az általa benyújtott ajánlat megfelelő minőségben és minőségi alkatrészekkel elvégezhető az indoklásaiban foglaltak alapján, melyek összhangban vannak a rezióradíjjal, valamint a gyártói normákkal, ezen felül biztosított a különböző közterhek megfizetése.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a határozatában a jogorvoslati kérelem 1. elemét elutasította.

A Döntőbizottság a kérelmező jogorvoslati kérelmének 2. elemére megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére és a Kbt. 72. § (3) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (2) bekezdését.

A Döntőbizottság megsemmisítette az ajánlatkérő írásbeli összegezését, és a közbeszerzési eljárásban azt követően hozott döntéseit.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 300.000.-Ft bírságot szabott ki.

A határozat indokolása a következőket tartalmazta:

Az ajánlatkérő a Kbt. Harmadik Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le, amelynek ajánlati felhívását 2022. március 28-án adta fel, ezért a Döntőbizottság a Kbt. e napon hatályos előírásai szerint folytatta le a vizsgálatot.

A Döntőbizottság először az ajánlatkérő által vitatott eljárásjogi feltételek körében végezte el a vizsgálatot a 2. kérelmi elem körében.

A Döntőbizottság az alábbi indokokra tekintettel megállapította, hogy a jogorvoslati kérelem nem késett el.

A konkrét esetben a jogorvoslati kérelem vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kérelmező a jogorvoslati kérelmében az ajánlatkérő 2022. június 27-én készített írásbeli összegezésében foglalt eljárást lezáró döntés jogszerűségét vitatta, amelyben az ajánlatkérő az 1. részben az érdekelt ajánlatát érvényesnek nyilvánította, és a közbeszerzési eljárás nyertesének kihirdette.

A kérelmező előzetes vitarendezési kérelme szerint az ajánlatkérő az érdekelt ajánlatának bírálata során megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, figyelemmel a Kbt. 72. § (3)-(4) bekezdésére és a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjára. A kérelmező 2022. július 11-én benyújtott jogorvoslati kérelme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését és a Kbt. 72. § (3) bekezdését, figyelemmel a Kbt. 73. § (2) bekezdésében és/vagy a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakra.

Az előzetes vitarendezési kérelem és a jogorvoslati kérelem vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kérelmező az érdekelt ár-indokolásával összefüggésben a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja mellett a Kbt. 72. § (3)-(4) bekezdése alapján is kérte az előzetes vitarendezési kérelmében az ajánlatkérőtől a jogorvoslati eljárást megelőző ajánlatkérői álláspont megküldését.

Mindezek alapján a Döntőbizottság az ajánlatkérő elkesztettségét kifogását nem fogadta el, és az érdemi vizsgálat során értékelte a kérelmező előzetes vitarendezési kérelmének és a benyújtott jogorvoslati kérelemnek a tartalmát.

A Kbt. 80. § (1) bekezdés a) pontja, (2), (4) bekezdései szerint az előzetes vitarendezési kérelemben kifogásolt körben a jogorvoslati kérelem vizsgálatának nincs eljárásjogi akadálya, az előzetes vitarendezési kérelem elutasításától, 2022. június 30-ától számítottan a 2022. július 11-én benyújtott jogorvoslati kérelem a Kbt. 148. § (7) bekezdés d) da) pontja alapján nem késett el.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet a fentiek alapján érdemben vizsgálta, és az alábbi indokokra tekintettel megállapította, hogy a jogorvoslati kérelem részben alapos.

Mindenekelőtt a Döntőbizottság a Kbt. 114. § (6a) bekezdésével kapcsolatban foglalt állást, figyelemmel az ajánlatkérő hivatkozására, amely kifogása szerint a Kbt. 114. § (6a) bekezdése alapján az ajánlatkérőnek nemzeti eljárásrendben nem áll fenn az aránytalanul alacsony ár és egyéb aránytalan vállalások vizsgálatára vonatkozó kötelezettsége, emiatt nem alkalmazható az ajánlatkérővel szemben e jogkövetkezmény.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy a Kbt. 2021. február 1-től hatályos 114. § (6a) bekezdése értelmében az ajánlatkérő nem köteles az aránytalanul alacsony ár és egyéb aránytalan vállalások vizsgálatára. Az ajánlatkérő a Kbt. 73. § (2) bekezdését nem köteles alkalmazni,

annak alapján azonban csak akkor nyilváníthat egy ajánlatot érvénytelennek, ha a Kbt. 72. §-ban foglaltaknak megfelelően járt el.

A Kbt. a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi CXXVIII. törvény 35. § (2) bekezdésével módosított fenti rendelkezésének jogalkotói indokolása szerint: „A módosítás célja a nemzeti eljárásrend egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése.”...„Harmadrészt további adminisztratív könnyítést jelent nemzeti eljárásrendben az a szabály, miszerint az aránytalanul alacsony ár vizsgálata nem feltétlenül lesz kötelező. Természetesen az ajánlatkérő belátása szerint ezt továbbra is elvégezheti, ilyenkor viszont a Kbt. erre vonatkozó szabályait kell alkalmaznia.”

A Kbt. 114. § (6a) bekezdéséből, és e rendelkezés jogalkotói indokolásából megállapítható, hogy a nemzeti eljárásrend egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése volt a jogalkotó célja, amelynek alapján az ajánlatkérő nemzeti eljárásrendben nem köteles az aránytalanul alacsony ár és egyéb aránytalan vállalások vizsgálatára, a Kbt. 73. § (2) bekezdését nem köteles alkalmazni. Az ajánlatkérő azonban a Kbt. 73. § (2) bekezdése alapján csak akkor nyilváníthat egy ajánlatot érvénytelennek, ha a 72. §-ában foglaltaknak megfelelően járt el. A Kbt. 114. § (6a) bekezdéséből következően, amennyiben a nemzeti eljárásrendben az ajánlatkérő által a Kbt. 72. §-a alkalmazására sor kerül, a Kbt. 73. § (2) bekezdése szerinti érvénytelenné nyilvánításra csak akkor kerülhet sor, ha az ajánlatkérő a Kbt. 72. §-ában foglaltaknak megfelelően, jogszerűen járt el.

A fentiek alapján, miután az ajánlatkérő a nemzeti eljárásrendben a Kbt. 72. §-át alkalmazta, a Döntőbizottság a jogorvoslati kérelem alapján ezért azt vizsgálta, hogy az ajánlatkérő a Kbt. 72. §-ában foglaltaknak megfelelően járt-e el, az érdekelt ajánlatának Kbt. 73. § (2) bekezdése szerinti érvénytelensége az előzetes vitarendezési kérelemben már kifogásolt okokból fennáll-e.

A kérelmező 2 kérelmi elemmel vitatta az eljárást lezáró döntés jogszerűségét.

Az 1. kérelmi elem szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, a Kbt. 72. § (3) bekezdése második tagmondatát, a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontját.

A 2. kérelmi elem szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, a Kbt. 72. § (3) bekezdését, a Kbt. 73. § (2) bekezdését.

A kérelmező az érdekelt ár-indokolásával kapcsolatban állította az ajánlat Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja és Kbt. 73. § (2) bekezdése szerinti érvénytelenségét, amelynek alapján a Döntőbizottság az ajánlatkérő indokoláskérési eljárásával összefüggésben vizsgálta az érdekelt ajánlatával kapcsolatban az ajánlatkérő bírálatainak a jogszerűségét.

A Kbt. rendelkezései alapján a Kbt. 69. § (1) bekezdése szerint az elbírálás során az ajánlatkérőnek teljeskörűen meg kell vizsgálnia az ajánlatok érvényességét, hogy az adott ajánlat megfelel-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek. A Kbt. 69. § (2) bekezdése alapján az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlat érvénytelen.

Az ajánlati ár aránytalanul alacsony voltának megállapításához a Kbt. 72. § (1) bekezdés szabályozása szerint a megkötni tervezett szerződés tárgyát kell kiindulópontnak tekinteni. Amennyiben az adott ellenszolgáltatást az ajánlatkérő aránytalanul alacsonynak minősíti, köteles indokolást kérni a Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint az adott ajánlattevőtől.

Az indokoláskérés során az ajánlatkérő a Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni az érintett ajánlattevőtől, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében. Amennyiben az indokolást az ajánlatkérő nem ítéli elegendőnek, a Kbt. 72. § (3) bekezdése szerint kiegészítő indokolást kérhet az érintett ajánlattevőtől. Továbbá az ajánlatkérő a Kbt. 72. § (5) bekezdése szerint összehasonlítás céljából a többi ajánlattevőtől is kérhet be meghatározott elemeket megalapozó adatokat.

Az ajánlattevőnek a Kbt. 72. § (3) bekezdésében előírt kötelezettsége, hogy az indokoláskérési eljárás keretében az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsásson annak érdekében, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ára megalapozottságáról, hogy az

ajánlatkérőnek az ajánlati ár teljesíthetőségével kapcsolatos kétségét cáfolja. Az ajánlattevő e kötelezettségét az ajánlatkérőtől érkezett megfelelő indokoláskérés esetén tudja teljesíteni.

Az indokoláskérési eljárás akkor fejeződik be, ha az ajánlatkérő a bírálat során az érvényességről vagy érvénytelenségről megfelelő döntést tud hozni.

Az ajánlattevőnek az indokoláskérési eljárás során kötelezettsége, hogy az ajánlatkérő indokoláskérésében foglaltakat teljesítse, az ajánlatkérő által az indokoláskérésben megjelölt lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat megadja, azok teljesíthetőségét igazolja.

Az ajánlatkérő döntésének alapját az ajánlattevőtől a Kbt. 72. § (3) bekezdésében előírt kötelezettsége alapján beérkezett adatok, információk képezik. Ennek során az ajánlatkérő figyelembe veheti a Kbt. 73. § (2) bekezdésében példálódzó jelleggel felsorolt objektív alapú indokolást is.

A Kbt. 72. § (4) bekezdése előírja, hogy nem megfelelő az indokolás különösen akkor, ha megállapítható, hogy az ajánlat azért tartalmaz aránytalanul alacsony árat vagy költséget, mert nem felel meg a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek. Az ajánlatkérő az ajánlat megalapozottságának vizsgálata során ennek megítéléséhez az adott ágazatban kötelezően alkalmazandó irányadó munkabérekről is tájékoztatást kérhet az ajánlattevőtől. A Kbt. 72. § (4) bekezdésének különösen kitétele alapján a Kbt. 72. § (4) bekezdése nem taxatív szabályozás, az indokolás nem megfelelésége a konkrét ajánlat bírálata alapján ítélni lehet meg.

A konkrét esetben az ajánlatkérő - többek között - az érdekelt ajánlati árát aránytalanul alacsonynak minősítette, méghozzá az 1. értékelési szempont „Az alap szervízcsomag és a fix áras műveletcsoportok nettó összára (HUF)-képzett ár” ajánlati elem tartalmát megalapozó adat tekintetében kért az érdekelttől 2022. május 6-án a Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint indokolást. Továbbá 2022. május 23-án és 2022. június 10-én a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján kiegészítő indokolás benyújtására hívta fel az érdekeltet. Az ajánlatkérő az indokoláskérésében és a kiegészítő indokoláskéréseiben konkrétan megjelölte azokat az adatokat, amelyek tekintetében indokolást várt az érdekelttől az ajánlati ára teljesíthetőségének igazolására, méghozzá az adott értékelési szempont lényeges ajánlati elemét megalapozó adatokat.

pozó adatok tekintetében kellett az ajánlattevőnek az indokolását megadnia.

Az ajánlatkérő indokoláskérései alapján az ajánlattevő kötelezettsége a Kbt. 72. § (3) bekezdése értelmében az, hogy az indokoláskérésnek eleget tegyen és az ajánlatkérőt az indokoláskérésben meghatározott adattartalom tekintetében meggyőzze az ajánlati árának teljesíthetőségéről.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelem alapján a Kbt. 80. § (1), (2), (4) bekezdésére tekintettel, figyelemmel a Kbt. 148. § (3), (7) bekezdés da) pontjára, a kérelmező előzetes vitarendezési kérelmében is feltüntetett adatok tekintetében vizsgálta azt a Kbt. 72. § (3), (4) bekezdése szerint, hogy az érdekelt indokolása elfogadható volt-e.

A Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján vizsgálta a Döntőbizottság azt, hogy az ajánlattevő teljesítette-e a kötelezettségét, az ajánlati árának az ajánlatkérő által meghatározott adatok körében minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátott-e ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról és a Kbt. 72. § (4) bekezdése alapján az indokolás megfelelő volt-e.

A kérelmező a következő adatok tekintetében állította az érdekelt ár-indokolásának a nem megfelelését az előzetes vitarendezési kérelmében és a jogorvoslati kérelemben egyaránt:

- innovációért és technológiáért felelős miniszter 56/2021. (XI. 19.) ITM rendeletének 1. sz. mellékletében foglalt költségnemek és értékek (releváns elemeinek) bemutatása a munkadíjra vetítetten
- semmilyen más módon sem mutatta be a munkabér költségeket és járulékokat
- az alkatrész árakat
- további közvetett és közvetlen költségeket (pl. elvárt szoftverek költségeit)
- szolgáltatásban szereplő tételek norma idejét
- tájékoztatást a felhasznált anyagok minőségével kapcsolatosan
- nyereség mértékét, képzett tartalékot.

A Döntőbizottság a vizsgálata során abból indult ki,

hogy az ajánlattevők az indokoláskérési eljárás jogszerűségét nem vitatták, az indokoláskérések a Kbt. 72. §-a alapján tartalmazták az ajánlatkérő által elvárt adatokat.

Az indokoláskérés, a kiegészítő indokoláskérések, és az érdekelti indokolás, a kiegészítő indokolások összevetése alapján a Döntőbizottság a következőket állapította meg:

1. Az érdekelt nem adta meg az innovációért és technológiáért felelős miniszter 56/2021. (XI. 19.) ITM rendeletének 1. sz. mellékletében foglalt költségnemek és értékek (releváns elemeinek) bemutatását a munkadíjra vetítetten. Nem szerepelt pl. az alapbér, a pótlékok, a védőruha, védőfelszerelés, munkahelyi szociális-, egészségügyi szolgáltatás, szerszámhasználat, stb. munkadíjra vetített bemutatása. Az érdekelt nem mutatta be a munkabér költségeket és járulékokat. Az ajánlatkérő a 2022. május 6-i indokoláskérésében kérte ezen adatok megadását.
2. Az érdekelt bemutatta az alkatrész árakat. Az ajánlatkérő a 2022. május 6-i indokoláskérésében kérte ezen adatok megadását. Az érdekelt a 2022. május 27-i kiegészítő indokolásában részletezte az előírt alkatrész árakat.
3. Az érdekelt az indokolásaiban nem mutatta be teljes körűen a közvetett és közvetlen költségeket az ajánlatkérő által előírt körben. Az ajánlatkérő e körben 2022. május 23-án kérte a közvetett és közvetlen költségeken belül pl. víz, energia felhasználás, anyaghasználat, tisztítószer költségeket, melynek indokolása nem történt meg.
4. Az érdekelt nem adta meg a szolgáltatásban szereplő tételek norma idejét. Az ajánlatkérő a 2022. május 6-i indokoláskérésében a „szolgáltatásban szereplő tételek norma idejét”, a 2022. május 23-i indokoláskérésében a gyári időnormákat, 2022. június 10-én a normaidő kalkulációt kérte megadni.
5. Az érdekelt nem adott tájékoztatást a felhasznált anyagok minőségével kapcsolatosan. Az ajánlatkérő a 2022. május 6-i indokoláskérésében kérte az érdekelt tájékoztatását a felhasznált anyagok minőségével kapcsolatosan.

6. Az érdekelt nem adta meg a nyereség mértékét. Az ajánlatkérő a 2022. május 6-i indokoláskérésében kérte az érdekelt nyilatkozatát a nyereség mértékére.

A fentiek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy az érdekelt az ár-indokolásában, kiegészítő indokolásaiban nem adta meg az 1., 3., 4., 5., 6. ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy az ajánlattevőnek az ajánlatában, és az ár-indokolásában áll fenn a kötelezettsége a Kbt. 72. § (3) bekezdése értelmében az ajánlati ára teljesíthetőségének az igazolására, ezért az érdekelt által a jogorvoslati eljárásban közölt ár adatokat nem tudta figyelembe venni. Az érdekelt által a jogorvoslati eljárásban a Kbt. 154. § (1c) bekezdése alapján benyújtott észrevételében a jogorvoslati kérelem alapján vizsgálható körben nem cáfolta a kérelmező kifogásainak a helyállóságát, a Döntőbizottság által megállapított körökben a jogsértés fennáll.

A Döntőbizottság a fenti indokok alapján az ajánlatkérővel szemben a jogsértést az érdekelt ár-indokolásával összefüggésben állapította meg a Kbt. 72. § (3) bekezdésének és a Kbt. 73. § (2) bekezdésének jogsértő alkalmazása miatt.

Mindezek alapján a Döntőbizottság az 1. kérelmi elemet elutasította, mert a jogsértés az érdekelt ár-indokolásá-

nak nem elfogadhatósága miatt került megállapításra, és a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjának megsértése nem volt megállapítható a vizsgált körben az érdekelt által a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján adott nem megfelelő indokolás miatt.

A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság a 2. kérelmi elem körében megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére és a Kbt. 72. § (3) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (2) bekezdését.

A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (2) bekezdésében meghatározott hatáskörében eljárva – a fenti indokokra tekintettel – a jogorvoslati kérelem 2. eleme körében a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja alapján állapította meg a jogsértés megtörténtét, ezért a Kbt. 165. § (3) bekezdés b), d) pontja alapján megsemmisítette az ajánlatkérő írásbeli összegezését, és azt követő döntéseit a jelen közbeszerzési eljárásban, és bírságot szabott ki az ajánlatkérővel szemben.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelem 1. elemét a Kbt. 165. § (2) bekezdés a) pontja alapján elutasította. A Döntőbizottság a bírság kiszabását a közbeszerzési eljárás eredményét érintő jogsértés miatt az ajánlatkérővel szemben indokoltnak tartotta, és mérlegelése során 300.000.-Ft mértékű bírságot szabott ki.

A határozat ellen keresetet nyújtottak be a bírósághoz.

KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTÚ

A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás törvényességi ellenőrzésének tapasztalatai 3. Experience in reviewing the legality of a negotiated procedure without prior publication - III.

Dr. Szeiffert Gabriella, osztályvezető, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2022.12.3

Címszavak: *hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás, rendkívüli sürgősség, ellenőrzési gyakorlat, előre nem látható ok, törvényességi ellenőrzés, kényszerhelyzet, ajánlatkérő mulasztása, az ajánlatkérő által előidézett ok*

Absztrakt

Jelen cikk célja – folytatva a cikksorozatot¹ –, hogy bemutassa a rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságának egyes feltételeihez kapcsolódó törvényességi ellenőrzési gyakorlatot. Az elmúlt évek során csekélyebb számú eljárás indult ezen jogalapra hivatkozva, ennek ellenére számos jogértelmezési kérdést vetett fel és vet fel ma is a megfelelő és helyes alkalmazása, melyhez a Közbeszerzési Hatóság törvényességi ellenőrzési joggyakorlatán keresztül, jogesetek részletes ismertetésével kívánok támpontokat nyújtani.

Abstract

The purpose of this article - continuing the series of articles - is to present the legality control practice related to specific conditions of the applicability of the negotiated procedure without prior publication based on extreme urgency. In recent years, fewer proceedings have been initiated with reference to this legal basis. Even though, its proper and correct application has raised and still raises many questions of legal interpretation, for which this article would like to provide support by presenting the legality control practice of the Public Procurement Authority, with a detailed description of legal cases.

A Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás abban az esetben alkalmazható jogszerűen, ha a közbeszerzés tárgya vonatkozásában az alábbi feltételek mindegyike maradéktalanul fennáll:

- a) a beszerzés feltétlenül szükséges,
- b) előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség miatt,
- c) a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak,
- d) a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem

eredhetnek az ajánlatkérő mulasztásából, vagy az ajánlatkérő által előidézett okból.

E konjunktív feltételeknek a beszerzés tárgya vonatkozásában, annak egészére együttesen kell fennállniuk. Bármelyik feltétel hiánya esetén nem alkalmazható jogszerűen a rendkívüli sürgősség fennállására alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás, ezért mind a Közbeszerzési Hatóság a törvényességi ellenőrzése során, mind a Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati eljárásában valamennyi feltétel meglétét szigorúan vizsgálja.

¹ 2021.III.évfolyam 2. szám 31-40.oldal; 2022. IV. évfolyam 6. szám 24-35. oldal.

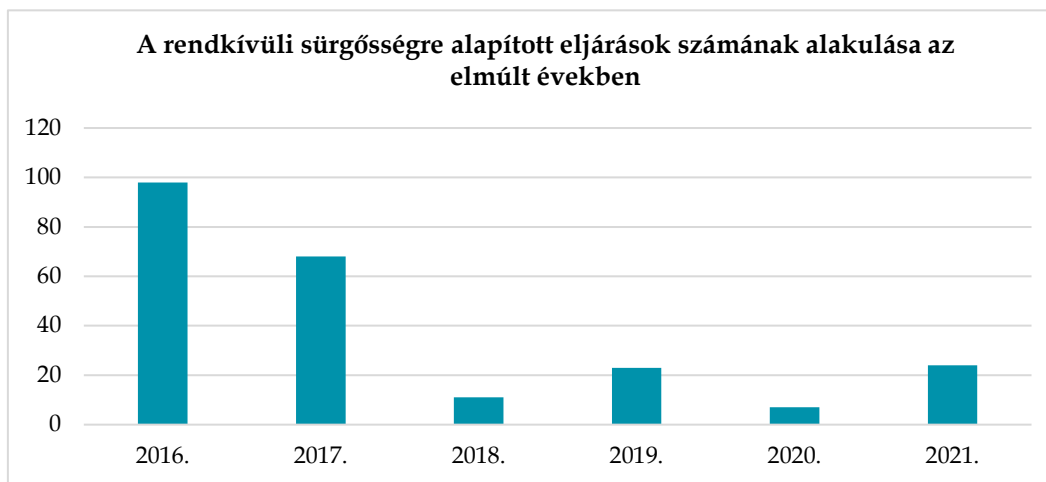
A Kbt. 103. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás² benyújtását követően a vizsgálat az alábbi követelményrendszer mentén történik:

- ajánlatkérő bemutatott-e egy váratlan és rendkívüli helyzetet;³
- a megjelölt rendkívüli esemény (vis maior) következményeként a beszerzés haladéktalan megvalósítása indokolt;
- ajánlatkérő igazolta-e, hogy a rendkívüli sürgősség az ajánlatkérő által előre nem látható okból állt elő; dokumentumokkal alátámasztotta-e, hogy a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem erednek a mulasztásából, vagy az által előidézett okból;⁴
- ajánlatkérő a tájékoztatásban nyilatkozott-e arról, hogy a közbeszerzés tárgya vonatkozásában mikor merült fel a beszerzési igénye, továbbá időrendben, dátumok feltüntetésével bemutatta-e, hogy a beszerzési igény felmerü-

lését követően milyen intézkedéseket tett a beszerzés megvalósítása érdekében;⁵

- számíttassa-e alámásztotta-e ajánlatkérő, hogy a nyílt, a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásra előírt határidők miatt nem lennének betarthatóak és e körben vizsgálta-e a gyorsított eljárás alkalmazásának lehetőségét is;
- igazolta-e ajánlatkérő, hogy a rendkívüli sürgősség által indokolt, a sürgősségből fakadó kényszerhelyzet elhárításához szükséges mértékben, mennyiségben és időtartamban kerül sor a beszerzésre és a beszerzési igénye a szükséges mértéket nem haladja meg.

Az elmúlt években a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont pontra hivatkozással az ajánlatkérők egyre nagyobb körültekintéssel alkalmazzák ezen jogalapot, mely az ezen jogalapra alapított közbeszerzési eljárások számának csökkenéséhez vezetett.⁶

² A Kbt. 103. § (1) bekezdése értelmében a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdése napján az ajánlatkérő köteles benyújtani a Közbeszerzési Hatósághoz az ajánlattételi felhívást, továbbá az ajánlattételre felhívni kívánt gazdasági szereplők nevééről, címéről (székhelyéről, lakóhelyéről), a beszerzés becsült értékéről, valamint a tárgyalásos eljárás alkalmazását megalapozó körülményekről szóló tájékoztatást.

³ A Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja alapján indított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás célja, hogy arra biztosítson megoldást, ha váratlanul, hirtelen következik be egy rendkívüli helyzet. Az eljárásfajta csak és kizárólag ennek a rendkívüli helyzetnek a megoldására alkalmazható, az ezen való túlterjeszkedés nem alapozza meg az eljárásfajta jogszerűségét.

⁴ Nem állapítható meg feltétlen szükségesség akkor, ha az ajánlatkérőnek bármilyen ráhatása van az előállt helyzetre, valamint nem tekinthető feltétlenül szükségesnek a huzamosabb ideje fennálló helyzet sem.

⁵ A közbeszerzési eljárás megindításakor már hosszabb ideje fennálló helyzet, valamint az, hogy az ajánlatkérőnek érdekében áll a beszerzési igényét minél hamarabb kielégíteni, nem alapozza meg ezen jogalap alkalmazhatóságát.

⁶ 2022. január 1. és 2022. szeptember 30. időszakban 11 alkalommal tájékoztatták ajánlatkérők a Közbeszerzési Hatóság Elnökét, hogy erre a jogalapra alapítva indították meg az eljárásukat.

A beszerzés feltétlenül szükséges

A tárgyalt jogalap alkalmazhatóságának első feltétele, hogy *a beszerzés feltétlenül szükséges* legyen az ajánlatkérő számára. A feltétlenül szükségesség a jogorvoslati döntésekből levonható tapasztalatok, valamint a Klasszikus Irányelv⁷ preambuluma (80) bekezdésének értelmezése alapján alapvetően vis maior esetén helytálló, vagyis amikor *az ajánlatkérőn kívül álló, előre nem látható kényszerítő körülmény miatt kell váratlanul megoldani egy rendkívüli helyzetet*. Ilyen kényszerítő körülmény lehet pl. a természeti katasztrófa (árvíz, földrendés), egy létfontosságú berendezés meghibásodása, járvány jelentkezése. Nem alkalmazható jogszerűen az eljárásfajta olyan esetekben, amikor az ajánlatkérőnek bármilyen ráhatása van a rendkívüli helyzet bekövetkezésére (pl. az ajánlatkérő döntött úgy, hogy meghatározott időpontra teljesít valamilyen kötelezettséget, vagy az ajánlatkérő késlekedett, illetve elmulasztott valamilyen intézkedést megtenni).⁸

Az eljárás alkalmazásának feltétlen szükségessége a további három feltétel meglétéből (1. az ajánlatkérő által előre nem látható okból állt elő a rendkívüli sürgősség/ 2. a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatók/ 3. a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem az ajánlatkérő mulasztásából erednek) kell, hogy fakadjon, vagyis abból, hogy előre nem látható körülmények folytán más, versenyt biztosító eljárásfajták az idő rövidségére tekintettel nem alkalmazhatók, azzal, hogy *az idő rövidsége nem lehet visszavezethető az ajánlatkérőnek felróható magatartásra*.

A HNT-00095/2022.⁹ ügyben a rendkívüli sürgősségre okot adó körülmények között a megelőző eljárása eredménytelenségére hivatkozott ajánlatkérő. Tájékoztatásában ajánlatkérő előadta, hogy a saját üzemeltetésű kiskereskedelmi egysége részére történő árubeszer-

zésre irányuló uniós nyílt eljárásban 2022. március 23. napján értesült azon körülményről,¹⁰ melynek okán az eljárás eredménytelenségét kellett megállapítania. Ajánlatkérő beszerzési igénye évente rendszeresen felmerülő és ismétlődő beszerzési igény. Előadta, hogy egy új, uniós nyílt eljárás előkészítése/lebonyolítása több hónap, ezért egy átmeneti időre kívánja jelen jogalapra hivatkozva beszerezni az élelmiszereket. Tájékoztatásában előadta továbbá, hogy a látogatói részére elengedhetetlenül szükséges a kiskereskedelmi egységek üzemeltetése és különféle élelmiszerek árusítása. Az előre nem láthatóság körében az orosz-ukrán háború következtében rohamosan emelkedő élelmiszerárakra hivatkozott, melynek következtében – állítása szerint – nem tartotta fenn az ajánlati kötöttségét a megelőző nyílt eljárás ajánlattevője.

A Közbeszerzési Hatóság elnöke számos ponton nem értett egyet az ajánlatkérői tájékoztatásban ismertetett okfejtéssel, így hiánypótlási felhívásban felhívta ajánlatkérő figyelmét a Közbeszerzési Döntőbizottság D.880/7/2014. számú határozatára, mely szerint az előre nem látható okoknak az ajánlatkérőtől független körülményekből kell előállniuk.¹¹ A hiánypótlás során a Közbeszerzési Hatóság kérte részletesen bemutatni, hogy a jelen közbeszerzési eljárás – figyelemmel a Közbeszerzési Döntőbizottság fent hivatkozott, D.880/7/2014. számú határozatára – miként áll összhangban a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontjával. Ennek keretében kérte kifejtetni azt is, miként viszonyul a rendkívüli sürgősséghez az a tény, hogy ajánlatkérő 2022. március 23. napján szerzett tudomást arról, hogy a nyílt közbeszerzési eljárását eredménytelenné kell nyilvánítani, jelen közbeszerzési eljárását azonban csak 2022. május 3. napján indította meg.¹²

A hiánypótlási felhívás kibocsátását követően ajánlatkérő visszavonta a felhívását. Az Elektronikus Közbe-

⁷ A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EK irányelv.

⁸ A Közbeszerzési Hatóság útmutatója a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások alkalmazásának egyes kérdéseiről (2021. május 6.).

⁹ Az eljárás azonosítószáma: EKR000586182022.

¹⁰ Az egyetlen ajánlattevő nem kívánta fenntartani az ajánlati kötöttségét.

¹¹ Előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség nem állapítható meg abban az esetben, ha az ajánlatkérő korábbi közbeszerzése eredménytelenül zárult.

¹² További fontos körülmény jelen ügy kapcsán az is, hogy ajánlatkérő beszerzési igénye évente rendszeresen felmerülő és ismétlődő beszerzési igény, így ennek kapcsán előre nem láthatóságra hivatkozni vitatható.

szerezési Rendszer (a továbbiakban: EKR) adatai szerint ezt követően ajánlatkérő a beszerzési igényét gyorsított nyílt eljárásban elégítette ki.¹³

A HNT-00010/2022.¹⁴ számú ügyben ajánlatkérő közterületek tisztítása tárgyában indított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást. A Közbeszerzési Hatóság elnökének címzett tájékoztatásában előadta, hogy korábban nemzeti tárgyalásos eljárás¹⁵ eredményeként szerződést kötött a nyertes ajánlattevővel. Előadta, hogy a nyertes ajánlattevő másfél héttel a szerződés teljesítésének megkezdését követően közölte, hogy a következő naptól nem áll módjában a szerződéses feladatait ellátni (nem jelölt meg megrendelői kötelezettségzegést, mely lehetővé tette volna számára a szerződés egyoldalú felmondását) és a közlését követően nem látta el a szerződésben vállalt feladatait. Ajánlatkérő hangsúlyozta, hogy számára nem volt előrelátható a vállalkozói magatartás (szerződés felmondása) és mulasztás nem terheli. Álláspontja szerint mindent megtett a szerződéses kapcsolat fenntartása érdekében pl. megbeszéléseket kezdeményezett a szerződéses időtartam kitöltése és az esetleges vitás kérdések rendezése érdekében. Tájékoztatásában előadta továbbá ajánlatkérő, hogy a közterület, melynek napi tisztítását folyamatosan el kell látnia, nemzeti emlékhely és kiemelt turisztikai látványosság, melyből adódóan a közterület tisztítási feladatokat napi szinten több alkalommal és folyamatos rendelkezésre állással szükséges ellátnia, ezért a lehető legrövidebb időn belül új szerződést kell kötnie a feladat ellátása érdekében. Számításokkal igazoltan bemutatta, hogy más eljárásokra vonatkozó határidők mellett a beszerzéssel érintett feladatot nem tudja haladéktalanul ellátni.

ajánlatkérő igazolta, hogy a jelen hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás eredményeként rövid, átmeneti időre kíván szerződést kötni és egyidejűleg nyílt eljárást indított.¹⁶ Továbbá ajánlatkérő igazolta, hogy három gazdasági szereplőt hívott fel ajánlattételre, eleget téve a Kbt. 99. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettségének.

A Közbeszerzési Hatóság elnöke a Kbt. 189. §-a alapján a szükséges vizsgálatokat elvégezte, a vizsgálata során

megállapította, hogy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapjának megalapozottsága megállapítható.

Előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség miatt

A törvényességi ellenőrzés során a beszerzés feltétlenül szükségességének vizsgálatát követően az *előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség* követelményét vizsgálja a Közbeszerzési Hatóság. A beszerzés feltétlenül szükségessége szoros összefüggésben áll a rendkívüli sürgősséggel, valamint azzal a követelménnyel, hogy mindezeknek az ajánlatkérő által előre nem látható okból kell fennállnia. A Közbeszerzési Döntőbizottság több esetben – köztük a következőkben bemutatásra kerülő a D.285/8/2021. számú határozatában is – az *előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség* követelményének hiányát állapította meg.

A HNT-00103/2020. számú ügyben ajánlatkérő előadta, hogy a kerületi közétkeztetési szolgáltatást biztosító gazdasági szereplő (a továbbiakban: Szolgáltató) a bölcsődei étkeztetés kivételével ellátta a nevelési-oktatási intézményekben (óvoda, általános és középiskola) az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetést, a gyermekek átmeneti otthonában, a népkonyhán, az idősek, a fogyatékkal élők és a szenvedélybeteg személyek nappali intézményeiben az étkeztetést, valamint a szociális étkeztetést a 2015. augusztus 3. napján 4 év határozott időre megkötött és időközben a szerződés rendelkezésének értelmében határozatlan idejűvé vált vállalkozási szerződés (a továbbiakban: Szerződés) alapján. Előadta továbbá, hogy a Szolgáltató 2015. szeptember 1. napjától folyamatosan nyújtotta a szolgáltatást, a Szerződés 6 alkalommal került módosításra, ezért ajánlatkérő a Kbt. irányadó rendelkezéseinek betartása érdekében vizsgálat alá vette a Szerződés korábbi módosításait. A vizsgálat eredményeként ajánlatkérő arra a megállapításra jutott, hogy az évek során megkötött módosítások eredményeként a Szerződés gazdasági egyensúlya a Vállalkozó javára jogsértő módon felborult. Ajánlatkérő ezt követően írásban tájékoztatta a Szolgáltatót, hogy a Szerződést, annak jogszabályba ütköző volta miatt, megszünteti. Ezt követően

¹³ Az eljárás azonosítószáma: EKR000729642022.

¹⁴ Az eljárás azonosítószáma: EKR000070452022.

¹⁵ Az eljárás azonosítószáma: EKR001140552021.

¹⁶ Az eljárás azonosítószáma: EKR000053352022.

ajánlatkérő új, nyílt, a Kbt. Második Része szerinti közbeszerzési eljárás indításáról döntött, melynek előkészítését megkezdte, ugyanakkor tekintettel a jogszabályok¹⁷ alapján fennálló alapfeladataira és ellátási kötelezettségére, a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eljárást indított tárgyalási meghívó kiküldésével, majd a tárgyalásra ugyanezen napon került sor. Előadta és igazolta ajánlatkérő, hogy az eljárásban a meghívott ajánlattevő a tárgyaláson tett ajánlatot, mely a tárgyalási jegyzőkönyvben került rögzítésre. Hangsúlyozta, hogy a rendkívüli sürgős helyzetre, a rendelkezésre álló rövid időre tekintettel nem került több ajánlattevő megkeresésre. Ajánlatkérő előadta, hogy átmeneti időre, a rendkívüli helyzet elhárításához szükséges, rövid időtartamra, és kizárólag a kötelezően ellátandó szolgáltatásra kötött szerződést. Ajánlatkérő a szerződés megkötését követően tájékoztatta a Közbeszerzési Hatóság elnökét, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja alapján hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást indított tárgyalási meghívó küldésével, melynek eredményeként szerződést is kötött.

A Közbeszerzési Hatóság elnöke a rendelkezésre álló iratok megvizsgálását követően hivatalból jogorvoslati eljárás lefolytatását kezdeményezte,¹⁸ amiért az ajánlatkérő nem igazolta megfelelően azt, hogy a választott jogalap feltételei maradéktalanul fennállnak. Álláspontja szerint ajánlatkérő megsértette a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontját, ugyanis jelen jogalapot megeremtő feltételek nem valósultak meg maradéktalanul, így jogalap hiányában indította meg ajánlatkérő jelen hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást. A hivatalbóli jogorvoslati eljárás iránti kérelmében hivatalbóli kezdeményező előadta, hogy a feltétlenül szükségesség – a döntőbizottsági határozatok tapasztalatai alapján is – tipikusan úgynevezett vis maior esetén állapítható meg, amikor az ajánlatkérőn kívül álló, előre nem látható kényszerítő körülmény miatt kell váratlanul megoldani egy rendkívüli helyzetet. Nem állapítható meg feltétlen szükségesség akkor, ha az ajánlatkérőnek bármilyen

ráhatása van az előállt helyzetre, valamint nem tekinthető feltétlenül szükségesnek a huzamosabb ideje fennálló helyzet sem. A rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás azt a célt szolgálja, hogy az ajánlatkérő által előre nem látható, hirtelen, váratlanul előállt esetekre nyújtson segítséget.¹⁹

Hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint az ajánlatkérőnek tisztában kell (kellett) lennie azzal, hogy az étkeztetést folyamatosan biztosítani kell, ekként nem állapítható meg az előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősséget indokoló körülmény, figyelemmel arra, hogy az ajánlatkérőnek az ellátási kötelezettsége szükségességével folyamatosan számolnia kell. Ajánlatkérő jogszabályi kötelezettségét képezi, hogy a közétkeztetési szolgáltatást továbbra is biztosítani kell a fenntartása alatt lévő intézményekben. Ajánlatkérő tájékoztatása szerint ebből kifolyólag a szerződés megkötése feltétlenül szükséges a közétkeztetés ellátása okán. Mivel ajánlatkérőnek jogszabályi kötelezettsége jelen rendkívüli sürgősséggel indított közbeszerzési eljárás tárgya szerinti szolgáltatás ellátása, ezért tudomással kellett bírnia arról a szerződés megszüntetése időpontjában, hogy a közétkeztetést a jövőben is biztosítani kell intézményeiben, továbbá a tájékoztató levelében ajánlatkérőnek elismerten tudomása volt arról, hogy a szolgáltatást nem tudja saját maga biztosítani, ezért a szolgáltatás biztosítása érdekében szerződést kell kötnie valamely gazdasági szereplővel.

A kezdeményezés hangsúlyozta azt a döntőbizottsági álláspontot,²⁰ mely szerint a rendkívüli sürgősségre alapított Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti közbeszerzési eljárást a jogalkotó nem a sürgős, hanem a rendkívül sürgős, kivételes helyzet fennállása esetén engedni alkalmazni és az előre nem látható oknak az ajánlatkérőtől független körülmények miatt kell előállnia. A hivatkozott jogalap további feltétele azon követelmény, hogy a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmény nem eredhet az ajánlatkérő mulasztásából, vagy

¹⁷ Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény.

¹⁸ A Közbeszerzési Hatóság a törvényességi ellenőrzések igen nagy számában hiánypótlási felhívást küld az ajánlatkérőknek, jelen esetben azonban – figyelemmel arra, hogy a szerződés megkötésre került és a hiánypótlási felhívás tartalma alapján a jogsértő helyzet megszüntetésére már nem volt mód – hiánypótlási felhívás kibocsátásának nem volt jogi relevanciája.

¹⁹ A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások alkalmazásának egyes kérdéseiről (2021. május 6.).

²⁰ D. 136/6/2016. határozat, D.239/10/2016.

az ajánlatkérő által előidézett okból. Ajánlatkérő tájékoztató levele, valamint annak mellékletei szerint saját maga döntött arról, hogy a közétkeztetési szerződést megszünteti. Jelen eljárás lefolytatását megalapozó körülmény ajánlatkérő által előidézett okból ered, mivel külső hatásoktól független döntésével felmondta a közétkeztetési ellátás biztosítása érdekében kötött korábbi szerződést, ezáltal nem teljesül a jogalap alkalmazásának ezen feltétele sem.

A hivatkozott jogalap fennállásának hiánya mellett ajánlatkérő eljárásával számos ponton nem értett egyet a Közbeszerzési Hatóság Elnöke, így további kérelmi elemekkel élt a hivatalbóli kezdeményezésben: a Kbt. 103. § (2) bekezdésének megsértése vonatkozásában (mivel ajánlatkérő nem tájékoztatta a Közbeszerzési Hatóságot a tárgyalási meghívónak a gazdasági szereplők részére történő megküldésével egyidejűleg), a Kbt. 99. § (3) bekezdésének b) pontjának megsértése kapcsán (mindössze egyetlen gazdasági szereplőnek küldte meg a tárgyalási meghívót ajánlatkérő), a Kbt. 40. § (1) bekezdésének sérelmére tekintettel (a közbeszerzési eljárást nem az EKR igénybevételével bonyolította), továbbá ajánlatkérő nem gondoskodott a nyilvánosság és átláthatóság biztosításáról, ekként – hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint – megsértette a Kbt. 43. § (2) bekezdésének d) pontját és a Kbt. 103. § (6) bekezdésében foglaltakat.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a D.199/12/2020. számú határozatában²¹ kiemelte, hogy a Döntőbizottság joggyakorlata szerint az ajánlatkérő csak a rendkívüli sürgősség által indokolt, a sürgősségből fakadó kényszerhelyzet elhárításához szükséges mértékben, mennyiségben, időtartamban jogosult a beszerzés megvalósítására; az ajánlatkérő az indokolt mértéket meghaladó beszerzési igénye tekintetében nem alkalmazhat ilyen kivételes eljárásfajta. A Döntőbizottság egyenként vizsgálta a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti jogalap feltételeit abból a szempontból, hogy a jelen közbe-

szerezési eljárás vonatkozásában fennállnak-e. A Döntőbizottság hangsúlyozta, hogy e feltételek egymásra épülnek, ezért egy feltétel megvalósulásának a hiánya azt eredményezi, hogy az ajánlatkérő jogalap nélkül alkalmazta a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti közbeszerzési eljárást. A Döntőbizottság az eljárásfajta alkalmazhatóságához szükséges első feltétellel (beszerzés feltétlenül szükséges) összefüggésben megállapította, hogy az feltétlenül szükséges, hiszen nyilvánvaló, hogy az ajánlatkérőnek biztosítania kell az általa üzemeltetett intézményekben ellátott személyek étkeztetését, a beszerzési igénye tehát fennáll. Ezt követően a Döntőbizottság megállapította, hogy a második konjunktív feltétel (a beszerzést az ajánlatkérő által előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség indokolta-e) nem állt fenn, mert nem volt olyan rendkívüli sürgősséget jelentő körülmény, amelyet az ajánlatkérő nem láthatott előre.²² A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő által a jogalap feltételei fennállása körében ismertetett körülmények között nem voltak olyanok, amelyek miatt a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos közbeszerzési eljárásra előírt határidők ne lettek volna tarthatók, akár a rendes, akár a rendkívüli szerződés felmondás (365, illetve 210 nap) útján szünteti meg a határozatlan idejű közétkeztetési szolgáltatási szerződését az ajánlatkérő, nem szorult volna a kivételes esetben alkalmazható hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásfajta alkalmazására. Végül a Döntőbizottság azzal összefüggésben, hogy a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem eredhetnek az ajánlatkérő mulasztásából, illetve általa előidézett okból, arra a következtetésre jutott, hogy az a körülmény, hogy az intézményi ellátottak étkeztetési szolgáltatás nélkül maradtak, az ajánlatkérő által előidézett okból következett be. Mint fentebb ismertetésre került, az ajánlatkérő hozott döntést arról, hogy az eredeti szerződését érvénytelenné nyilvánítja olyan okok miatt, amelyek számára korábban is ismertek kellettek legyenek. Mindezen okok egyébként nem korlátozták az ajánlatkérőt

²¹ A Döntőbizottság a kezdeményezés első eleme tekintetében megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontját, a kezdeményezés második eleme tekintetében a Kbt. 103. § (2) bekezdését, a kezdeményezés harmadik eleménél a Kbt. 99. § (3) bekezdés b) pontját, a kezdeményezés negyedik és hatodik eleme tekintetében a Kbt. 40. § (1) bekezdését és a Kbt. 41. § (1) bekezdését, valamint a Kbt. 43. § (2) bekezdés d) pontját, a kezdeményezés ötödik eleme tekintetében a Kbt. 43. § (1) bekezdés b) pontját.

²² Az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárás megindításakor nem volt olyan helyzetben, hogy szociális intézményeinek száma, az ellátandó személyek köre, illetve önkormányzati feladatai akár az önkormányzati-, akár a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvények előírásai, vagy bármely más körülmény alapján megnövekedett volna.

abban, hogy szerződéses jogviszonyát más jogcímen számolja fel úgy, hogy ne kerüljön sor a rendkívüli közbeszerzési jogalap alkalmazására. A Döntőbizottság szerint nem állt fenn a jogalap alkalmazásához szükséges negyedik konjunktív feltétel sem, mert a jogalap alkalmazásához az ajánlatkérő által előidézett körülmények vezettek el.²³

A Döntőbizottság határozatával szemben ajánlatkérő keresetlevelet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez. A Fővárosi Törvényszék ítéletében²⁴ kimondta, hogy tény- és jogszerűen megállapítható volt, hogy a feltételek közül nem áll fenn az a kitétel, hogy a közbeszerzési eljárás alapjául szolgáló körülmény nem az ajánlatkérő által előidézett okból ered. Figyelemmel pedig arra, hogy azon körülmények, amelyekre a megelőző szerződés érvénytelenné nyilvánítását alapozta, a felperes által már hónapokkal korábban is felismerhetők voltak, az a feltétel sem igazolható, hogy az az ajánlatkérő által nem előre látható okból állt elő. A Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja alkalmazásának lehetősége ezért nem állt fenn.

Ítéletében a Fővárosi Törvényszék hivatkozott a Kúria Kfv.II.37.434/2017/12. számú ítéletére, mely elvi élel mondta ki, hogy a közbeszerzési jogsértésért való felelősség objektív, ezért nem kell vizsgálni, hogy mely okból, vagy milyen vélekedés alapján nem kerültek betartásra a közbeszerzési szabályok. Irreleváns volt ezért a jogsértés megállapíthatósága szempontjából az, hogy a döntései meghozatalára a felperesi ajánlatkérőt mi motiválta, és hogy mely döntését miért tekinti reálisnak, vagy jogszerűnek. A releváns az, hogy e döntések az ajánlatkérő döntései voltak, ezért azokért a felelősséget – közbeszerzési jogi szempontból – viseli. A kivételes esetben alkalmazható hirdetemény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárás jogalapjának alátámasztása az ajánlatkérő feladata. Amennyiben egy kivételes eljárásfajta alkalmazásának valamennyi törvényi feltétele együttesen nem áll fenn, és ennek ellenére ajánlatkérőként eljárva mégis azt alkalmazza, úgy a közbeszerzési jogsértés vele szemben jogszerűen megállapítható, és annak jogkövetkezményeit is viselnie szükséges.

Ítéletében a Fővárosi Törvényszék kiemelte azt is, hogy ajánlatkérő figyelmen kívül hagyta azt a fontos körülményt, hogy a döntéshozó személye az ajánlatkérői

oldalán mindvégig ugyanaz volt, maga az önkormányzat. Okszerűtlenül és alaptalanul érvelt ezért azzal a perben az ajánlatkérő, hogy nem ő idézte elő, hogy a szerződés legkésőbb 2019. november 1-jén megszűnjön, és hogy az üzletág-átruházás jogszabályba ütköző módon történt, mert a korábbi szerződés és a módosításainak tartalma meghatározásában is szerződő félként nyilvánvalóan részt vett, és az okiratok is az ő jognyilatkozatait, az általa meghatározott és általa elfogadott feltételeket tartalmazzák. Az ítélet hangsúlyozta azt is, hogy számos más – jogszerű – megoldási mód állt az ajánlatkérő felperes rendelkezésére az általa észlelt helyzet korábbi vagy későbbi rendezésére, amelynek kiválasztása az ő döntési jogkörébe tartozik.

A rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem eredhetnek az ajánlatkérő mulasztásából, vagy az ajánlatkérő által előidézett okból

A HNT-00211/2018. számú ügyben a szerződés tárgya a közutak mellett lévő, a szélsőséges időjárási körülmények miatt élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető, balesetveszélyessé váló fák mielőbbi kivágása, eltávolítása volt. Ajánlatkérő előadta, hogy a szélsőséges időjárási körülmények miatt kidőlt fák, ágleszakadások miatt folyamatban vannak ajánlatkérő ellen indított polgári peres eljárások. Személyi sérüléssel járó fakidőlése balesetek esetén a közútkezelő büntetőjogi felelőssége is fennáll, és ezekben az esetekben ajánlatkérő munkavállalóival szemben eljárás indulhat foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségével. Mindezek elkerülése végett a balesetveszélyesnek minősített fák kivágása, eltávolítása feltétlenül szükséges, a lehető legrövidebb idő alatt, ütemezetten, a fák veszélyességének sorrendjében. Ajánlatkérő előadta továbbá, hogy által előre nem látható okból állt elő a beszerzési igénye, miszerint az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló jogszabály előírja, hogy a forgalomra veszélyes fák kivágása iránt intézkedni kell. Előadta, hogy a fák szemrevételezését, vizsgálatát folyamatosan végzi és a legutóbbi vizsgálatok során számos fa minősült viharkárosnak, melyek kivágásáról rendkívüli sürgősséggel intézkedni kell, tekintettel a fák veszélyességére.²⁵ A viharkárt ajánlatkérő kellő gondossággal nem láthatta előre. Az

²³ A további kezdeményezési elemek vonatkozásában a jogsértés megtörténtét állapította meg a Közbeszerzési Döntőbizottság.

²⁴ 103.K.705.668/2020/32.

²⁵ Ajánlatkérő terepi felvételi jegyzőkönyveket és fényképeket csatolt állításai alátámasztására.

időjárási körülmények vonatkozásában csatolta az Országos Meteorológiai Szolgálat esettanulmányát, mely bemutatja a június és július hónapok csapadék-összegeit és maximális szellőkéseit összehasonlítja a klimatológiai gyakorlatban normál időszaknak nevezett, 1981-2010-es időszak átlagaival. Az esettanulmány összefoglalja az előfordult riasztásokat, a veszélyjelzések típusát, mértékét, időtartamát és gyakoriságát. Ajánlatkérő előadásában hivatkozott arra, hogy a nyílt, meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők a feladat elvégzésének rendkívüli sürgősségére tekintettel nem betarthatóak.²⁶ Ennek körében előadta, hogy az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III.11.) KHVM rendelet Mellékletének 3.8. pontja előírja, hogy a forgalomra veszélyes fák kivágása iránt intézkedni kell. Hangsúlyozta, hogy a szerződés tárgyát képező fák kivágása, eltávolítása - tekintettel a fák élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető állapotára - mielőbb szükséges és indokolt, az nem tűr halasztást, tekintettel arra, hogy az időjárási szélsőségek (újabb özvízszzerű esőzés, rendkívüli szárazság, heves szellőkések) bekövetkezésének lehetősége továbbra is fennáll. Amennyiben egy újabb rendkívüli esőzés következik, úgy komoly kockázata van annak, hogy a szerződés tárgyát képező fák jelentős része tovább károsodik.

A joglap fennállásának vizsgálata során a Közbeszerzési Hatóság elnöke hiánypótlási felhívást bocsátott ki, mivel a választott jogalap alkalmazhatóságának feltételei nem voltak egyértelműen megállapíthatók. A felhívásban kérte bemutatni a beszerzési igény felmerülésének pontos időpontját, valamint időrendben, dátumok feltüntetésével azt, hogy a beszerzési igény felmerülését követően az ajánlatkérő milyen intézkedéseket tett a beszerzés megvalósítása érdekében, tekintettel arra is, hogy a benyújtott jegyzőkönyvek adott év július elején készültek, az eljárást pedig hónapokkal később, szeptember elején indította meg ajánlatkérő. A hiánypótlási felhívás kérte továbbá megjelölni azt a rendkívüli eseményt (tájékoztatásában haváriát említett), amelynek a bekövetkezése nem volt előre látható és amely következményeként a beszerzés haladéktalan

megvalósítása indokolt, valamint kérte igazolni, hogy a rendkívüli sürgősség az ajánlatkérő által előre nem látható okból állt elő, különös tekintettel a beteg és kiszáradt minősítésű fák esetében. Felhívta a figyelmet arra is, hogy az ajánlatkérői tájékoztatásban hivatkozott 6/1998. (III.11.) KHVM rendelet meghatározza azokat a feladatokat és feladatcsoportokat, amelyeket valamennyi kategóriában azonos színvonalon, folyamatosan kell ellátni, így pl. a 4.8.1. pontban meghatározott feladat a közúti növényzet gondozása. Ennek kapcsán a Közbeszerzési Hatóság elnöke kérte bemutatni és igazolni, hogy a beszerzés teljesítésének helyszínén a hivatkozott KHVM rendeletben előírt feladatait ajánlatkérő folyamatosan ellátta. A hiánypótlási felhívásban kiemelte a Közbeszerzési Hatóság elnöke, hogy nem állapítható meg feltétlen szükségesség akkor, ha az ajánlatkérőnek bármilyen ráhatása (mulasztása) van az előállt helyzetre, valamint nem tekinthető feltétlenül szükségesnek a huzamosabb ideje fennálló helyzet sem.

A Közbeszerzési Hatóság elnöke kérte továbbá, hogy számítással támassza alá ajánlatkérő, hogy a nyílt, a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásra előírt határidők miért nem lennének betarthatóak.²⁷

Az ajánlatkérő csak a rendkívüli sürgősség által indokolt, a sürgősségből fakadó kényszerhelyzet elhárításához szükséges mértékben, mennyiségben és időtartamban jogosult a beszerzésre. Ebből adódóan a Közbeszerzési Hatóság elnöke kérte igazolni, hogy beszerzési igénye a szükséges mértéket nem haladja meg, különös tekintettel arra, hogy a 607 db fa 4 hónapon át tartó kivágása a sürgősségből fakadó kényszerhelyzet elhárításához szükséges mértéket és időtartamot miként nem lépi túl.

Ajánlatkérő a hiánypótlási felhívást nem teljesítette, az eljárást megindító felhívását visszavonta.

A **HNT-00160/2022.** számú törvényességi ellenőrzés során ajánlatkérő előadta, hogy a Kbt. Második Része alapján irányadó szabályok szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított őszi vetőmag beszerzése tárgyában 4

²⁶ Állításait alátámasztó számításokat nem csatolt ajánlatkérő.

²⁷ E körben ajánlatkérőknek vizsgálniuk kell a gyorsított eljárás alkalmazásának lehetőségét is.

részben.²⁸ Az összegezés szerint a közbeszerzési eljárás 1-3. részei eredménytelenek voltak, míg a 4. rész eredményesen zárult.²⁹

Ezt követően az ajánlatkérő a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárást indított. A rendkívül sürgős helyzet fennállását azzal indokolta, hogy a közbeszerzés tárgyát képező őszi vetőmag beszerzése a növénykultúra vetési idejéig meg kell, hogy történjen, ezért a vetéseket optimális időben el kell végezni annak érdekében, hogy a növénykultúrák hozamaira ne legyen negatív hatással a megkésett vetés. Szükséges, hogy a magok az őszi fagyok, a tél beköszönte előtt kikeljenek, meg tudjon erősödni az állományuk, hogy károsodás nélkül vészelhessék át a telet, a vetőmagoknak a tájékoztatásban pontosan megadott időpontokig rendelkezésre kell állniuk, hogy ne legyen akadálya a megfelelő időben elvégzendő vetésnek. Ajánlatkérő előadta továbbá, hogy a rendkívül sürgős helyzet az ajánlatkérő által előre nem látható okból állt elő, mivel a nyílt eljárás eredménytelenül zárult és az újabb uniós nyílt, meghívásos vagy tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak.

A Közbeszerzési Hatóság elnöke hiánypótlási felhívást küldött az ajánlatkérőnek, amelyben kérte annak bemutatását, hogy a beszerzés tárgya tekintetében maradéktalanul fennállnak a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti jogalap jogszerű alkalmazásához szükséges törvényi feltételek, valamint tájékoztatta az ajánlatkérőt arról, hogy a Döntőbizottság töretlen joggyakorlata szerint a közbeszerzési eljárás eredménytelensége nem tekinthető előre nem látható körülménynek.³⁰ A Közbeszerzési Hatóság elnöke kérte továbbá, hogy ajánlatkérő mutassa be, hogy a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak (ennek keretében térjen ki a gyorsított eljárás lefolytatásának esetére is), valamint kérte igazolni, hogy az ajánlatkérő csak a rendkívüli sürgősség által indokolt, a sürgősségből fakadó kényszerhelyzet elhárításá-

hoz szükséges mértékben, mennyiségben és időtartamban valósítja meg a beszerzését.

A hiánypótlási felhívásra adott válaszban ajánlatkérő előadta, hogy csakis erre az évre vonatkozó és csakis az őszi kalászos vetőmagok beszerzésére indította meg a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást. Részletezte, hogy a termelés során „friss” vetőmagok alkalmazása a legbiztonságosabb, ami miatt a 2021. évnél korábbi évben termelt vetőmag megajánlását eleve ki is zárta. Álláspontja szerint az eljárás sikertelenségét nem az ajánlati felhívás feladásának időpontja, hanem inkább a szűkösebb készletek, a sokkal könnyebb szabadpiaci értékesítés, a gazdasági válsághelyzet okozta. A fentiek alapján a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem az ajánlatkérő mulasztásából erednek, mert a lehető legkorábbi időben került megindításra az uniós nyílt eljárás, és annak eredménytelensége okozza a rendkívüli sürgősséget. Az ajánlatkérő nyilatkozott továbbá, hogy jelen beszerzés uniós értékhatárt elérő eljárással valósítható meg. Előadta, hogy a Kbt. alapján a nyílt (30 nap), gyorsított nyílt (15 nap +hirdetményellenőrzés legalább 5 nap), a meghívásos (részvételi határidő 25 nap és 2. ajánlattételi szakasz gyorsított eljárásban 10 nap), vagy a tárgyalásos (részvétel 30 nap+2. ajánlattételi szakasz gyorsított eljárásban 10 nap) eljárások határidejei nem lennének betarthatóak jelen beszerzés esetében. Ajánlatkérő ezt követően egy önkéntes hiánypótlást is előterjesztett, mely alapján nyilatkozott, hogy beszerzési igénye megvalósítására a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) és a (2a) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárást kíván lefolytatni.

Majd ajánlatkérő, mint kérelmező egy kérelmi elemet tartalmazó jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Döntőbizottsághoz. Indokolásában előadta, hogy a jogorvoslati eljárás lefolytatását önmaga ellen kéri, ugyanis a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megindítását követően észlelte, hogy nem megfelelően választotta meg a tár-

²⁸ Az ajánlatkérő a 2022. augusztus 2. napján feladott és a Kiegészítés az Európai Unió Hivatalos Lapjához című kiadvány S sorozatában (TED-adatbázis) 2020/S 1150-426913. iktatószám alatt megjelent ajánlati felhívásával indult eljárás, EKR001128642022 azonosító szám alatt.

²⁹ Az ajánlatkérő az 1. és a 2. részeket a Kbt. 75. § (1) bekezdés a) pont, míg a 3. részt a Kbt. 75. § (1) bekezdés b) pont alapján nyilvánította eredménytelenné.

³⁰ D.225/8/2013., D.880/7/2014. számú határozat.

gyalásos eljárás jogalapját. Megsértett jogszabályi rendelkezésként megjelölte a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontját és nyilatkozott, hogy a jogsértés megtörténtének időpontja 2022. szeptember 23. napja. Indítványozta, hogy a Döntőbizottság semmisítse meg a közbeszerzési eljárás dokumentumait.

A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás törvényességi ellenőrzése eredményeként a Közbeszerzési Hatóság elnöke két kérelmi elemet tartalmazó hivatalbóli jogorvoslati eljárást kezdeményező iratot (a továbbiakban: hivatalbóli kezdeményezés) terjesztett a Döntőbizottság elé. Hivatalbóli kezdeményező az első kérelmi elem körében előadta, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti jogalap alkalmazhatóságának feltétele, hogy a beszerzés feltétlenül szükséges legyen az ajánlatkérő számára. A beszerzés feltétlen szükségessége lényegében a váratlanul, hirtelen bekövetkezett rendkívüli helyzet megoldásának kényszerét jelenti. A feltétlen szükségesség – a döntőbizottsági határozatok tapasztalatai alapján is – jellemzően úgynevezett vis maior esetén állapítható meg, amikor az ajánlatkérőn kívül álló, előre nem látható kényszerítő körülmény miatt kell váratlanul megoldani egy rendkívüli helyzetet. Nem állapítható meg feltétlen szükségesség akkor, ha az ajánlatkérőnek bármilyen ráhatása van az előállt helyzetre, valamint nem tekinthető feltétlenül szükségesnek a huzamosabb ideje fennálló helyzet sem. A törvényben rögzített feltételeknek a beszerzés egésze vonatkozásában kell együttesen fennállnia, és azok bármelyikének hiánya esetén nem alkalmazható jogszerűen a rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás. Az ajánlatkérőnek tehát különös gondossággal kell megítélnie, hogy a fent hivatkozott törvényi alkalmazási feltételek fennállnak-e és mindenekelőtt az ajánlatkérőt terheli annak bizonyítása is, hogy jogszerűen választotta a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást. Az Európai Unió Bírósága a C-337/98. számú ügyben kimondta, hogy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás egy kivételesen alkalmazható eljárásfajta, így minden esetben az ajánlatkérőt terheli annak bizonyítása, hogy megfelelően választotta meg az eljárás jogalapját. A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint az ajánlatkérő beszerzési igénye megvalósítására nem alkalmazható jogszerűen a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti tárgyalásos eljárás, hiszen az ajánlatkérő nem igazolta megfelelően, hogy a beszerzés

előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség miatt következett be. Ezzel összefüggésben rámutatott arra, hogy a Döntőbizottság egységes közbeszerzési joggyakorlata szerint nem tekinthető előre nem látható körülménynek az, ha az ajánlatkérő eljárása, vagy annak részei tekintetében a közbeszerzés eredménytelenül zárult. Az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás megkezdésekor számolnia kell azzal, hogy a közbeszerzési eljárása, vagy annak egyes részei tekintetében nem kerül sor szerződéskötésre. A hivatalbóli kezdeményező rámutatott, hogy az ajánlatkérő évenként visszatérő beszerzési igénye alapján nem állapítható meg az előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség, valamint, az, hogy ezen körülmények nem erednek ajánlatkérő mulasztásából, vagy az általa előidézett okból. Abban az esetben jogszerű ezen eljárásfajta alkalmazása, ha az ajánlatkérőn kívül álló, előre nem látható kényszerítő körülmény miatt kell váratlanul megoldani egy rendkívüli helyzetet. Jelen beszerzés esetében ez a feltétel nem áll fenn. A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint az ajánlatkérő nem igazolta megfelelően azt sem, hogy a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatók és rámutatott, hogy a Kbt. 81. § (10) bekezdése szerinti 15 napos ajánlattételi határidővel, valamint a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről szóló 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet 10-11 §-ai szerinti ellenőrzési, esetleges hiánypótlási határidőkkel (2+2 munkanap), a Kbt. 131. § (6) bekezdése szerinti 10 napos szerződéskötési moratóriummal számolva elvi esetben 29 nap alatt, az ajánlatok bontásával, értékelésével, hiánypótlásra, felvilágosításra, aránytalanul alacsony árra vonatkozó indoklásra biztosított megfelelő határidőkkel együtt – gyorsított, nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként – 30-40 nap alatt megköthető lett volna egy közbeszerzési szerződés. Egy 2022. szeptember 15. napján megindított gyorsított nyílt eljárás esetén az ajánlatkérő által bemutatott számításonkat figyelembe véve 2022. október 28. napjára befejezhető lett volna minden munkálat (2 vetőgép 30 ha/nap/gép vetési kapacitással, összesen 774 ha területtel 13 nap alatt végezhető). Akár az ajánlatkérő által bemutatott legrövidebb lehetőség esetén is (35 napos

vetés) elvégezhetőek lennének a munkálatok 2022. november 19. napjáig, az eljárás elhúzódása esetén is november 30. napjáig.

Hivatalbóli kezdeményező álláspontja értelmében összességében megállapítható, hogy ajánlatkérő nem igazolta a jogalap indokául szolgáló ok előre nem láthatóságát, a kellő gondosság fennállását és más eljárásra irányadó határidők tarthatatlanságát megkövetelő feltételek fennállását, valamint a beszerzés szükséges mennyiségre korlátozottságát sem, az ajánlatkérő a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megindításakor nem volt a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja alkalmazását indokló kényszerhelyzetben. Hivatalbóli kezdeményező kérte annak megállapítását, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontját, mivel a rendkívüli sürgősségre való hivatkozással megindított közbeszerzési eljárás jogszerű alkalmazásához szükséges feltételek maradéktalan fennállása nem került hitelt érdemlően bizonyításra.

A hivatalbóli kezdeményező a 2. kérelmi elem körében előadta, hogy az ajánlatkérő a 2022. szeptember 22. napján benyújtott tájékoztatásával jogalapot váltott és arra hivatkozott, hogy a beszerzés tárgyát érintően a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pont szerinti jogalap áll fenn. Hivatalbóli kezdeményező ezzel összefüggésben hivatkozott arra, hogy hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás lefolytatása közben nincs lehetőség a jogalap módosítására, mivel az az átláthatóság és nyilvánosság garanciális alapelvek sérelmével jár.³¹ Hivatalbóli kezdeményező kérte továbbá a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pontja szerinti feltételrendszer fenn nem állásának vizsgálatát.

A D.382/5/2022. számú határozatában a Döntőbizottság a jogorvoslati kérelem 1. kérelmi elemét és a hivatalbóli kezdeményezés 1. elemét érintően megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontját. A Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezés 2. elemét érintően a jogorvoslati eljárást megszüntette.

A Döntőbizottság az eljárásfajta alkalmazhatóságához szükséges első feltétellel összefüggésben megállapí-

totta, hogy az feltétlenül szükséges, hiszen nyilvánvaló, hogy az ajánlatkérőnek biztosítania kell a vetőmagot a 2022. évi őszi vetéshez.

Ezt követően a Döntőbizottság azt vizsgálta, hogy a beszerzést az ajánlatkérő által előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség indokolta-e. A Döntőbizottság elsőként rámutatott arra, hogy töretlen és egységes joggyakorlata szerint nem tekinthető előre nem látható körülménynek az, ha az ajánlatkérő eljárása, vagy annak részei tekintetében a közbeszerzés eredménytelenül zárult. Az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás megkezdésekor számolnia kell azzal, hogy a közbeszerzési eljárása, vagy annak egyes részei tekintetében nem kerül sor szerződés kötésre. Az a tény, hogy jelen esetben az ajánlatkérő nyílt eljárása eredménytelenül zárult – a Döntőbizottság joggyakorlata tükrében – nem tekinthető az ajánlatkérő érdekkörén kívül álló, tőle függetlenül bekövetkező, előre nem látható váratlan körülménynek. A Döntőbizottság ezzel összefüggésben rámutatott, hogy az ajánlatkérő vetőmag beszerzésére vonatkozó igénye évente rendszeresen és azonos időszakokban merül fel, így az semmiképpen nem minősül hirtelen, váratlanul, előre nem látható okból előállt beszerzési igénynek.

Miután a Döntőbizottság megállapította, hogy a választott eljárásfajta jogalapja egy törvényi feltétel esetében nem állt fenn, nem vizsgálta a többi feltétel fennállását.

A Hivatalbóli kezdeményező 2. kérelmi eleme kapcsán a Döntőbizottság rögzítette, hogy a tárgyi esetben az ajánlatkérő nem változtathatta meg jogszerűen a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapját, nem volt lehetősége arra, hogy áttérjen a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pont szerinti jogalapról a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pont szerintire. A Döntőbizottság rámutatott, hogy sem a Kbt. szabályrendszerével, sem pedig a Döntőbizottság egységes közbeszerzési gyakorlatával nem összeegyeztethető a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás során történő jogalpváltás. A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás olyan speciális eljárásfajta, ami kizárólag a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazható. Amennyiben az ajánlatkérő az eljárás lefolytatása során észleli, hogy az általa választott

³¹ A Hivatalbóli kezdeményezés szerint „Amennyiben a Tisztelt Döntőbizottság a fenti „jogalpváltás tilalma” érveléssel nem értene egyet, vizsgálendő a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pontja szerinti feltételrendszer fennállása is, melynek kapcsán Hivatalbóli kezdeményező az alábbiakban fejti ki, hogy ajánlatkérő miként nem mutatta be a jogalap alkalmazhatóságának feltételeit.”.

jogcím – annak feltételei hiányában – mégsem megfelelő, akkor kizárólag az ajánlattételi felhívás visszavonásával orvosolhatja a jogsértést, másik jogcímre való áttéréssel nem. Az ajánlatkérő jelen esetben már csak azért sem változtathatta meg jogszerűen a jogalapot, mivel a tárgyi esetben a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pont szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásához szükséges feltételek fennállása nem volt megállapítható a beszerzés tárgya vonatkozásában, ugyanis az ajánlatkérő lényegesen módosította a közbeszerzés feltételeit. Egyrészt a nyílt eljárásban előírt alkalmassági feltételeket nem írta elő az ajánlatkérő a hirdetmény nélküli eljárásban, emellett módosította az értékelési szempontokat és a beszerzés mennyiségét is. E körülmények miatt nem teljesült a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pont szerinti jogcím alkalmazásához szükséges azon feltétel, miszerint a közbeszerzés feltételei időközben nem változtak meg lényegesen.

A Döntőbizottság a fentiekre tekintettel rögzítette, hogy a kezdeményezés 2. eleme tekintetében megszüntette a jogorvoslati eljárást, ugyanis az ajánlatkérőnek nincs jogszerű lehetősége arra, hogy megváltoztassa a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapját, ezért okafogyottá vált annak vizsgálata, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdés b) pont szerinti jogalap alkalmazása megfelelő volt-e.

A nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak

A HNT-00226/2021. számú törvényességi ellenőrzés során ajánlatkérő a tájékoztató levelében előadta, hogy a jelenlegi szerződéses partner,³² áramkereskedő Zrt. munkatársa 2021. november 29. napján tájékoztatta, hogy az ajánlatkérő mérési pontjait 2021. november 30. napjával kijelentették a mérlegkörükből,³³ amely műszaki-technikai értelemben azt jelenti, hogy az ajánlatkérő ellátatlan állományba kerül 2021. december 1. napjától és a villamos-energia ellátását rövid ideig kényszerből az elosztói engedélyes biztosítja az ajánlatkérő részére. Az elosztói engedélyes Kft. 2021. december 1. napján kelt levelében tájékoztatta az ajánlatkérőt, hogy legkésőbb 2021. december 15. napjáig biztosítja a villamos-energia ellátást és felszólította, hogy legkésőbb

eddig az időpontig kössön szerződést villamos-energia ellátására. Ajánlatkérő előadta továbbá, hogy megfelelő időben előkészítette és elindította a 2022. évre vonatkozó villamos-energia beszerzésére irányuló eljárását, mely rövid határidőn belül befejezésre kerül azzal, hogy a szerződés teljesítésének kezdete 2022. január 1. 00:00 órakor indul. Figyelemmel arra, hogy a jelenleg villamos-energiát biztosító Kft. elosztói engedélyes kizárólag 2021. december 15. napjáig köteles biztosítani a villamos-energiát és a következő évi villamos-energia beszerzésre kiírt közbeszerzési eljárás teljesítési ideje 2022. január 1. 00:00 órakor kezdődik, a kettő közötti időszakban az ajánlatkérő villamos-energia nélkül marad.

Ajánlatkérő bemutatta, hogy az elosztói engedélyes Kft. 2021. december 2. napján tájékoztatta az ajánlatkérőt arról, hogy 2021. december 15. napjáig biztosítja a villamos-energia ellátást, ajánlatkérőnek mindösszesen 13 nap áll rendelkezésére, hogy lefolytassa az ezt követő időszakra vonatkozó közbeszerzési eljárást. A beszerzés feltétlenül szükségessége körében előadta, hogy a tárgyi eljárás során beszerzendő villamos-energia elsősorban Budapest dísz- és közvilágításának biztosítására kerül beszerzésre, amely hiányában Budapesten megszűnik a dísz- és közvilágítás. Ajánlatkérő által előre nem látható okból állt elő a rendkívüli sürgősség, mivel ajánlatkérőn kívül álló okból került a jelenlegi szerződéses partner Zrt. csődeljárás alá, illetve szüntették meg a mérlegkörtagságát. A rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem az ajánlatkérő mulasztásából, vagy általa előidézett okból álltak elő és ajánlatkérő nem felelhet a piaci energiaárak alakulásáért, illetve az emiatt adott esetben bekövetkező csődhelyzetért, fizetéseképtelenségért.

Ajánlatkérő álláspontja szerint a rendkívüli sürgősség fennáll, mivel az elmúlt évtizedben nem tapasztalt olyan helyzet állt elő, amelyben az ajánlatkérőnek mindösszesen 13 nap áll rendelkezésére arra, hogy jogszerűen beszerezze a tárgyi időszakra vonatkozó villamos-energiát.

Ajánlatkérő kiemelte, hogy a fenti határidőt nem az ajánlatkérő, hanem az elosztói engedélyes határozta

³² Uniós nyílt eljárás eredményeként létrejött szerződéses jogviszony;

<https://ekr.gov.hu/portal/kozbeszerzes/eljarasok/EKR000728302020/reszletek>

³³ Az áramkereskedő Zrt. csődeljárás alatt áll 2021. november 23. napjától, melyről – valamint a fennálló szerződéses viszonyból eredő kötelezettsége teljesítésének akadályáról – 2021. november 29. napjáig nem értesítette ajánlatkérőt.

meg, tehát a rendkívül rövid határidő sem az ajánlatkérő mulasztásából, hibájából vagy döntéséből ered. Ajánlatkérőnek a korábban kifejtett indokok alapján mindösszesen 13 nap áll rendelkezésére a közbeszerzési eljárás lefolytatására, úgy még a gyorsított eljárás során alkalmazható nyílt, meghívásos vagy tárgyalásos eljárásra előírt határidők sem lennének betarthatóak.

A törvényességi ellenőrzés eredményeként a Közbeszerzési Hatóság elnöke döntést hozott a hivatkozott jogalap feltételrendszerének fennállásáról. A bemutatott jogesetből is levonható az a következtetés, hogy a rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás egyes törvényi feltételei egymásra épülnek, azok egymással szoros összefüggésben állnak. A beszerzés feltétlen szükségességének követelménye tulajdonképpen további három feltétel meglétéből fakad, vagyis abból, hogy előre nem látható körülmények folytán más, versenyt biztosító eljárásfajták az idő rövidségére tekintettel nem lennének alkalmazhatók, azzal, hogy az idő rövidsége nem lehet visszavezethető az ajánlatkérő mulasztására, felróható magatartására.

Záró gondolatok

Valamennyi, a Kbt-ben szabályozott hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárási jogalap közül a legnagyobb körültekintést a rendkívüli sürgősségre alapított jogalap igényli. A bemutatott jogesetek példázzák, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti hirdetmény nélküli eljárás kizárólag a kógens törvényi feltételek fennállása esetén alkalmazható, ezért különös gondossággal kell megítélni azt, hogy a törvényi feltételek hiánytalanul fennállnak-e és az ajánlatkérőt terheli annak bizonyítása,³⁴ hogy jogosult a Kbt. 98. § (2) bekezdés e) pontja alapján hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazni. Az eljárásfajta speciális jellegét elismerve a Közbeszerzési Hatóság elnöke a törvényességi ellenőrzése során, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati eljárás folyamán a törvényben taxatív módon meghatározott, egymásra épülő feltételek maradéktalan fennállását várja el ajánlatkérőktől. A jogalkalmazókat a törvényességi ellenőrzés során kibocsátott részletes és magyarázó, értelmező részeket is tartalmazó hiánypótlási felhívásokkal is próbálja segíteni az ellenőrzést végző. Elmondható, hogy az elmúlt évek során sokat fejlődött a jogalkalmazók ezen jogalappal kapcsolatos ismerete és gyakorlata, mely ismeretek további bővítését célozza a jelen jogesetismertetés is.

³⁴ Az ajánlatkérőnek e jogalap választásának indokolásakor be kell mutatnia és dokumentumokkal igazolnia szükséges, hogy beszerzési igénye mikor keletkezett, be kell mutatnia a beszerzés megvalósítása érdekében megtett intézkedéseit, meg kell jelölnie olyan konkrét rendkívüli eseményt, amelynek a bekövetkezése nem volt előre látható, és amely következményeként a beszerzés haladéktalan megvalósítása indokolt. Az ajánlatkérőnek részletesen meg kell indokolnia, hogy a rendkívüli sürgősséget milyen körülmények indokolják, az ajánlatkérőt mely határidő betartása sürgeti a beszerzés megvalósítása vonatkozásában, és ezeket a megfelelő dokumentumok csatolásával igazolni is szükséges.

Az Európai Unió Bíróságának a C-274/21. és C-275/21. számú EPIC Financial Consulting egyesített ügyekben hozott ítélete

Judgment of the Court of Justice of the European Union in Joined Cases C 274/21 and C 275/21, EPIC Financial Consulting

Havas-Kovács Gabriella, főosztályvezető, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2022.12.4

Címszavak: közbeszerzés, jogorvoslat, keretmegállapodás, ideiglenes intézkedés, egyenértékűség elve, hatékony jogorvoslathoz való jog

Absztrakt

A cikk az Európai Unió Bírósága C-274/21. és C-275/21. számú, EPIC Financial Consulting egyesített ügyekben hozott ítéletét mutatja be, mely fontos megállapításokat tartalmaz az egyenértékűség elvének értelmezése, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesülése tekintetében.

Abstract

The article presents the judgment of the Court of Justice of the European Union in Joined Cases C-274/21 and C-275/21, EPIC Financial Consulting, which contains important findings regarding the interpretation of the principle of equivalence and the enforcement of the right to an effective remedy contained in Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union.

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Európai Bíróság vagy Bíróság) a C-274/21. és C-275/21. számú, EPIC Financial Consulting egyesített ügyben¹ 2022. július 14-én hirdetett ítéletet. A két előzetes döntéshozatali kérelmet – melynek kérdései lényegében meg egyeznek – az osztrák szövetségi közigazgatási bíróság terjesztette elő az EPIC Financial Consulting (a továbbiakban: EPIC) és az Osztrák Köztársaság, valamint az osztrák szövetségi közbeszerzési vállalat között Covid-19 antigén tesztek beszerzésére irányuló közbeszerzési szerződések odaítélése tárgyában folyamatban lévő jogvitában. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elsősorban a 89/665/EGK tanácsi irányelv,² az Európai Unió Alapjogi Chartájának³ (a továbbiakban: Alapjogi Charta vagy Charta) 47. cikkében foglalt hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint az egyenértékűség elvének értelmezésére vonatkoznak és az osztrák közbeszerzési jogorvoslati eljárási

szabályok illetékfizetéssel kapcsolatos egyes elemeinek az uniós joggal való összeegyeztethetőségére kérdeznek rá.

Az előzetes döntéshozatali eljárás alapjául szolgáló ügy tényállása

2020 végén az Osztrák Köztársaság és az osztrák szövetségi közbeszerzési vállalat (a továbbiakban együtt: ajánlatkérő) huszonegy, hárommillió euró értékű keretmegállapodást kötött a SARS-CoV-2 (Covid-19) vírus által előállított antigének kimutatására szolgáló tesztek (a továbbiakban: antigén tesztek) beszerzése céljából.

2020. december 1-jén az EPIC keresetet nyújtott be az osztrák szövetségi közigazgatási bírósághoz e keretmegállapodások megkötésének vitatására, azzal az indokkal, hogy az nem volt átlátható és sértette a közbeszerzési jogot. E keresethez egy ideiglenes intézkedés iránti kérelem is kapcsolódott, amely arra irányult, hogy

¹ Az Európai Bíróság C-274/21. és C-275. számú EPIC Financial Consulting egyesített ügyekben hozott 2022. július 14-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2022:565 (a továbbiakban: EPIC Financial Consulting ítélet).

² A Tanács 89/665/EGK irányelve (1989. december 21.) az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 395., 1989.12.30., 33.o.), a továbbiakban: 89/665/EGK tanácsi irányelv vagy 89/665 irányelv.

³ Az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL C 202., 2016.6.7., 389–405. o.).

ideiglenesen tiltsák meg az ajánlatkérő számára az anti-géntesztek beszerzésére irányuló, az EPIC által vitatott közbeszerzési eljárás folytatását.

A szövetségi közigazgatási bíróság hiánypótlásra hívta fel az EPIC-et azzal az indokkal, hogy keresetlevele nem teszi lehetővé sem az egyedileg megtámadható határozatok azonosítását, amelyek hatályon kívül helyezését kérte, sem pedig azon közbeszerzési eljárásokat, amelyek érvénytelenítését kérte.

A bíróság felhívására az EPIC jelezte, hogy keresete kizárólag ajánlatkérő azon határozatára vonatkozik, amelyről a médián keresztül szerzett tudomást, miszerint szabadkézi vétel keretében szereznek be több millió további antigéntesztet annak érdekében, hogy Ausztriában tömeges vizsgálatokat végezzenek. Kifejtette továbbá, hogy az átláthatóság elvének megsértésével nem fért hozzá a kérdéses szerződéshez kapcsolódó egyetlen dokumentumhoz sem, így hatékony bírói jogvédelemhez való jogának sérelme nélkül nem kötelezhető arra, hogy konkrétan megjelölje az érintett közbeszerzési eljárást.

Az EPIC további beadványaiban pontosította, hogy nem magát a huszonegy keretmegállapodás megkötését kívánja vitatni, hanem annak a mintegy kétmillió további antigéntesztnak a beszerzését, amelyek meghaladják a keretmegállapodásokban előírt legfeljebb hárommillió eurós vételi értéket, továbbá jelezte, hogy ideiglenes intézkedés iránti kérelme is ezen új megrendelések megakadályozására korlátozódott.

Ausztriában a közbeszerzéssel kapcsolatos keresetet benyújtó jogalanyok valamennyi kérelmük után átalányilletéket kötelesek fizetni, melynek mértékét a konkrét közbeszerzési eljárás keretében megtámadott határozatok száma alapján számítják ki. A szövetségi közigazgatási bíróság megállapította, hogy az EPIC egymillió eurót meghaladó átalányilleték megfizetésére lenne köteles, ugyanakkor valószínűsíthetően az EPIC-nek sem volt tudomása az ajánlatkérő által lefolytatott közbeszerzési eljárások számáról és típusáról, így a keresete benyújtásakor nem feltétlenül számíthatott ilyen mértékű illetékre.

A szövetségi közigazgatási bíróság felfüggesztette eljárását és tíz kérdést intézett az Európai Bírósághoz, amelyek elsősorban az osztrák illetékrendszer uniós joggal való összeegyeztethetőségére, az egyenértékűség elvének értelmezésére, valamint a hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesülésére vonatkoztak.

Az Európai Bíróság megállapításai a keretmegállapodásra vonatkozó szerződéskötési moratórium és a keretmegállapodás felső határának túllépése tekintetében

A szövetségi közigazgatási bíróság egyik kérdésével arra várt választ, hogy a keretmegállapodás egyetlen gazdasági szereplővel történő megkötése az ajánlatkérő szempontjából szerződéskötésnek felel-e meg, azaz egyenértékű-e a szerződés odaítélésével és alkalmazandók-e a 89/665 irányelv szerződéskötési moratóriumra⁴ vonatkozó szabályai. Emellett a szövetségi közigazgatási bíróság azon keretmegállapodás alapján odaítélt közbeszerzési szerződések jogi minősítése tekintetében kérte az Európai Bíróság döntését, amelyek maximális mennyiségét, illetve értékét már elérték.

Ezen kérdésekre válaszolva az Európai Bíróság kifejtette, hogy a 89/665 irányelv 2a. cikke (2) bekezdésének első albekezdése alkalmazandó a keretmegállapodásokra, azaz az egyetlen gazdasági szereplővel kötött keretmegállapodás odaítéléséről szóló határozatot követő szerződéskötésre nem kerülhet sor az alkalmazott kommunikációs eszköztől függően legalább tíz vagy tizenöt naptári napos szerződéskötési tilalmi időszak lejárta előtt. Az Európai Bíróság rögzítette, hogy kizárólag ez az értelmezés alkalmas az irányelv hatékony érvényesülésének biztosítására, az érintett ajánlattevők hatékony jogvédelmére, figyelemmel arra, hogy a szerződés odaítéléséről szóló határozat és az említett szerződés megkötése közötti időszak hiánya arra indíthatja az ajánlatkérőket, hogy sietessék a szerződés aláírását.

A keretmegállapodás felső határának túllépése vonatkozásában az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatából⁵ egyértelműen kitűnik, hogy a keretmegállapodás meg-

⁴ A Tanács 89/665/EGK irányelve 2a. cikk (2) bekezdés.

⁵ Az Európai Bíróság C-23/20. sz., Simonsen & Weel ügyben 2021. június 17-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2021:490, az ítélet 68. pontja.

kötésével az ajánlatkérő csak az érintett építési beruházás, árubeszerzés vagy szolgáltatás maximális mennyiségének, illetve értékének határán belül vállalhat kötelezettséget. E felső határ elérését követően a keretmegállapodás már kifejtette joghatásait, így egyetlen szerződést sem lehet jogszerűen odaítélni olyan keretmegállapodás alapján, amelynek az említett felső határát túllépték, kivéve, ha ezen odaítélés nem jár e keretmegállapodás lényeges módosításával.

Az egyenértékűség elvének értelmezéséről szóló ítéleti megállapítások

Az egyenértékűség elvével összefüggésben a szövetségi közigazgatási bíróság kérdése arra irányult, hogy ellentétes-e az elvvel az olyan nemzeti szabályozás, amely a közbeszerzési eljárással kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmekre és keresetekre eltérő eljárási szabályokat ír elő, mint amelyek a polgári ügyekben lefolytatott eljárásokra alkalmazandók. E körben a kérdést előterjesztő bíróság három releváns nemzeti szabályra hivatkozott; egyrészt közbeszerzési területen az ideiglenes intézkedés iránti kérelem vagy a kereset elfogadásának és érdemi elbírálásának feltétele, hogy a jogalany megfizette-e előzetesen az átalányilletéket. Másrészt közbeszerzési eljárással összefüggésben előterjesztett érdemi keresettel egyidejűleg benyújtott ideiglenes intézkedés iránti kérelem esetén külön átalányilletéket kell fizetni, harmadrészt pedig a bírósági átalányköltségeket nem közigazgatási határozattal vetik ki, így e költségeket nem lehet korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkező bíróság előtt vitatni.

Ennek vonatkozásában az Európai Bíróság rögzítette, hogy a 89/665 irányelv nem tartalmaz semmiféle rendelkezést, amely kimondottan a jogalanyok által fizetendő bírósági illetékre vonatkozna, amennyiben egy jogellenesnek vélt közbeszerzési eljárással kapcsolatos határozattal szemben hatályon kívül helyezés iránti keresetet indítanak. Az Európai Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az „ilyen tárgyú uniós jogszabályok hiányában az egyes tagállamok feladata a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján meghatározni a közigazgatási eljárás és a bírósági eljárás azon szabályait, amelyek célja, hogy biztosítsák

a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét. Ezen eljárási szabályok azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló jellegű, a belső jogrendből eredő jogok védelmére szolgáló keresetekre vonatkozóak (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve).”⁶ Az a tény, hogy a jogalany által fizetendő átalányköltségek a közbeszerzési eljárások területén magasabbak, mint a polgári ügyekben folytatott eljárások keretében felmerülő költségek, önmagában nem bizonyíthatja az egyenértékűség elvének megsértését. Az egyenértékűség elve nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a legkedvezőbb belső jogi szabályozást terjesszék ki egy bizonyos jogterületre vonatkozó valamennyi keresetre, azaz „az egyenértékűség elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a közbeszerzési eljárással kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmekre és keresetekre eltérő eljárási szabályokat ír elő, mint amelyek különösen a polgári ügyekben lefolytatott eljárásokra alkalmazandók.”⁷

A hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesülésével kapcsolatos ítéleti megállapítások

Az Alapjogi Charta 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való jog értelmezésével összefüggésben a Bíróság ítéletének rendelkező része három megállapítást is tartalmaz.

Az előterjesztő bíróság két kapcsolódó kérdésében arra várt választ, hogy ellentétes-e az uniós joggal az olyan nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi a jogalanyt, hogy ideiglenes intézkedés iránti kérelmében és keresetében akkor is azonosítsa a vitatott közbeszerzési eljárást és azt az egyedileg megtámadható határozatot, ha az ajánlatkérő szerv hirdetmény előzetes közzététele nélküli közbeszerzési eljárás lefolytatása mellett döntött.

E kérdésekhez kapcsolódóan a Bíróság rögzítette, hogy hirdetmény közzététele hiányában a jogalany nem képes meghatározni az érintett közbeszerzési eljárás típusát, valamint a megtámadható határozatok számát, így egy olyan nemzeti szabályozás, amely a jogalanyt az

⁶ Az Európai Bíróság C-61/14. sz., Orizzonte Salute ügyben 2015. október 6-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:2015:655, az ítélet 46. pontja.

⁷ Az EPIC Financial Consulting ítélet 78. pontja.

ilyen típusú információk megjelölésére kötelezi, azt eredményezi, hogy gyakorlatilag lehetetlenné teszi az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. Az ilyen nemzeti szabályozás sérti a 89/665 irányelv hatékony érvényesülését, amelynek célja annak biztosítása, hogy az ajánlatkérők jogellenesen hozott határozataival szemben hatékony és a lehető leggyorsabb jogorvoslat legyen igénybe vehető. A Bíróság rögzítette, hogy az ilyen szabályozás ellentétes a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való joggal is, e „cikk pedig önmagában elegendő, és azt nem kell uniós vagy nemzeti jogi rendelkezésekkel pontosítani ahhoz, hogy önmagában hivatkozható jogot biztosítson a magánszemélyek számára”.⁸

A fentiekre tekintettel az Európai Bíróság kimondta, hogy az uniós joggal „ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi a jogalanyt, hogy ideiglenes intézkedés iránti kérelmében és keresetében azonosítsa az érintett közbeszerzési eljárást és azt az egyedileg megtámadható határozatot, amelyet vitat, ha az ajánlatkérő szerv hirdetmény előzetes közzététele nélküli közbeszerzési eljárás lefolytatása mellett döntött, és a szerződés odaítéléséről szóló határozatot még nem tették közzé.”⁹

A Charta 47. cikkének vonatkozásában az osztrák szövetségi közigazgatási bíróság további két kérdése arra irányult, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem esetén kötelezően fizetendő átalányilleték összegének kiszámításával kapcsolatos osztrák nemzeti szabályozás – miszerint az ajánlatkérő hirdetmény közzététele nélküli eljárása esetén is a bíróság határozathozatal előtt köteles meghatározni az érintett közbeszerzési eljárás típusát, a közbeszerzés (becsült) értékét, valamint az érintett, egyedileg megtámadható döntések vagy részek számát – összeegyeztethető-e az uniós joggal.

Ennek kapcsán a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a 89/665 irányelv¹⁰ előírja, hogy a tagállamokban eredményes és főként a lehető leggyorsabb jogorvoslati lehetőségek megteremtése szükséges azon határozatok ellen, amelyek megsérthették az uniós jogot vagy e jogot végrehajtó nemzeti szabályokat. Az irányelv kötelezi

továbbá a tagállamokat „a lehető legrövidebb időn belül és közbenső határozat útján ideiglenes intézkedések megtételére az állítólagos jogsértések orvoslása vagy az érintett érdekek további sérelmének elkerülése céljából”.¹¹

A Bíróság megállapította, hogy hirdetmény előzetes közzététele nélküli közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó kereset esetén nagy annak a kockázata, hogy az ideiglenes védelemhez való jog elenyészik, ha a bíróságnak az ideiglenes intézkedés meghozatala előtt – és kizárólag a fizetendő átalányköltség megállapítása érdekében – feltétlenül meg kell határoznia a közbeszerzési eljárás típusát, az érintett szerződés becsült értékét, valamint az ajánlatkérő által ezen eljárás keretében hozott határozatok összességét. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy ez a kockázat jelentősebb, mintha az átláthatóság elvét megsértve folytatnák le az eljárást. Az ideiglenes intézkedésről döntő bíróságnak feltehetőleg hosszú és összetett vizsgálatba kellene bocsátkoznia, ez esetben a bíróságra nehezedő kényszer oly mértékben aránytalan, hogy sérti a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jogot. Emellett sérül a felperes teljes bírói jogvédelemhez való joga is, ha a szerződést már aláírták, mivel a bírósági felülvizsgálat utólagos jellege kizárja a kereset benyújtásának lehetőségét az eljárás azon szakaszában, ahol még a jogsértések orvosolhatók lennének.

A Bíróság a fentiek alapján rögzítette, hogy ellentétes a Charta 47. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, amely hirdetmény előzetes közzététele nélküli közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó kereset esetén arra kötelezi az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában eljáró bíróságot, hogy e kérelem elbírálása előtt a kötelezően fizetendő átalányilleték kiszámítása érdekében határozza meg a közbeszerzési eljárás típusát, (becsült) értékét, valamint az egyedileg megtámadható határozatok, és adott esetben az érintett közbeszerzési eljárásból eredő tételek teljes számát.

Ugyanakkor a Bíróság hangsúlyozta, hogy a „gyorsaság követelménye nem ugyanolyan erővel érvényesül abban az esetben, amelyben a jogalany egy ajánlatkérő szerv által hozott, egyedileg megtámadható határozat

⁸ Az Európai Bíróság C-414/16. sz., Egenberger ügyben 2018. április 17-én hozott ítélete, ECLI: EU:C:2018:257, az ítélet 78. pontja.

⁹ Az EPIC Financial Consulting ítélet 84. pontja.

¹⁰ 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikk (1) bekezdés.

¹¹ 89/665/EGK tanácsi irányelv 2. cikk (1) bekezdés a) pont.

hatályon kívül helyezésére irányuló keresetet nyújt be valamely nemzeti bírósághoz, mint amelyben a jogalany megelőző jelleggel ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjeszt elő”.¹² Erre tekintettel a Bíróság leszögezte, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely egyedileg meghatározható határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kereset esetén arra kötelezi az eljáró bíróságot, hogy a kérelem elbírálása előtt kizárólag a bírósági átalányilleték összegének meghatározása céljából azonosítsa az érintett közbeszerzési eljárás típusát, (becsült) értékét, valamint az egyedileg megtámadható határozatok számát, nem ellentétes az uniós joggal.

A hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesülésével kapcsolatban az osztrák szövetségi közigazgatási bíróság további kérdésben kérte az Európai Bíróság döntését. Kérdése arra irányult, hogy ellentétes-e a Charta 47. cikkével az a nemzeti szabályozás, amely hirdetmény közzététele nélküli közbeszerzési eljárás megtámadása esetén az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet benyújtó jogalanyt olyan összegű átalányilleték fizetésére kötelezi, amelyet nem lehet előre látni, figyelemmel arra, hogy a jogalany számára lehetetlennek bizonyulhat a szerződés becsült értékének, valamint az ajánlatkérő szerv által hozott, egyedileg megtámadható határozatok megismerése, amelyek alapján ezen illetéket megállapítják.

Ezen kérdésre válaszolva az Európai Bíróság tisztázta, hogy alapesetben a közbeszerzések területén az ideiglenes intézkedés iránti kérelem benyújtója vagy a kere-

set benyújtója által fizetendő átalányilleték számítási módja előre ismert lehet, mivel az egyértelműen következik az osztrák közbeszerzési jogi szabályokból.¹³

Ugyanakkor, ha az ajánlatkérő hirdetmény előzetes közzététele nélküli közbeszerzési eljárást folytat le, az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet vagy jogorvoslati kérelmet benyújtó jogalany nem ismeri sem az érintett szerződés becsült értékét, sem az ajánlatkérő szerv által már meghozott, azon egyedileg megtámadható határozatok számát, amelyek alapján az említett átalányilletéket megállapítják. Feltehetőleg ez történhetett az alapeljárásban is, az EPIC azért vitathatta először az ajánlatkérő szerv által kötött huszonegy keretmegállapodást, mert egyrészt nem tudta meghatározni a közbeszerzési eljárás típusát, valamint a megtámadható határozatok számát. Mivel az EPIC úgy döntött, hogy valamennyi határozattal szemben ideiglenes intézkedés iránti kérelmet, valamint érdemi keresetet nyújt be, így lett egymillió eurót meghaladó átalányilleték fizetésére köteles.

A fentiekre tekintettel az Európai Bíróság az uniós joggal ellentétesnek minősítette az olyan nemzeti szabályozást, amely a jogalanyt olyan összegű átalányilleték megfizetésére kötelezi, amelyet az ideiglenes intézkedés iránti kérelmének vagy keresetének benyújtása előtt nem lehet előre látni, mivel az gyakorlatilag lehetlenné vagy rendkívül nehézé teszi a hatékony jogorvoslathoz való jogának gyakorlását, és következésképpen sérti a Charta 47. cikkét.

¹² Az EPIC Financial Consulting ítélet 96. pontja.

¹³ Az átalányilleték számítási módja tekintetében lásd az osztrák közbeszerzésekről szóló 2018. évi szövetségi törvény, BGB. I, 65/2018. sz. (Bundesvergabeengesetz 2018) az átalányállányilletékekről szóló 2018. évi rendelettel (BVwG-Pauschalgebührenverordnung Vergabe 2018) összefüggésben értelmezett 340. §-át.

STATISZTIKA

2021. évi közbeszerzési eljárások elemzése az ajánlatkérők típusa szerint

Rezső Orsolya, statisztikai elemző, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2022.12.5

Címszavak: ajánlatkérő, klasszikus ajánlatkérő, közszolgáltató, közjogi szervezet, támogatott szervezet, eljárások összértéke, beszerzés tárgya

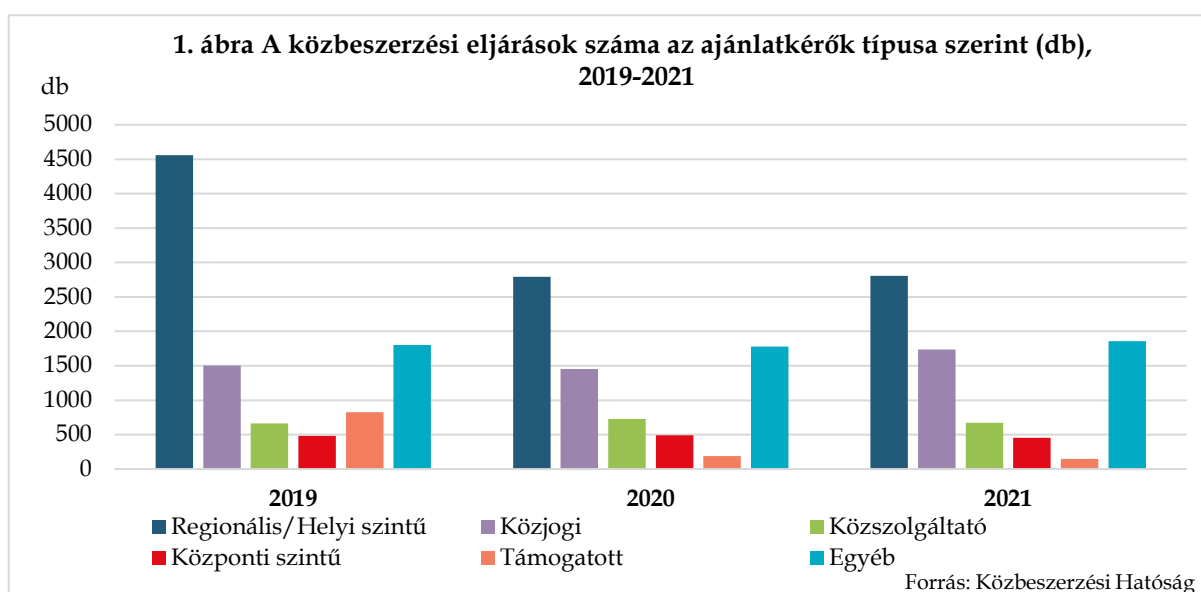
Ajánlatkérőknek nevezzük a hatályos közbeszerzési törvény szerint közbeszerzésre kötelezett szervezeteket. Ezekre a szervezetekre általában az alábbi csoportbontást alkalmazzuk az elemzések során:

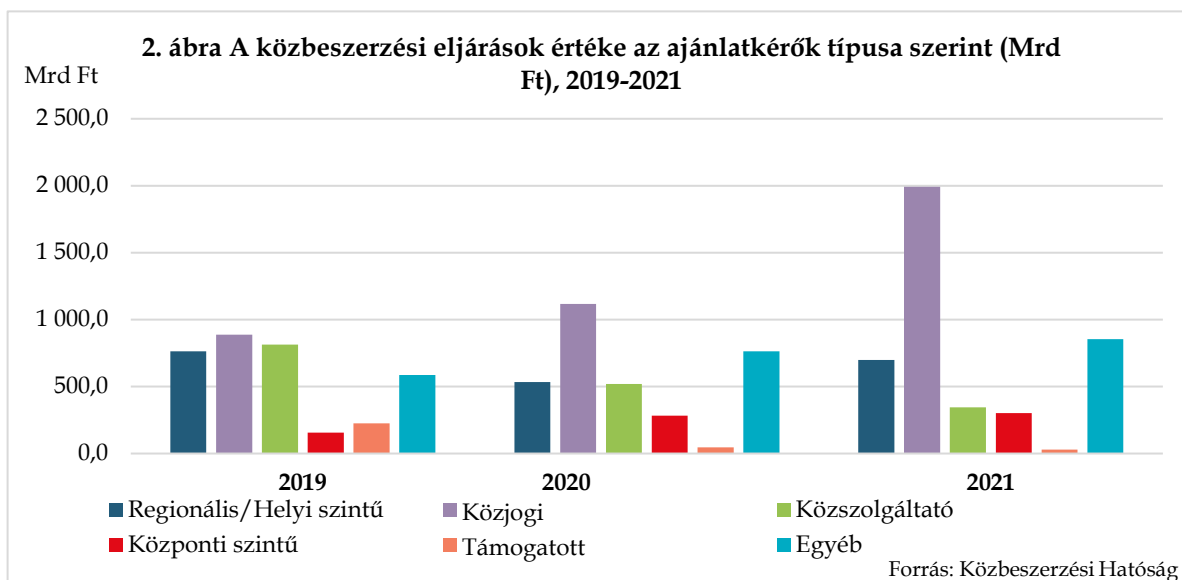
- regionális/helyi szintű szervezetek (pl.: önkormányzatok);
- központi szintű szervezetek (pl.: minisztériumok, költségvetési szervek);
- közjogi szervezetek (pl.: nonprofit szervezetek);
- közszolgáltató szervezetek (pl.: vízművek, áram-, és gázszolgáltatók);
- támogatott szervezetek (pl.: alapítványok, egyházak),
- egyéb szervezetek, ide tartoznak pl. a Kbt. alá önként csatlakozó szervezetek (intézmények, szövetkezetek).

A központi szintű, a regionális szintű és a közjogi szervezetekre a „klasszikus ajánlatkérők” közbeszerzési terminológiát is használjuk.

(A Közbeszerzési Hatóság 2019. április 1. napjától naprakész nyilvántartást vezet az ajánlatkérő szervezetekről, melyet a honlapján közzé is tesz. Itt meg kell jegyezni, hogy ebben a nyilvántartásban a legtöbb szervezet regionális/helyi szintű ajánlatkérőként van regisztrálva.)

Az első két ábra a közbeszerzési eljárások számát és értékét ábrázolja az ajánlatkérők típusa szerinti megoszlásban az elmúlt három évre vonatkozóan. Az 1. ábrán látható, hogy az ajánlatkérők 2021. évben az azt megelőző 2020-as évhez képest, nagyon hasonló arányokban bonyolítottak közbeszerzéseket az eljárások számát illetően. A diagramon a legszembevetőbb a regionális/helyi szintű szervezetek magas, majdnem 50 százalékos aránya (46,3%) a 2019. évre vonatkozóan.

A közbeszerzések értékét tekintve változatosabb képet figyelhetünk meg (lásd: 2. ábra). Elmondható, hogy mindhárom évben a közjogi szervezetek folytattak le legnagyobb értékben közbeszerzéseket és dominanciájuk évről évre növekedett, 2021-re megközelítette az 50 százalékos arányt.

Az 1. táblázatban szerepelnek a 2021. évi közbeszerzési eljárások részletes adatai az ajánlatkérők típusa szerint. Ebből kiolvasható, hogy 2021-ben (is) a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le a legtöbb közbeszerzést, szám szerint 2807 darabot, ez az eredményesen

zárult közbeszerzések több mint a harmadát jelentette (37%). Az eljárások összértékének tekintetében azonban a közjogi szervezetek álltak az első helyen 1992,2 milliárd forint értékkel, (habár ehhez csak 1739 eljárás kapcsolódott), így az eljárások összértékének közelítőleg fele (47,2%) a közjogi szervezetek közbeszerzéseihez volt köthető. 2021-ben, hasonlóan a 2020-as állapothoz, a legkisebb súllyal a támogatott szervezetek szerepeltek, az eljárások számának tekintetében 2 % alatt maradt az arányuk, értékarányuk pedig az 1 százalékot sem érte el (0,7%).

1. táblázat: 2021. évi közbeszerzési eljárások részletes adatai az ajánlatkérők típusa szerint

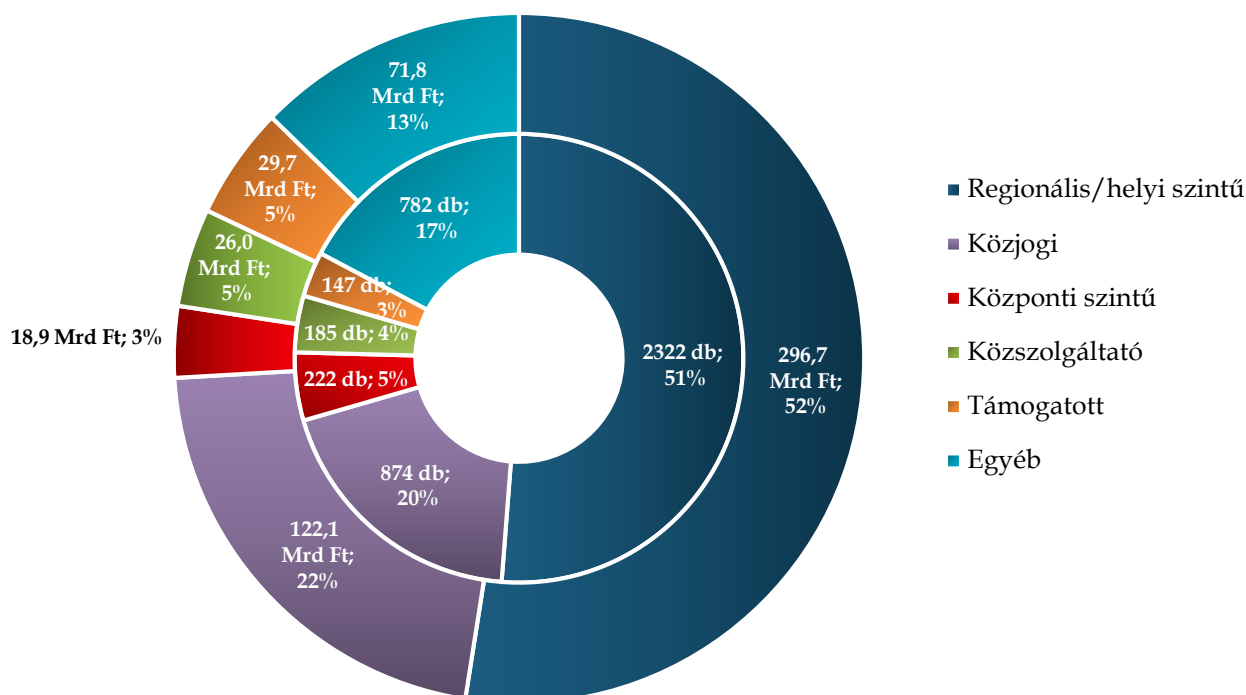
Ajánlatkérők típusa	Eljárások száma (db)	Eljárások összértéke (Mrd Ft)	Eljárások számának aránya (%)	Eljárások értékének aránya (%)
Regionális/helyi szintű szervezetek	2807	699,4	36,6%	16,6%
Közjogi szervezetek	1739	1 992,2	22,7%	47,2%
Központi szintű szervezetek	455	301,0	5,9%	7,1%
Közszolgáltató szervezetek	672	345,0	8,8%	8,2%
Támogatott szervezetek	147	29,7	1,9%	0,7%
Egyéb	1856	854,5	24,2%	20,2%
Összesen	7676	4 221,8	100,0%	100,0%

A nemzeti eljárásrenden belül (lásd: 3. ábra) is a regionális/helyi szintű ajánlatkérők játszották a legfontosabb szerepet, az eljárások több mint a felét (51,2%) ezek a szervezetek bonyolították le és ez az összértéknek is több mint a felét jelentette (52,5%). A közjogi szervezetek is jelentős, 20 százalékos körüli hányadot képviselve járultak hozzá a közbeszerzések darabszámához és összértékéhez, viszont a központi szintű-, a közszolgáltató- és a támogatott szervezetek szinte elhanyagolható, 5 százalékos vagy az alatti arányban vettek csak részt a közbeszerzésekben, mind az eljárások számának, mind értékének tekintetében.

Az uniós eljárásrenden belül (lásd: 4. ábra) viszont egészen más a helyzet, a legtöbb eljárást, 1074 darabot – ami az összes eljárásnak több, mint harmadát jelentette –, az egyéb kategóriába tartozó szervezetek folytatták le,

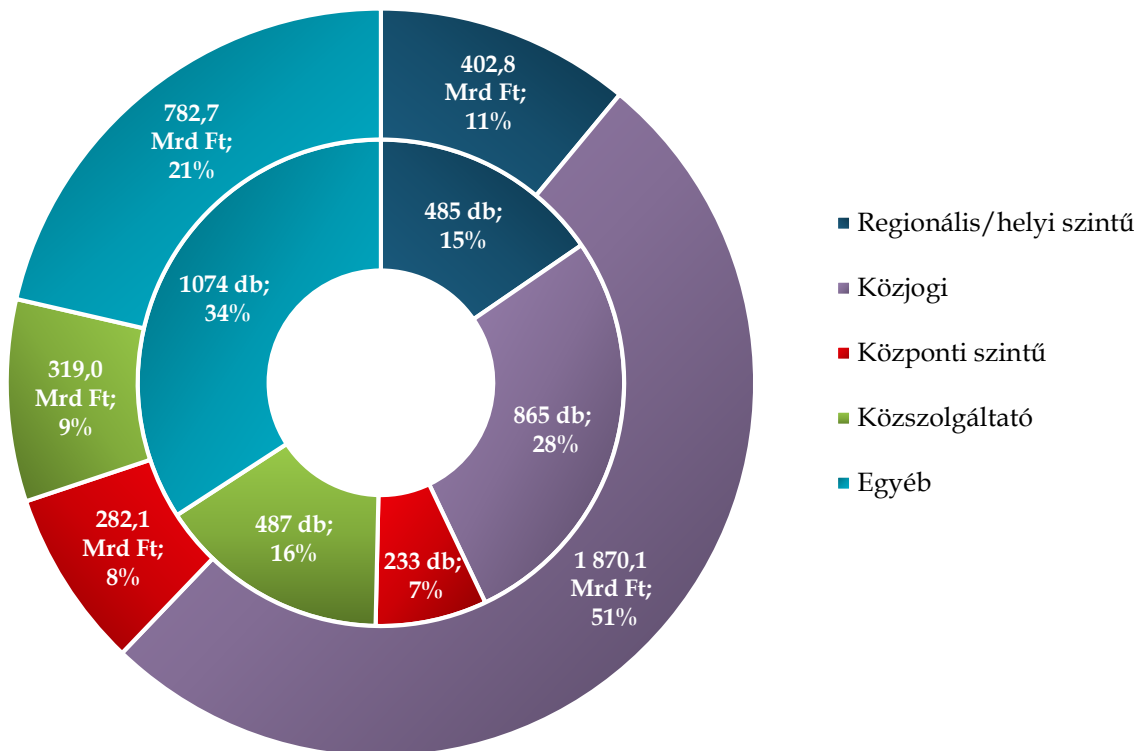
mintegy 780 milliárd forint értékben, ami az összérték ötödét tette ki. Az eljárások értékét tekintve a közjogi szervezetek álltak az első helyen 1870 milliárd forint összegű közbeszerzéseikkel, ami az összérték több mint a fele volt 2021-ben, miközben ezekhez a szervezetekhez az eljárások csupán 27,5 százalékát kapcsolták. A regionális ajánlatkérők viszont nem játszottak jelentősebb szerepet, a közbeszerzések 15 százalékát bonyolították le, csak úgy, mint a közszolgáltató szervezetek, értékarányban pedig még kisebb hányadot képviseltek. A központi szintű szervezetekhez köthető közbeszerzések aránya 10 százalék alatt maradt mind az eljárások számának, mind az értékének tekintetében. Az ábrából jól látszik az is, hogy a támogatott szervezetekhez, mint ajánlatkérőkhöz köthető közbeszerzések nem érték el az uniós értékhatárt, vagyis nem szerepelnek az uniós eljárásrendben.

3. ábra: A közbeszerzési eljárások számának (db) és értékének (Mrd Ft) megoszlása a nemzeti eljárásrendben az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

4. ábra: A közbeszerzési eljárások számának (db) és értékének (Mrd Ft) megoszlása az uniós eljárásrendben az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

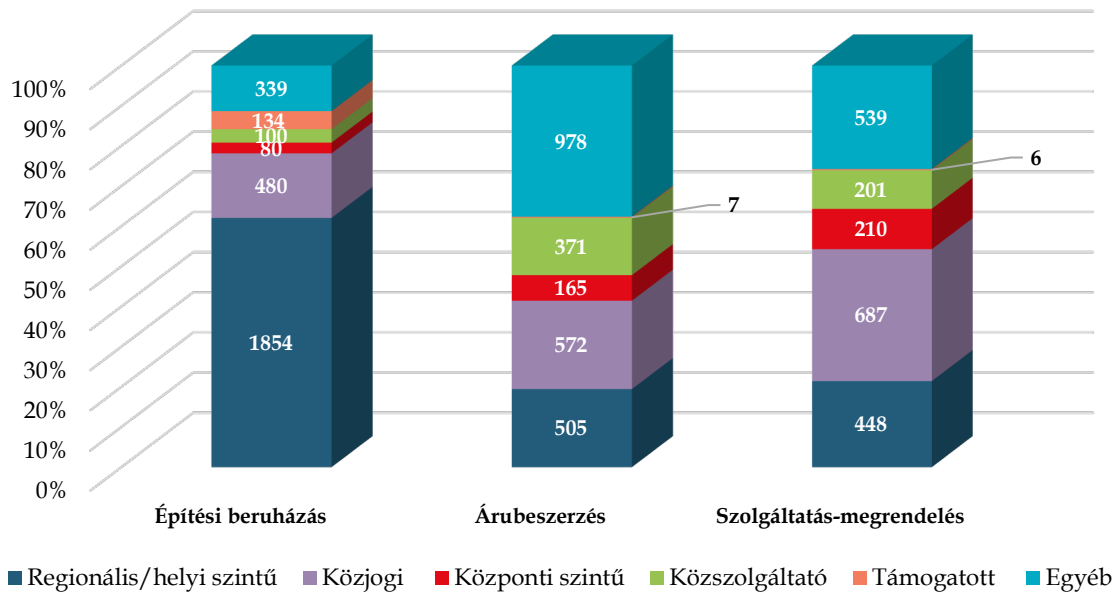

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A beszerzés tárgya (építési beruházás, árubeszerzés, szolgáltatás-megrendelés) szerint vizsgálva az adatokat (lásd: 5. és 6. ábra), megállapítható, hogy a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le a legtöbb építési beruházást (1854 db), ami az építési beruházások összes számán belül több, mint 60 százalékos arányt képvisel (62,1%) és fordítva is hasonló értéket kapunk: a regionális/helyi szervezetek közbeszerzéseinek kétharmada építési beruházás volt (66%). Ha az árubeszerzésen belüli arányokat vizsgáljuk, akkor az látszik, hogy az egyéb szervezetek folytatták le a legtöbb eljárást, szám szerint 978 darabot, ezzel több, mint 37 százalékos arányt képviselve az összes árubeszerzésen

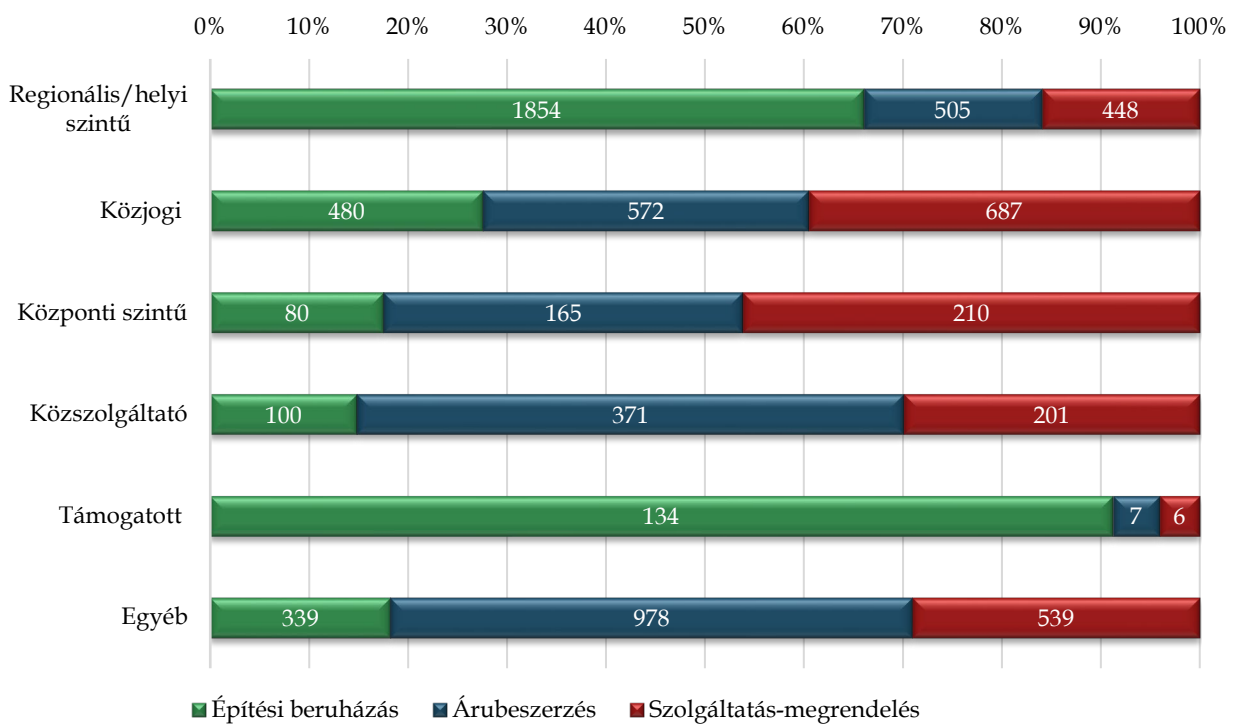
belül. A szolgáltatás-megrendelések harmadát pedig a közjogi szervezetek bonyolították le, 687 darab közbeszerzési eljárással. A közjogi szervezetek esetében ez a beszerzési típus elérte majdnem a 40 százalékos arányt. A közszolgáltató-, és egyéb szervezetek által lefolytatott közbeszerzések több, mint fele árubeszerzés tárgyú eljárás volt, a központi szintű szervezetek beszerzéseinek közel fele (46,2%) pedig szolgáltatás-megrendelés. A támogatott szervezetekhez kapcsolódó közbeszerzések kicsi számossága miatt torzult arányok álltak elő: több, mint 90 százalék az építési beruházások aránya, emellett 5 százalék alatt marad az árubeszerzéseké és a szolgáltatás-megrendeléseké is.

5. ábra: A 2021. évi közbeszerzési eljárások száma (db) a beszerzések tárgya és az ajánlatkérők típusa szerint

Forrás :Közbeszerzési Hatóság

6. ábra: A 2021. évi közbeszerzési eljárások száma (db) az ajánlatkérők típusa és a beszerzések tárgya szerint

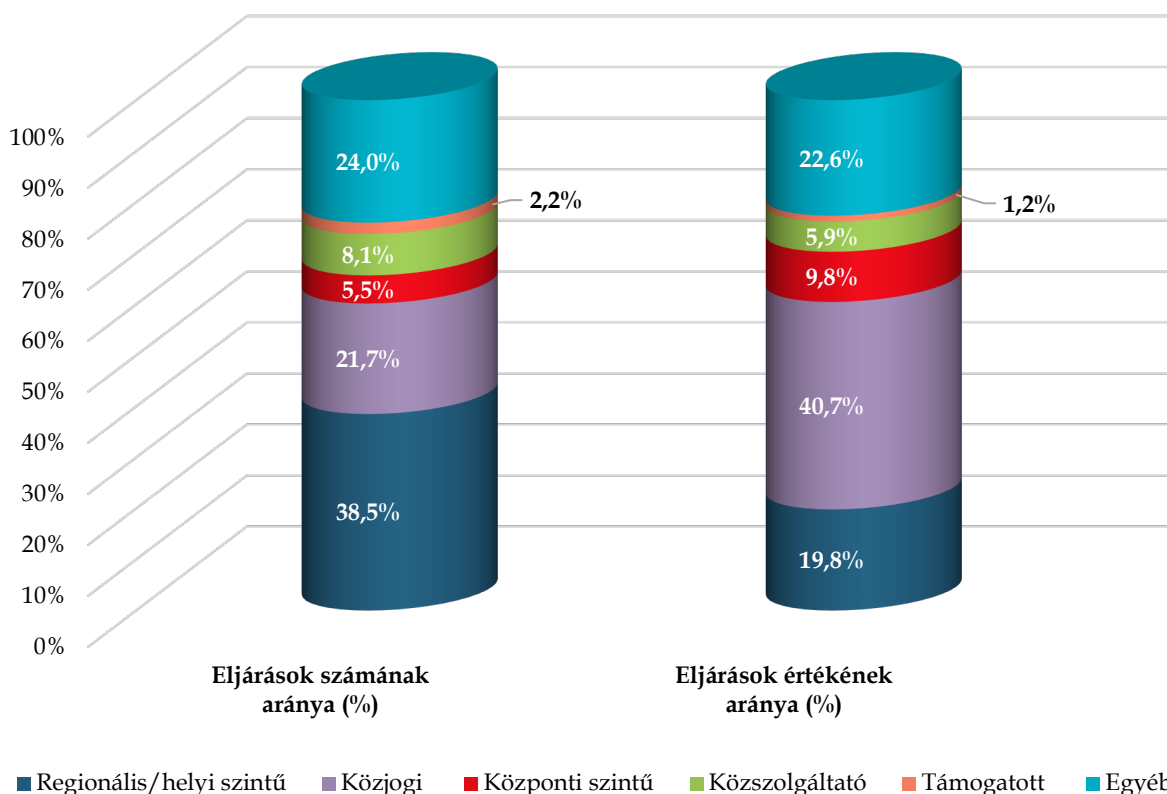
Forrás :Közbeszerzési Hatóság

Ha a mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) által elnyert közbeszerzési eljárásokat vizsgáljuk az ajánlatkérők típusa szerint (7. ábra), azt láthatjuk, hogy az eljárások számának arányait tekintve a megoszlás nagyon hasonló az összes eljárás arányaihoz (8. ábra), legfeljebb 1-2 százalékpontos az eltérés mértéke és az egyes ajánlatkérők sorrendje is megegyezik mindkét esetben. A legtöbb eljárást a kkv nyertesek közül is a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le, 2515 darabot a 6530-ból, az eljárások számának ez majdnem 40 százalékat (38,5%) tette ki. Második helyen az egyéb szervezetek álltak 1567 db eljárással (24%), őket követték nem sokkal lemaradva a harmadik helyen a közjogi szervezetek a több mint 20 százalékos részesedésükkel: 1415 db olyan közbeszerzési eljárás volt 2021-ben, melyet közjogi szervezetek folytattak le

és kkv-k nyertek el. A központi szintű-, a közszolgáltató- és a támogatott szervezetek eljárásainak aránya kkv nyertesek között 10 % alatt maradt, ez utóbbiak bonyolították le a legkevesebb eljárást (145 db), ami csupán 2 százalékos körüli arányt jelentett.

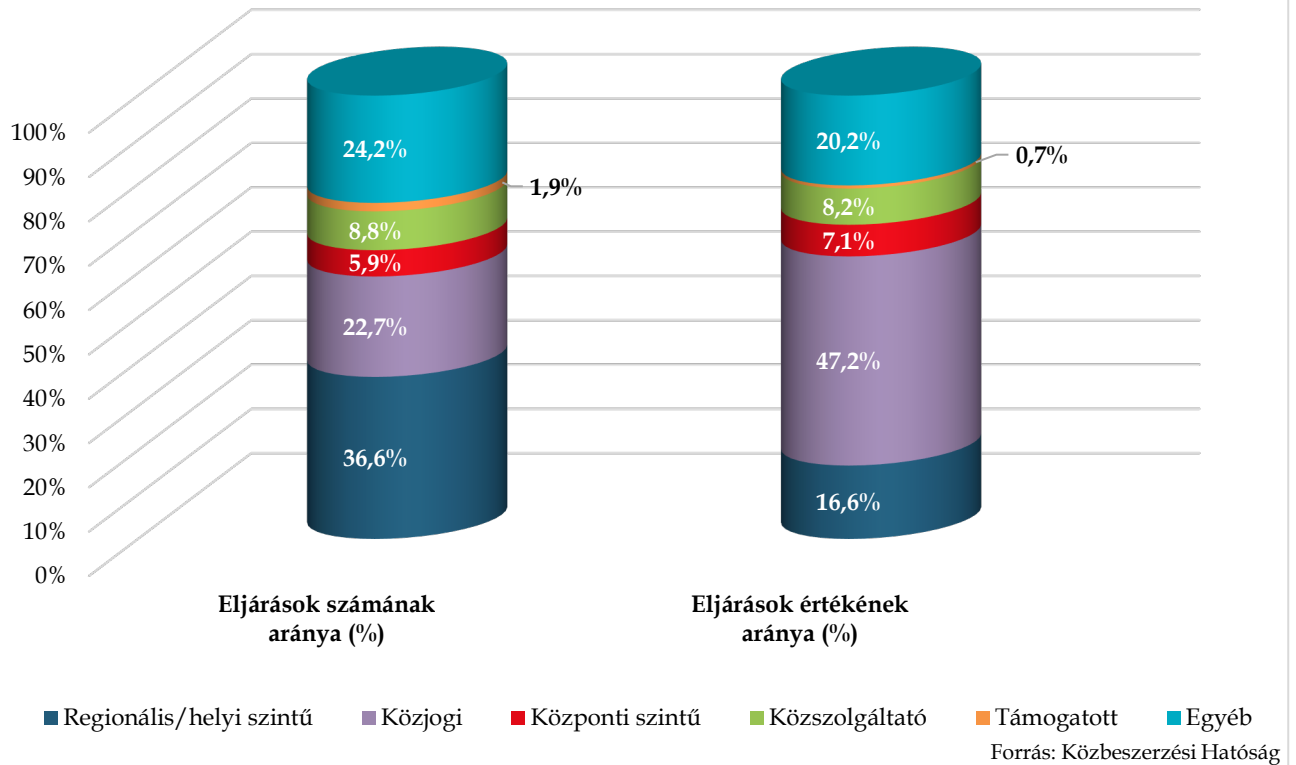
Az eljárások értékének megoszlása is hasonló az összes eljárás és a kkv nyertes eljárások esetében – amint azt a diagramokon a jobboldali hengerek szemléltetik – bár valamivel nagyobb eltéréseket tapasztalhatunk, mint az eljárások számának megoszlása kapcsán. Egyedül a közjogi szervezetek közbeszerzéseinek az értékaránya mutat 5 százalékpontnál nagyobb különbséget: ezek a szervezetek körülbelül 40 százalékban vették ki a részüket a kkv nyertes eljárások összértékéből, míg az összes eljárás esetében az arányuk meghaladta a 47 százalékot.

7. ábra A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások számának és értékének megoszlása az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

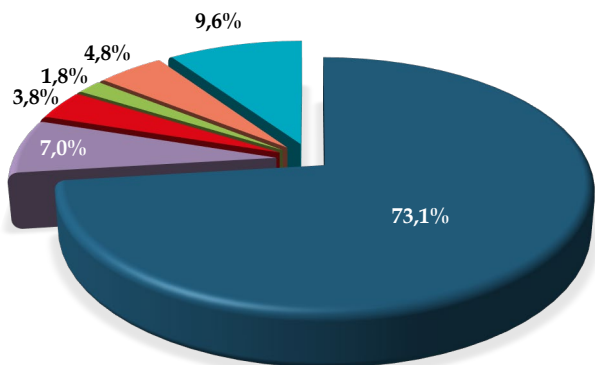
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

8. ábra A közbeszerzési eljárások számának és értékének megoszlása az ajánlatkérők típusa szerint, 2021.

Az egyes ajánlatkérői csoportok környezetvédelmi (zöld) és szociális szempontú közbeszerzéseinek arányait a 9.-12. ábrák szemléltetik.

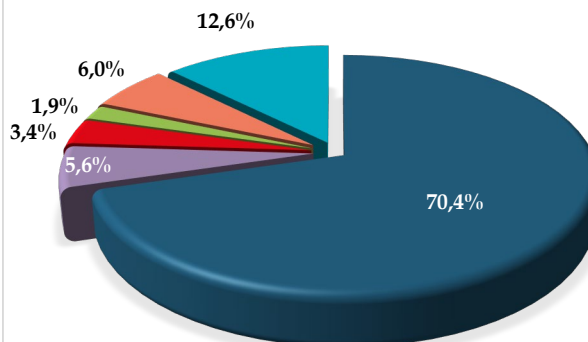
9. ábra A zöld közbeszerzések számának megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

■ Regionális/helyi szintű ■ Közjogi
 ■ Központi szintű ■ Közszolgáltató
 ■ Támogatott ■ Egyéb

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

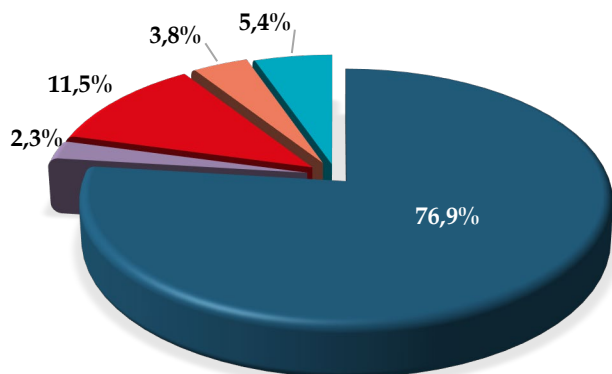
10. ábra A zöld közbeszerzések értékének megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

■ Regionális/helyi szintű ■ Közjogi
 ■ Központi szintű ■ Közszolgáltató
 ■ Támogatott ■ Egyéb

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

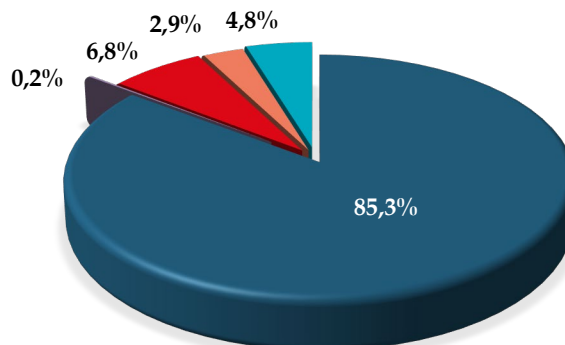
11. ábra A szociális közbeszerzések számának megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

■ Regionális/helyi szintű ■ Közjogi
 ■ Központi szintű ■ Közszolgáltató
 ■ Támogatott ■ Egyéb

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

12. ábra A szociális közbeszerzések értékének megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

■ Regionális/helyi szintű ■ Közjogi
 ■ Központi szintű ■ Közszolgáltató
 ■ Támogatott ■ Egyéb

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Amint az a kördiagramokból szembetűnő, 2021-ben mind a zöld, mind a szociális szempontokat legtöbbször a regionális/helyi szintű szervezetek vették figyelembe a közbeszerzési eljárásaik során. A 9. ábrán jól látható az is, hogy a zöld közbeszerzések közel háromnegyedét a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le és ezek a közbeszerzések több, mint 70 százalékát tették ki

a zöld eljárások összértékének. (10. ábra). A többi szervezet részesedése a zöld közbeszerzésekben 10 százalék alatt maradt, kivéve az egyéb szervezetek értékarányát, ami 12,6 százalék volt.

A szociális szempontú közbeszerzéseken belül még nagyobb hányadot képviseltek a regionális/helyi szintű

szervezetek: az eljárások számának több, mint a háromnegyedét tették ki, az eljárások értékarányából pedig 85 százalék fölötti részesedést értek el. Jelentősebb részarányt képviseltek még a központi szintű szervezetek a szociális szempontokat figyelembevevő közbeszerzések számán belül (11,5%), de értékarányuk csak 6,8 százalékot tett ki.

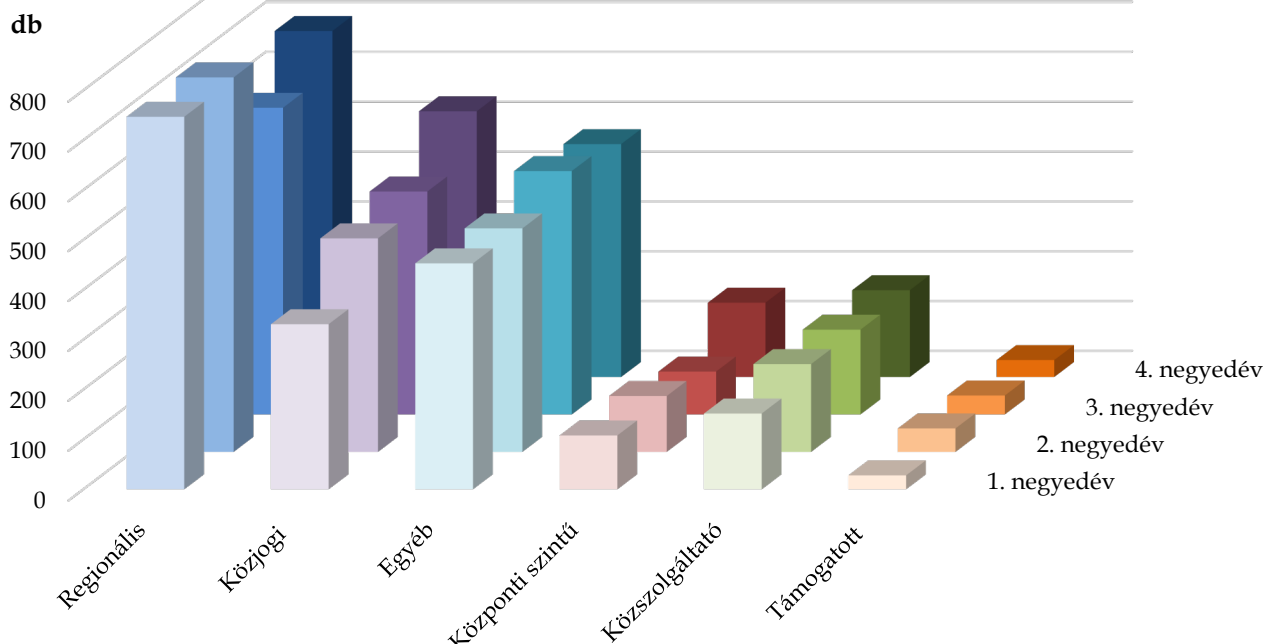
A rendelkezésre álló adatok tanúsága szerint a közszolgáltató szervezetek egyáltalán nem vettek figyelembe szociális szempontokat a közbeszerzéseik során és a zöld szempontok is csak elhanyagolható mértékben jelentek meg: 2 % alatt maradt az arányuk mind az eljárások számának, mind az értékének tekintetében.

Az egyes ajánlatkérői csoportok közbeszerzési eljárásainak számát negyedévenként vizsgálva (13. ábra), megállapítható, hogy a regionális/helyi szintű szervezetek minden negyedévben kb. 30-40 százalékát bonyolították le az eljárásoknak. Az is elmondható, hogy a regionális-, a közszolgáltató-, és egyéb szervezetek által lefolytatott közbeszerzési eljárások száma

viszonylag egyenletes eloszlást mutatott az egyes negyedévek között, azaz az egyes negyedévekben az eljárások közelítőleg a negyedét folytatták le. A közjogi-, központi szintű- és támogatott szervezetek eljárásainak megoszlása az egyes negyedévek között már nagyobb eltéréseket mutatott, a minimum és a maximum értékek különbsége meghaladta a 10 százalékpontot.

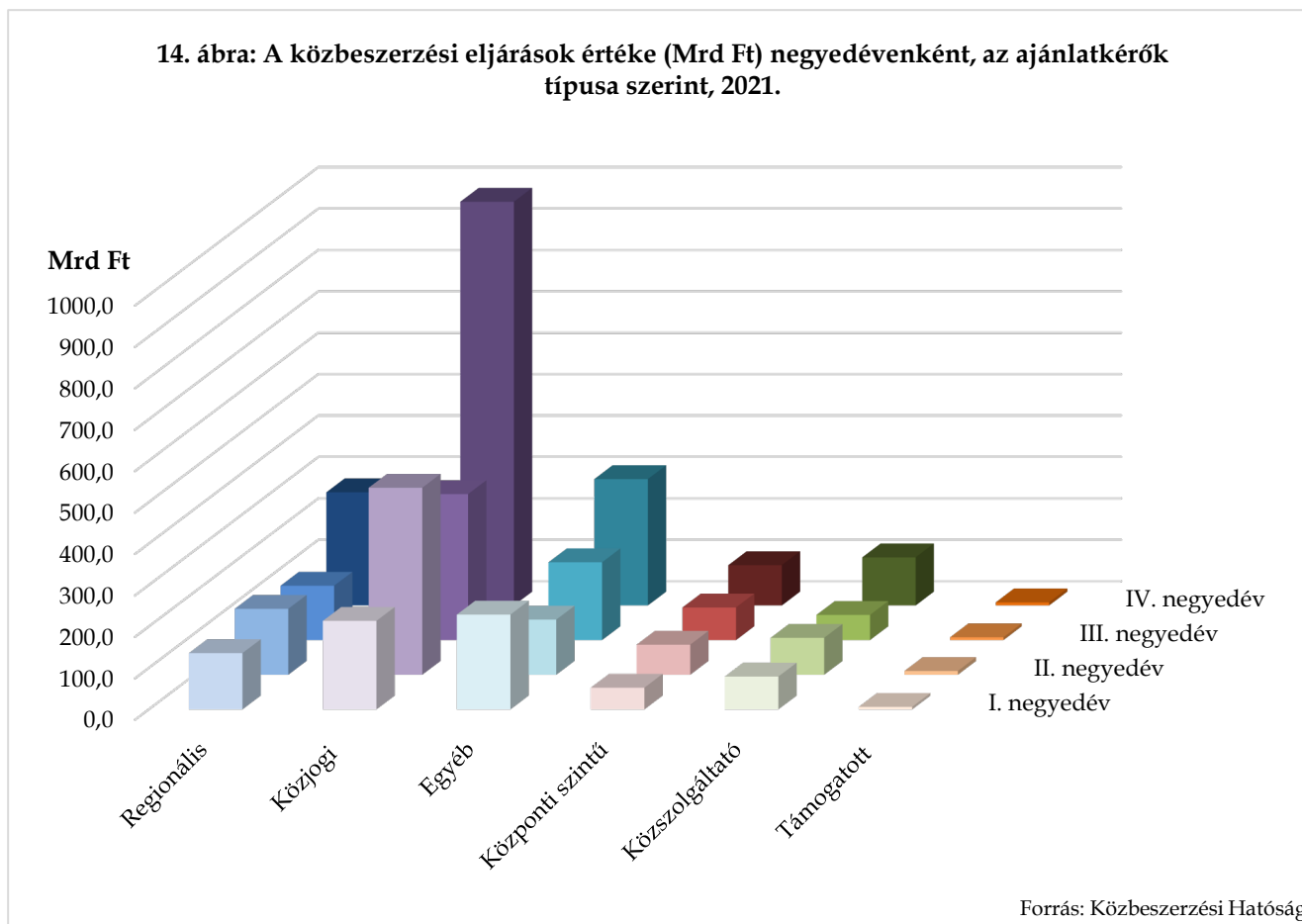
Az eljárások értékét tekintve változatosabb a helyzet (14. ábra), ugyanis nem a regionális/helyi szintű ajánlatkérőkhöz tartoztak a legnagyobb értékű közbeszerzések, ezekhez csak az összérték 15-19 százaléka kapcsolódott. Az első negyedévben az egyéb szervezetek, míg a 2-4. negyedévben pedig kiugró értékekkel a közjogi szervezetek végeztek az első helyen az eljárások összértékének tekintetében, úgy, hogy az utolsó negyedéveben az összérték több mint a fele (55%-a) ez utóbbi intézményekhez volt köthető. A támogatott szervezetek részesedése elhanyagolható volt az egyes negyedéveket illetően, ahogy az egész évre érvényesen is 1 százalék alatt maradt.

13. ábra A közbeszerzési eljárások száma (db) negyedévenként, az ajánlatkérők típusa szerint, 2021

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

14. ábra: A közbeszerzési eljárások értéke (Mrd Ft) negyedévenként, az ajánlatkérők típusa szerint, 2021.

Az ajánlatkérők régiója szerint is vizsgálhatjuk a közbeszerzési eljárásokat, de ebben az esetben figyelmen kívül kell hagynunk azt a kb. 550 db eljárást, amiben több ajánlatkérő, több megyével szerepel, mert egyébként nem lenne egyértelmű a besorolás.

A 15. ábra diagramja a közbeszerzési eljárások számarányait ábrázolja a magyarországi tervezési-statisztikai régiók (NUTS 2) és az ajánlatkérők típusai szerinti felosztásban. Látható az ábrából, hogy az ajánlatkérői csoportokhoz kapcsolódó közbeszerzések megoszlása a vidéki régiókban nagyjából egyforma volt, a minimális és maximális arányok közötti különbség nem érte el a 15 százalékpontot.

Budapest kivételével igaz az az állítás is a régiókra, hogy a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le a közbeszerzések több mint felét, 50-60 százalékát, Közép-Dunántúlon majdnem a kétharmadát. A központi szintű- és a támogatott szervezetek eljárásainak számaránya nem volt releváns, minden

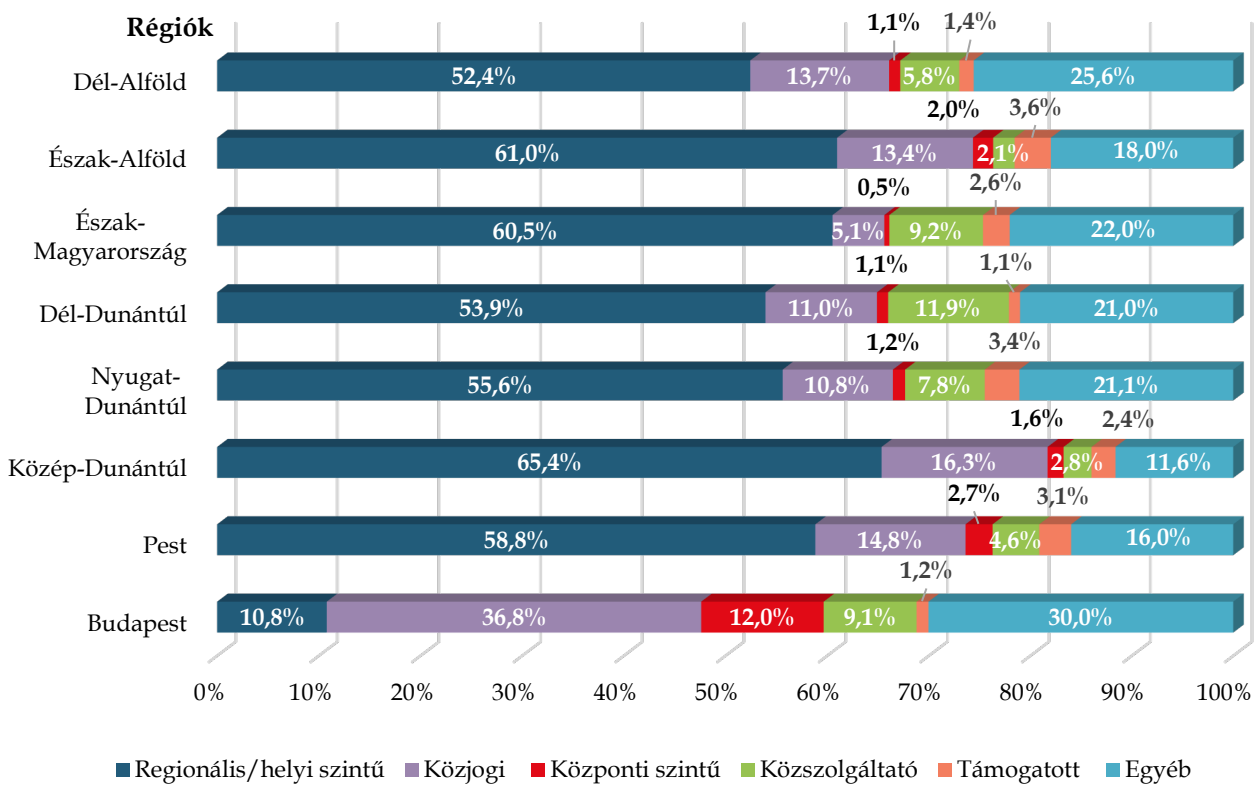
egyik régióban 4 százalék alatt maradt. A közjogi szervezetek az észak-magyarországi régiótól eltekintve (5,1%), 10-15 % körüli értékeket vettek fel, a közszolgáltató szervezetek beszerzéseinek arányai 2-12 százalékot értek el. Budapesten ezektől eltérő arányokat figyelhetünk meg: a közjogi szervezetek folytatták le a legtöbb közbeszerzési eljárást, több mint 1000 darabot, ez 36,8 százalékos arányt jelentett és ezek összértékének az aránya meghaladta a 60 százalékot (63,7%, 1805 Mrd Ft). A budapesti regionális/helyi szintű szervezetek kis mértékben vették csak ki részüket a közbeszerzési eljárásokból, számarányban 10 százalékot, értékarányban csupán 3 százalékot képviselve.

A 16. ábrán látható, hogy az eljárások értékének megoszlása többé-kevésbé hasonló arányokat mutat a számarányokéhoz képest, kivételt képez ez alól a budapesti közjogi szervezetek közbeszerzéseinek értékaránya, valamint az észak-alföldi közszolgáltató szervezetek értékaránya, melyek jelentős nagyságrendűek. Elmond-

ható az is, hogy a közszolgáltatók kevesebb, de nagyobb értékű eljárást bonyolítottak le, míg a regionális

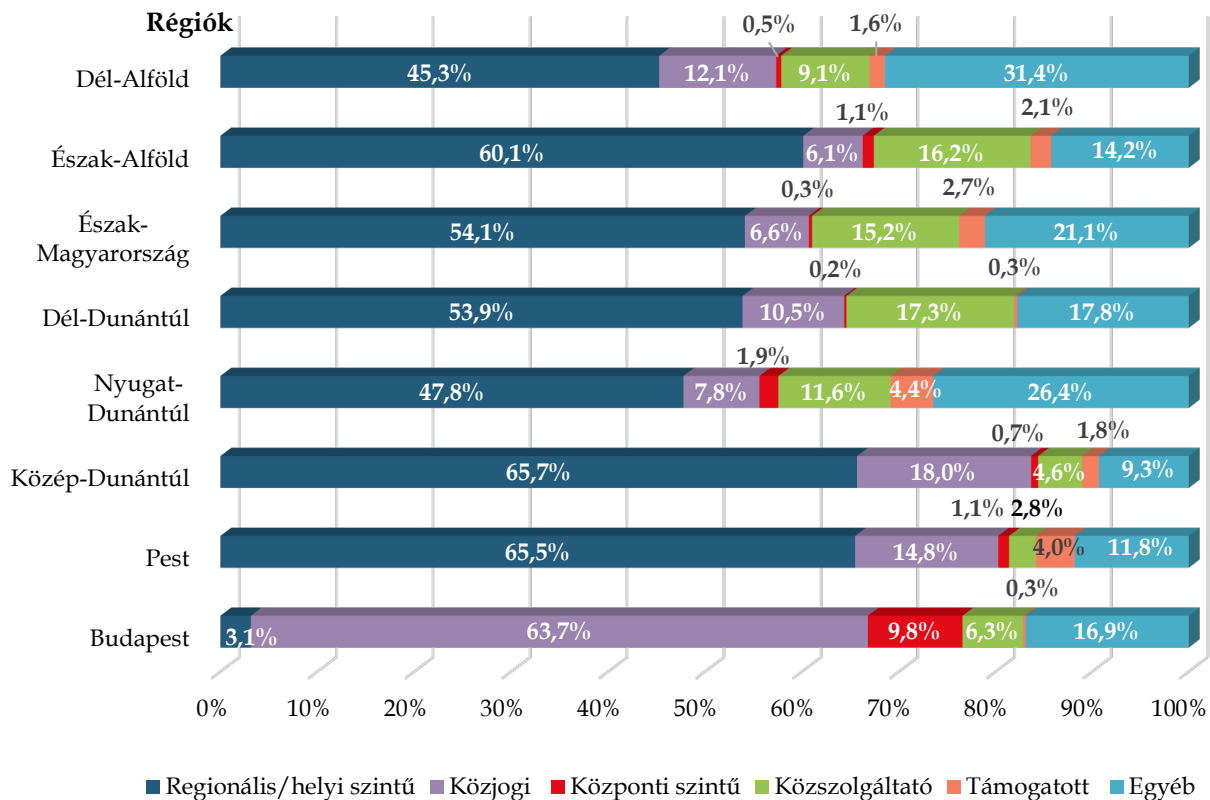
ajánlatkérők inkább fordítva, több, de kisebb értékű közbeszerzést folytattak le.

15. ábra A közbeszerzési eljárások számának megoszlása a magyarországi régiók és az ajánlatkérők típusa szerint, 2021.

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

16. ábra A közbeszerzési eljárások értékének megoszlása a magyarországi régiók és az ajánlatkérők típusa szerint, 2021.

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG**